

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:

VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:

BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:

A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.

Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A nemzeti kincs

— Szózat a közönséghez.

Budapest, szeptember 30.

(L.) Nincs nap, hogy csatát ne vesztenék. Hatalmas rohamunkban, amelyvel le akarjuk tépni a magasból a civilizáció gyümölcsseit, jobbra-balra elvérezve hullanak katonáink. Száz- és százezer friss rít domborul utaink mellett, seregünk fogy, zászlóink lankadnak. Akiket népvándorlások, ezer év fegyveres csatái nem tudtak megtörni, sőt nem tudtak megfogyasztani sem: mi magyarok fogyna gyogyunk, az acélos kar tehetetlenné válik, a lüktető vér nem futja be az ereket. Pedig ugyanazok vagyunk még, az a faj, ugyanazon asszimiláló és asszimiláló környezetben. Nehezebb viharokban is megálltuk töretlenül a sarat. Szívósabb harcokat is vívtunk. Honnan van, hogy sorainkat oly végtelenen tizedeli meg a pusztítás?

Uj ellenségünk nőtt s mi csak most, fegyőfében látjuk, hogy minő kard lóg a fejünk fölött. Uj ellenség jár nyomunkban s orvul tizedeli sorainkat. Láthatatlan, megfoghatatlan, ösmeretlen ellenség. Csak a mikroszkóp világosított fel minket róla. Millióink ellen a milliárdok milliárdjai kezdtek gyilkos háborút: szemnek láthatatlan férgek, amelyek megörlük legjobb erőinket. Ennek a szörnyű ellenségnek a neve: *tüdővésés*.

Magyarországban évenként hatvan-hetven ezer embert ragad el ez a kór. Pusztít más országokban is, de nálunk leginkább, nálunk, kicsiny számú, rokotalan, elszigetelt népnél, amelyre nézve létkérdés, hogy meg ne fogyjon. Tehát mi kísérjük ennek a kórnak legtöbb halottját a temetőbe. Könnyet ejtünk az árvák, a megtört család felett, fáj-lajuk a nyomort, amelyet egy munkás kéz elpusztult megteremt. Így megy ez napról-

napra. Valakinek azután eszébe jut valami: kezébe veszi a ceruzát, összead és kivon száraz statisztikai számsorokat. A nemzeti erő és a nemzeti kincs szörnyű sorvadásáról beszélnek ezek a számok. Félelmetes még csak elgondolni is, hogy minő lejtőre került egész fajunk; de a számok könyörtelenek, beszédüket el nem némíthatjuk. Itt fekszik előttünk egy minimális kulcs szerint összeállított kimutatás: Budapesten egy év alatt körülbelül 13.000 ember szenved a pusztító kórban. Ebből legalább 10.000 esik a szegény, vagyontalan osztályra s átlag hat évre keresetképtelenné teszi a beteget. Ha csak 300 forintban állapítjuk meg egy-egy betegnek évi keresőképességét: a fővárosban évenként három millió forint munkaérték és negyedfél millió nap munkaidő vesz el. De a betegeket ápolni is kell: egy millió és 500.000 forint munkavesztés kerül a nagy számhoz.

Ez a statisztika Budapestről szól és minimális. Minő számok kerülnének ki az egész országból!

Minden szív elszorul e gondolatra. Mennyi gyász, mennyi nyomor, mennyi pótolhatatlan veszteség! De megdöbben az ész, a számító, latolgotó hideg ész is. Mily borzasztó csökkenése ez fajunknak, nemzetünknek, nemzeti erőnknek és kincsünknek!

Bizony napról-napra veszünk egy-egy nagy csatát. Fogynak és pusztulnak.

De hát nem lehet ennek az irtó hadjáratnak véget vetni? Tétlenül kell-e nézünk, minő vakon sülyed vesztébe az ország?

Nem kell. A tudomány kitalálta már a maga fegyverét az uj ellenség ellen. Fegyver volna már, csak ki kell váltani az arsenálisból és két kézre fogva derekasan forgatni.

Korányi tanár, hosszú előmunkálatok után nagyszerű akcióra hív fel minket. A nagytudományu tanár egy rövidrefogott em-

lékiratban összegezte a tüdővész ellen való védekezésnek nagyhatású módját. A külföldön már régen folyik a háboru a veszedelmes kór ellen s az ott elért eredmények bátorítók. Kitünt, hogy a tüdővész betegeknek mintegy nyolcvannégy százalékát meg lehet menteni, sőt munkaképes emberekké lehet változtatni. Meg lehet tehát menteni feltett nemzeti kincsünket, amelyet a pusztító betegség Európa összes államai közt éppen nálunk kezdett ki a legveszedelmesebben.

A tudomány tapasztalatai szerint a tüdővész gyógyítható, nem orvossággal, hanem szanatóriumi gyógykezelés által. Kuthy Dezső tanár egy előtűnk fekvő tanulmánya beszámol a berlini tuberkulózis-kongresszus eredményeiről, amelyek megerősítik ezt az állítást. A kongresszus kétezer tudós tagja közt alig akad néhány, aki az orvossággal való gyógyítást pártolta volna, valamennyien a szanatóriumi kezelést ajánlják. Maga Maragliano, a híres tuberkulózis-szerű felfedezője, kísérleteiből meggyőződött, hogy az egészséges ember vére a bacillusok mérget semlegesíti. A beteget tehát erőre kell kapni, amikor a tulajdon vére válik a legbiztosabb orvosszerré. S ezt a szanatóriumi kezelést teszi lehetővé.

Világszerte építettek ilyenmü intézeteket, főképp szegény betegek számára. A szegény ember sorából kerül ki legtöbb áldozata a tüdővésznek. A munkás pedig a tulajdonkép-peni állammfenntartó, életét elem. A hazafiaság követelőleg parancsolja, hogy éppen ezt az osztályt óvjuk és gyógyítsuk.

Hála istennek, akadtak nálunk nemes és okos férfiak, akik e nagy cél szolgálatába szegődtek. 1897. májusában megalakult Budapesten Korányi Frigyes tanár kezdeményezésére a *Szegénysorsu Tüdőbetegek Szanatóriumi Egyesülete*, amelynek védnökségét Ferenc Jö-

T Á R C A.

A belga veteményes kerten át.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Pekár Gyula*.

A belga vonat sietve robot tova velünk Brugesön és Gandon át Anvers felé... Ahogy Ostendét elhagyjuk s a tengerparti sivatag után az első faszorok megjelennek, esodálkozva veszünk észre, hogy a fák derekai és koronái az északi tenger viharainak nyomása alatt mind befelé hajolnak a szárazföld felé. Mintha örökkön egyre menekülének az elől a fagyos szél elől... Még pár pillanat s egyszerre aztán úgy érezzük, egy aggodalmas gondossággal művelt veteményeskert kellő közepén megyünk át. Hiába lessük, mikor jutunk ki belőle s látunk végre szabad természetet: ebből a kertből majd csak akkor kerülünk ki, ha a belga határt elhagyjuk. Csudálatos ország ez. Általán "kertnek" nevezik Belgiumot, én azonban tovább megyek s azt állítom, hogy nem sokára úgy be fogják már építeni ezt a kertet, hogy lassankint egy fullasztó gyárváros lesz az egész országból. A vonat nyílt pályán is örökkön gyártelepek és házak között jár. Alig van már köz a városok közt; észrevétlen egymásba folynak azok és sohse lehet tudni, egyik hol végződik s a másik hol kezdődik... Minden perszeme gondosan kíván használni a földnek. Nincs ott egy négyzetméternyi kihagyott terület sem s még a mezei utak is oly keskenyek, hogy kunszt lehet rajtuk járni, akár a kifeszített cirkuszi kötelei... Oly kevésbé "szabad" itt már a természet, úgy agyon van civilizálva, hogy az ember

szinte keresi felette az üvegházi fedelet. Valóságos "szalon"-szántóföldecskék ezek a pontosan kimért kis táblák a mi alföldi szilaj buzatengerünkhez képest... Minden szűken van itt. S ez az, ami épp oly nyomasztólag hat a szabad, nyílt természethez szokott idegen emberre. Olyasmit érzünk, hogy nincs elég levegő, hogy megfulunk... Hát tényleg sok itt az ember. Ezt érezte Lipót király is, mikor saját pénzén megvette magának a Kongó-államot s oda igyekezett kitelepíteni alattvalóit. Halála esetére a belga államra száll ez az afrikai ország, de a belgák nem nagyon sokat remélnék a gyilkos éghajlatu gyarmattól.

Ahogy a vonat tovaröpit e tulkultivált föld egyhangu tájain, önkénytelen azt kérdem magamtól: hogy lehetett ez a Belgium ezzé a veteményes kertté? Ha vannak csudák a történelmi fejlődésben, úgy bizonyára ez az s az ember alig tudja megtalálni a nyitját.

Vannak országok, melyeket már természeti elhatárolásuk is egységes nemzetek országoknak szánt. Ilyen egységes országoknak szánt tipikus földdarabok p. o. Olaszország, Magyarország, Spanyolország, Anglia és Franciaország is... Hogy a természetes határok mily sajátosságos szimbolizmust ojtanak bele a népebe, azt nem szükséges külön kiemelni; annyi bizonyos, hogy egy nép sokkal nagyobb elszántással fogja megvédeni országát, ha az természetes határokkal van körülveve, mintha valami örökké bizonytalan eszmei vonal választja el szomszédaitól. Amde a természet szeszélyes és nem mindenütt kanyarított ki az emberek számára természetes határokkal ellátott országtervezeteket. Sőt néhol mintha határozottan gondoskodni akart volna, — néhol mintha szántszándékosan teremtett volna afféle "bizonytalan" földdarabokat,

melyeknek nincsenek semmiféle elhatárolásai s melyek csak arra látszanak teremtet lenni, hogy a körskörül leselkedő nemzetek századokon át milliók vétér hasztalan ontsák a mostoha jószág birtokáért... Ilyen országok közötti maradék földszelvények tetszik nekem Belgium, mely századokon át a véres lapdája volt annyi nép fenekébe hódító dühének s mely annál jobban kikisított kezei közül, mentől véresebbé vált... Nincs Európában "ideiglenebb" természetű földdarab ennél. Az egész történeten át országutja volt a hadakozó nemzeteknek. Nincs és sohasem is volt egészen egységes lakófaja. A népvándorlás forrongásai alatt az átvonuló hatalmasabb törzsek közül egyik sem állapodott meg rajta: e hatalmasabb törzsek mind valami jobbat kerestek nála, épp azokat a bizonyos, természettől is országoknak való területeket, amelyekről az imént szóltunk. A mai Belgium helyén törmelék germánfajok verődtek össze. Mikor aztán megoszlott Európa az uj nemzetek közt s a hódítók a maradék földekre is szemet vetettek, akkor elkezdődött a veredés ezért a területért is. S akkor lett — amint a belgák szomoruan szeretik mondani — Belgium "Európa csataterévé."

Azóta, Nagy Károlytól Napoleonig, fejedelmek, királyok és császárok jöttek és mentek, győztek és veszték ezen a veszedelmes földön. Kevés maradt meg hosszabb-rövidebb ideig ebben az "ideiglenes" országban, állandóan pedig egyik sem... Ha visszapillantunk a középkor éjszakájába, örök csata lángjától rémes az Belgium felett s az ütközetek tüvészében félelmes árnyakként látjuk tovaszágnadni a sok hódítót a századokon át. Csudás allegorikus árnyképek, melyek a történelem bábszínházában szomorúan bizonyítják, hogy minden hiúság a földön, a

szef király vállalta el. Az egyesület Budapest közelében vagyontalan tüdőbajosok számára mintatüdőgyógyító intézetet akar föllátni *Erasébet királyné szanatórium* címmel. Nemes emberbarátok mintegy százötvenezer forintot adtak össze e célra, a kormány 20,000 forinttal járult hozzá, a főváros pedig 120,000 forintot érő teket ajánlékozott. A legszebb reménynyel nézett az egyesület a jövőre mentőmunka elé. Most azonban, egy idő óta, megcsappant a közönség körében e nemzeti földadat iránt való érdeklődés. Pedig sok áldozatra, sok nemes ajándékra van még szükség, hogy Budapesten s azután a vidéken is helyesen berendezett szanatóriumokban nyerjék vissza egészségüket és munkaerejüket a szegény betegek. Minden ember sorompóba álljon: tegyük lehetővé a láthatatlan ellenség fölött való diadalt, mentsünk meg százazreket fajunk gyermekei közül az életnek. A magyar nép önmagát erősíti meg vele: amit csekély önmegtartóztatás árán ad, azt ezuttal igazán a nemzet oltárán áldozza fel. Soha nem látott kamatokkal térül meg a nemes humanizmus így elhelyezett tökéje. Jövönket, erőnket építjük föl vele.

Magasabb földatra nem egyhamar hivhatjuk sorompóba a közönséget. Meg fogja az hallgatni a veszedelemből kiáltott szót és hozzá fog járulni garasáival ehhez a hazafias küzdelemhez. Aki e célra áldoz, megérdemli a honvédó nevet.

BELFÖLD.

Kérvények a Hentzi-ügyben. A képviselőház utasításához képest, a kérvényi bizottság már ma tárgyalta a kérvények tizenegyetik sorjegyét, amelyben a Hentzi-szobor ünnepélyes leleplezése ellen tiltakozó kérvények is foglaltak. Az ülésen a kormány tagjai részéről Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry, Lukács, Wassics, Darányi és Pász miniszterek is részt vettek. Az előadó Hegedűs Sándor volt, aki a kérdés rövid fejtegetése után azt javasolta, hogy a kérvények a miniszterelnök tegnap megnyugtató nyilatkozata után irattárba helyeztessenek. Kubik Béla ezzel szemben kijelentette, hogy őt a miniszterelnök kijelentései nem nyugtatták meg, mert sajnos látja, hogy a kormány most is, mint más alkalommal, amikor a katonaság és a nemzeti közérület kérdésében nézeteltérések támadtak, a katonaság javára döntött. Ezt

nagy gyermekek véres játéka, csak úgy, mint a kicsinyek katonasádjára... De nézzük a felvonulást. A vad germán harcosok medvebőrös és bikaszarvas sisakjai után a Nagy Károly aranykocsija tűnik fel. Szinte bizantin merevséggel ül az óriási eszárú ökröktől vont fejedelmi kocsiján. csupa arany rajta minden, hosszú talárja, kardja, jogara és kezében tartott aranyalmája, csak profétái hosszú szakállja fehér, csak azt lengeti még a századokon át is a esaták s a legendák szele... Felséges esend marad a lépte nyomán, — de vihar előtti fojtott esend ez. Pillanat mulva öszdedő óriási birodalma s dühöngő harcosok árnyai feketitik el a teret. A flandriai grófok, a Balduinok és utódaik bontakoznak ki a tömegből s száguldanak tova. Keleties köpenyük alatt a keresztetek vörös keresztje fest pánceingükön s dus fürteiken a jeruzsálemi királyság arany tövis-koronája díszlik. Tova tűnnek ők is a századok éjszakájában... Egy talpig vasas, kérélhetetlenül fadacos acélú herceg rohog elő az anno 1400 legfantasztikusabb lovagi díszében. Burgundi bibortővegerimáján belül kis fejedelmi aranykorona fénylik s kezében a lángfolyású óriási kard... Lovamint valami fekete rém toporzékol földig érő rojtos és cimerez hadiszoknyája alatt. Merész Károly ez, a tragikus Charles le Téméraire, ez a tipikus lovagkori hős, aki nagyot álmodott: Burgundia királyságát s aki mindent elvesztett azzal a gyáva, de rókaravasz XI. Lajossal szemben... Vér folyik a nyomában mindenütt s ő utána éri az első nagy szegény Belgiumot. Eddig csak a legközelebbi szomszédok dulták az „ideiglenes” ország fölédjét, most a Merész Károly leányának a révén, ennek az unokája, V. Károly ránt kardot éjszak felé. A rettegött spanyolok, Alba herceg, Spinola és Don Juan de Austria jelennek meg Brüsszelben és Antwerpenben. Nagy sombrero profiljaik félelmesek az inkvizíció maglyafényénél. Egmont és Horn fejei hullanak le lábaikhoz... Most esik Belgium végképp az

a nézetet osztotta Thaly Ferenc is. Utánuk Széll Kálmán miniszterelnök szólalt föl s utalt azokra, amiket a Ház tegnapi ülésében mondott. Ezekhez, ugyemond, semmi hozzáadni valója sincs. A bizottság nagy többséggel elfogadta az előadó indítványát, mire Kubik Béla különvéleményt jelentett be, amelyet Thaly Ferenc is aláírt. A különvélemény kifejti a Hentzi-szobor áthelyezésében és ünnepélyes felavatásában rejlő sérelmeket, s azután így végződik:

A nemzeti önérték a nemzetnek legszentebb, legbecesebb kincs. A nemzeti önérték megsértését megtorolni nemcsak nekünk, függetlenségünk eszméinkért küzdő politikai pártunk kötelessége, hanem kötelessége a többségnek is, a kormánynak is. Minthogy pedig a többségi határozat ezen kötelességnek eleget nem tesz, a hozott határozat ellen külön véleményt terjesztünk a Ház elé, indítványozván: Mondja ki a Ház, hogy a Cegléd, Szegvár, Nagyszalonta, Szigetvár közönsége által benyújtott kérvényeket érdemleges tárgyalásra tüzi ki, utasítván a kormányt, hogy a megsértett nemzeti becsületnek szerezzen elégtételt, vonja felelősségre azokat, kik az ünnepély rendezői voltak és gondoskodók arról, hogy az esküszó zsoldosnak emléke a haza földjéről eltávolítva legyen.

A bizottság aztán letárgyalta a sorjegyekben foglalt többi kérvényeket, ezek közt a Lepsényi huszonkilenc pontját támogató kérvényeket is. Egyhangulag az a bizottság határozata, hogy azok az irattárba helyezendők.

A házszabályok revíziója tárgyában kiküldött képviselőházi bizottság Szilágyi Dezső elnöklele alatt ma ülést tartott, amelyen a kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök volt jelen. A bizottság megválasztotta előadónak Bohonyi Gyula bizottsági jegyzőt s felkérte az elnököt, hogy mielőtt az előadó javaslattervezetével elkészült, ülést hívjon össze, amely határozni fog azután a bizottság további munkálkodásának tárgyában.

Az országgyűlési szabadalvú párt ma este Podmaniczky Frigyes br. elnöklele alatt értekezletet tartott. Ezuttal kijelölte a kvótabizottság tagjait: Apponyi Albert gróft, Csáky Albin gróft, Falk Miksát, Horánszky Nándort, Láng Lajost, Matlekovics Sándort, Puleszky Ágostot, Tiesza Kálmánt és Tomasiék Miklóst (egy tag kijelölése a néppártnak tartatott fenn). Kijelöltettek továbbá a Ház bizottságaiban megüresedett helyekre és pedig a házszabályokat revízió alá bizottságba: Emmer Kornél, a kérvényi bizottságba Osztrólszky Miklós, a közigazgatási bizottságba Fischer Sándor, a naplóírási bizottságba Baresay Domokos és a vizügyi bizottságba Forgách Antal gróf. Az elnök fájdalommal szavakkal jelentette be azután Pejacseovich Arthur gr. elhunytát, indítványára a párt elhatározta, hogy a megboldogult képviselő ravatalára szorosot helyez.

Képviselői beszámoló. Nagyváradról táviratozza levelezőnk: Telegdy József, az élesei kerület országgyűlési képviselője ma mondotta el beszámolóját élesei választói előtt. Beszámolójában mindenekelőtt a néppárttól szólt, hibáztatva, hogy a parlamentbe oly szokatlan ingerült hangot hozott be. Pedig a néppártnak nincs oka ily ingerültségre, mert hisz a liberalizmus nem ellensége a vallásnak; ezt legjobban bizonyítja a kongrua-törvény. Ismerteti azután a jelen országgyűlés eddigi munkásságát. A Bánffy-kormány érdemeiről szólván rátért a tavalyi obstrukcióra és fejtegeti, milyen szerencsés kézzel találta meg Széll Kálmán a nehéz válságból való kibontakozást és üdvözli azt a cselekedetét is, hogy a nemzeti pártot a szabadalvú pártba beolvasztván, a liberális táborral ezzel számban és tekintélyben megerősítette. A jelen válságra nézve, garanciát lát Széll Kálmán egyéniségében, hogy az Ausztriával közös ügyek ellátása törvényes alapon fog történni. Szól ezután a magyar-román barátságról s a békés politikát választói szívére köti, majd rátér a gazdasági kérdésekre, elismeréssel szólván Darányi Ignác és Hegedűs Sándor miniszterek akciójáról a gazdasági helyzet javítása és az ipar megteremtése iránt. Kívánatosnak jelzi az adóreformot is. Végül kijelentette, hogy „ők a szabadalvú párt régi tagjai” nyugodtan maradjanak új vezetők Széll Kálmán zászlója alatt a szabadalvú pártban, mert Széll politikájának rugója, úgy mint a multban, a jövőben is a liberalizmus lesz. A képviselőt kerületében mindenütt lelkesen fogadták.

Rozsnyóról írják, hogy gróf Andrássy Gyula választókerületében október végén beszámolót fog tartani. A választók ez alkalomra ünnepélyes fogadtatásra készülnek, annál is inkább, mert gróf Andrássy Gyula megválasztása óta először keresi fel választókerületét.

Kossuth Iratai.

— A hetedik kötetéről. —

Budapest, szeptember 30.

Amivel a históriának tartozott: kétszer is leróta Kossuth Lajos. Egyszer barna fővel, mikor acél volt az izma, láng a szava és egy-egy cselekedett minden lépése. Akkor csinálta a históriát. Aztán galambfejjel, amikor kiöregedett a tettekből és „gondolatainak barna verebeivel” elkalandozott a multon. Akkor írta a históriát. S magyar embernek szent volt ő, amikor csinálta s amikor csak írta a históriát, egráért.

Aztán valami emberi esett rajta, aki több volt az emberről. Meghalt.

Úgy tetszett, hogy mindenről rendelkezett életében. Semmit sem vitt magával a rögök alá. Már az ő hűség helytartója, Helfy Ignác is elérkezettnek látta az időt, hogy pihenni térjen. Ami a munkából reá várt, az is tető alá jutott. Az Iratok hat kötete is be volt illesztve a nagy idők históriájába.

idegenek martalékaul. A mai közlekedési eszközökkel elképzelhetjük, hogy egy ország a földtulsó részén fekvő tartományát is jól elkörmányozza, de rejtély marad előttünk, hogy a Fülöpök korában egy északi ország hogy súlydethetett annyira, hogy Franciaországon keresztül kormányoztassa magát a messze Madridból!... Változik aztán a kép. A spanyolokat a pármái heregnő s az osztrák főhercegek követik. Az alatt azonban megmozdul odalent XIV. Lajos. Ott, ahol idáig talpig vasas ritterek ütözköttek, most a napkirály nagy parókás és esipkés marsalljai száguldanak átál. Mariboroughval verekszik végig az egész országot s éretik fel Belgiumot. Most kezdik megszokni a szomszédok, hogy esatáikkal ne a maguk földjét pusztítsák, hanem a semleges küzdőternek kínálókozó Belgiumot. A XVIII. században éri el a szerencsétlen országot a legnagyobb megrösztyenítettés. Most már nem is Spanyolországból, hanem még messzebből, Bécsből kormányozzák. Demár érik a francia forradalom szele. II. József még idejében szeretné elcsereálni németalföldi tartományát Bajorországról... Egyszerre aztán lángra kap a szabadság Párisban s a határon megjelennek a „pokoli brigád” kokárdás, rongyos gránátosai. Ismét ott Belgiumban vivják meg az első köztársasági legdiadalmasabb ütközetet. Vér folyik, sok vér s a felszabadult ország csak hogy bele nem ful ebbe a vértengerbe. Volt hát Belgium a századokon át frank, burgundi, német, spanyol, osztrák s most a század hajnalán ismét franciává válik. És eszázarral kezdődik megpróbáltatásainak története és eszázarral is végződik. Most jelenik meg térein marangói veteránjai élen Napoleon, hogy miután husz év alatt meghódította az egész világot, itt fizesse meg adóját a fátumnak ezen a végzetes földön, mely századok óta ugyszólván már hivatalos tannjává vált az emberi dicsőségek emulálásának. Brüsszel alatt, hol az angol turisták most is oly lelkesen nézik meg az igénytelen majort, az oroszálannal ékes óriási földszirt s a

hősök emlékoszlopait, — gárdavadászi igénytelen zöld frakkjában ott lépett a császár utóájára a világ színpadára. Onnan a dombtetőről leste a Grouchy tábornok érkezését azok alatt a nehéz percek alatt, melyek folyamán elődt a világ sorsa s melyek alatt, — mint a Merész Károly brugesi sirirata mondja — *Fortune by your tourna doz*: a szerencse hátat fordított neki... És most a hódítók elvonulásának ez allegorikus színjátékát a medvebőrösüveges marangói gárda utolsó rohamával fejezzük be, mely itt tört meg először és utolszor s mely csak annyit mondott az angolokra, hogy „sokan vannak!... s meghalt, de meg nem adta magát. Egy szép juniusi napon történt ez s egy idillien békés tájon, melyre csak a neve borít örökösen komor viharfelleggel, — ez a név, hogy: Waterloo...

Nos nagyjában szólva, azon a juniusi napon fejeződött be Belgium megpróbáltatásának a története. Kimerültek a hódítók, kieresztették erveiket kezeikből a zsákmányt, melyen nem tudtak megosztani... s az a vegyes faj, melyet tán csak a szenvedés tudott úgy összeforrasztani, végre talpra állhatott mint egy nemzet. Százados névtelensége után nevet is vehetett fel, ezt a nevet, hogy: Belgium... Persze sok vér folyt és sok forradalom dühöngött, amíg az új nemzet berendezkedett otthonában, de hát végre mégis berendezkedett. Állami staffirungjához a szokott módon koronát is rendelt, sőt királyt is szerzett ennek a koronának az európai fejedelem-készlet állás-talan rezervájából. Egy igen derék jó királyt, I. Leopoldot... Ha van nemzet, mely igazán megérdemli ez ártatlan monarchikus örömköket, úgy bizonyára a belga az, s a fenekedő népek, melyek annyi századon át nem tudtak megosztani rajta, szívből gratuláltak is, új és szerény, de hát mégis autentikus királyságához. Sőt annyira udvariasak voltak, hogy biztosították, miszerint nem lesz bántódása...

Vége. De úgy kell lenni, hogy a nagy emberek hagyatékát, mint az ötvösök boltját, hétézer kell megrostálni, mert még a hulladékban is garmadával maradhatott drágaság. És most Kossuth Ferenc befolygott a rostálásba. Szeretettel és gond nélkül rostált bizonyára, ami abból is kitűnik, hogy az Iratok hat kötetéhez négy teljes új kötetet tud kitöltésbe helyezni. Ez a négy kötet, hogy a torvajárat látnivaló, már csak színezése, levelekkel és értékesekkel való elkészítése lesz a történelmi, mely az első hat kötetben van lerakva. De így talán még érdekesebb. Mintha a kiöltötött asszony után pongyolában, sőt öltözködés közben is megmutatná azt a Hungáriát, melyről az emigráció éveiben álmodozott. Máskülönbén úgy lehet, hogy ezt a második rostálást harmadik és talán negyedik is fogja követni. Hiszen a Kossuth Lajos hagyatékából minden érdekes lehet.

Most a hetedik kötetet adja a nyilvánosság elé az Athenaeum. Hatalmas, nagy kötet. S ha a történelmet is állítja meg új adatokkal, de mennyi benne a gyöngy!...

Levelek, jelentések és utasítások teszik az első részt, mely az olasz légió alkonyát világítja meg. Már ebben a részben olvasható a porosz légió története, melyet Kossuth Lajos a Komáromy és Csáky-féle tüzelmenek elkeseredve csak *tur-zovkai promenade militaire*nek nevez. Az idővíg levelekből és jelentésekből messzire hangzóan sir a Kossuth Lajos fájdalma, hogy a porosz-osztrák náboru küszöbén semmi érintkezés nem lehetett a magyarországi negyvenkilences párttal s hogy még se nézze télenül a kínáló nagy alkalmat, kénytelen volt sokáig egy hajóban evezni Komáromy Györggyel és gróf Csáky Tivadarral, akik vele, de még sokkal inkább az olasz és a porosz kormányokkal el tudták bízni, hogy az ideiglenes nemzeti kormány megbízásából járnak a külső hatalmaknál Magyarországot érdekelében. Ez a két ember, akiről Kossuth Lajos csak ostromozva tud beszélni, elhittette odakünn, hogy egy telegrammal is felkelésre tudja szólítani Magyarországot s aztán ki kellett sülni, hogy a turzovkai sétaura egy árva veréb sem röpömpel az országban. Mégis szóba áll velük, mert Olaszország és Poroszország egy mogosztott Magyarországgal nem is akart beszélni és megkövetelte, hogy akiknek az elnyomott magyarságra hatásuk lehet, egyesüljenek a közös akcióban. Tehát szóba áll velük, hogy legalább valami történhessék. Aztán ennyit is meg kellett bántania. Mert ahogy a levelekben elpanaszolja, Komáromy és Csáky csak odáig törődtek Magyarországot dőlve, míg a segítségül szánt pénzösszeget fölvehették — aztán semmit sem tettek.

Kossuth keserűen írja:

— A pénzügykezelést illetőleg a helyszínén jelen volt hazánkiai különös dolgokat írnak és beszélnek a magyar nemzet eme két képviselőjéről illetőleg; van leveleikben szó tucat számba vásárolt mállákról, töltve fényűzési cikkekkkel, mintha lakodalmi felszerelés

volt volna a feladat; pár ezer tallérba került órákról s nyergekről, 500 talléron vásárolt tábori irodáról, minő a porosz királynak sines; drágán vett drága lovakról, azoknak Csáky részére ezer frankkal fizetett fényképezéséről stb., a mellett grafikus leírását bírjuk a katonásdinak, melyet Szilárdiannya jászottak: *miként nevezte ki Komáromy Csákyt s Csáky Komáromyot ezredesnek*; miként adták ki a világ négy kardinális pontjára kiterjesztett magyar fővezéri diplomát; miként szórták a tiszti kinevezéseket s előléptetéseket, ellenére Kossuth határozott rendeletének, aki, nehogy az országban honvédtiszteknek sérelem okoztassék, az előléptetéseket a szabadságharc idejére kívánta fenntartani; az egésznek befejezése gyanánt az is említettvén, hogy gróf Csáky Tivadar ur, ki, amint mindnyájan tudjuk, „nagyon gazdag s tökéletesen rangozott úri ember” és teljességgel nem adósságok miatt menekült külföldre: most, ha igaz, re bene gesta Cairóba készül, valami nagy iparvállalat végett.

Kossuth Lajos megannyi levele arról akarja meggyőzni a magyar nemzetet, hogy a porosz háboru meghozhatta volna a magyarok szabadságát és függetlenségét, ha a hazai negyvenkilences párt akkor a helyzet magaslatán van s a kalandorok szereplésének eklatáns tönkrevetésével az ő szavának iparkodik a külföldi hatalmasságoknál nagyobb súlyt adni.

Ez a hite a legkeserűbb fájdalom hangján nyilatkozik meg egy későbbi levelében, melyet a kiigyezős küszöbén irt Szilágyi Virgilnek. Szilágyi akkor a *Negyvenkilenc* című újság megalapítása érdekében levelezett a kormányzóval s egy mellékes megjegyzésben kifejezte fájdalmát, hogy Kossuth a porosz háboru küszöbén kiejtette kezéből a magyar ügyek vezetését. Ez a megjegyzés felszakította a kormányzó egész keserűségének forrását.

És ezt írta:

— Aki sikert akar, annak mindenek előtt a helyzetet olyannak kell felismernie, mint a minő az valóságban. E részben minden önáltatás, minden szépítés, minden illusio veszélyes. Aki a diagnosiban jáved, tévedni fog az orvoslásban. És én minden tartózkodás nélkül kimondom, hogy, ha hazánk elvész, ha alkalom alkalom után röpömpel el haszonvétnél, annak nem Deák, nem Eötvös, nem Andrássy, nem is a Komáromy-Csáky-féle spekuláns cotteria ármányai lesznek okai, hanem a 49-iki párt menthetetlen, megbocsáthatatlan léhasága. Hac fonte derivata clades in patriam populumque fluxit. Nem mondanám ezt, ha azt nem hallanám, barát s ellenségtől minden oldalról, hogy a nép zöme mindig a régi, romlatlan, hü. Hol a szabadság temploma üres, elhagyott, nem csoda, ha az lassan romba dől. A gyöngye sorsa meghajlani az erő alatt. De ha igaz, hogy a 49-iki zászlónak még milliónyi hívei vannak s még sincs senki a hazában, aki a hon sorsának mérlegében e milliók akaratának súlyát adjon — a vétek sulya nem azokat terheii, akik

más istent imádnak, terheii a pártot magát. Azt mondja ön, „nagy szerencsétlenségéggé vált, hogy a mult háboru előestéjén én a belügyek közvetlen vezetését kezeimből kibocsátottam.” Én e szemrehányást határozottan visszautasítom. Magam tetteit viselni birom a felelősséget Önön lelkiismeretem s a história előtt. De mások büneiért azt el nem vállalom. Nem vagyok *Irisztus*, hogy a világ büneit magamra vegyem. Kézből kibocsátani csak azt lehet, mi a kézben volt. Nekem kezemben semmi sem volt. És miért nem volt? azért, mert a párt, mely azt állítja, hogy nélkülem nem lehet a 49-iki zászlót siker reményével fölemelni, dacára a viszonyok imperiosus intésének, még csak annyit sem tett, hogy egy embert küldött volna, ha más okból nem, kiváncsiságból, hogy megtudja, merről fu a szél, hogy megtudja, ha élék-e még, s ha élék, akarok-e működni? — Hát miképp? mi uton? hát mit akarhattam volna én vezetni?

Még ugyanebben a levélben írja tovább:

— Kijött Nedeczky, alárendelt ismeretlen egyéniség; de annyira éreztem szükségét annak, hogy kell valami központnak lenni, amely a pártól élet-jelt adjon, s velem kapcsolatban álljon, hogy még őt is felszólítottam, tegyen ő valamit, miután más senki sem teszen. Tett. — Elfogták. — A legegyszerűbb jőzán észnek kellett volna sugallni, hogy az elfogatás utáni napon nyomban valaki egy újabb kiáltványt függeszteszen ki a falakra a függetlenség bizottmány nevében, miszerint az ellenség lássa, hogy párttal van dolga, nem emberrel. — Ha Olaszország szabad, azért lett azzá, mert valahányszor egy mártyr vitetett a vesztőpadra, nyomban akadt ember, ki a halottnak kezéből kiesett szílat felragadta. — Nálunk sem akkor, sem azóta semmi sem történt. Egy ember sem jött ki, egy kapocs nem adatott — egy vágya az összekötöttesnek nem nyilvánult soha. *Vezérnek mondták s nem adtak egy embert, kit vezéreljen.* Hiában emelkedett fel a láthatáron az oly sokat ígérő háboru zivatara, látta, értette mindenki, de nem gondolt vele senki, tudták, hogy a hon sirásói nevem tekintélyével élnek a siri csend terjesztésére, midőn életnek kellett volna pezsgeni, de nem volt senki, ki engem erről csak értesítsen is s ki segédül ajánlkozzen felrázni a nemzetet halálos lethargiájából. Nem jött ki senki az igazak közül, de kijött ám Komáromy, merészen állítván a kormányok előtt, hogy egy nagy forradalmi szervezés van készen egy comitè vezetése alatt — és hitelre talált, mert engem a 49-iki párt magamra hagyott — mert minden összekötöttes nélkül hagyatva, én nem mondhattam Komáromynak, hogy hazudik, nem controlirozhattam állításait, nem ígérhettem elvbarátim eimálott partja részéről oly tevékenységet, mely a viszonyok rohamló szükségének megfelelt volna. — Káromkodtam, átkozódtam, hogy még ily percekben sem jelentkezik egy élő lény is hazulról — de az otthoni léhaság azon helyzetbe

A sok megpróbáltatás forrasztotta egygyé ezt a keverék fajt. És tán csakis a közös szenvedés az a valami, a mi erősebb még a fajok életerejénél is, — tán ez az egyedüli cement, mely még a legellenetesebb népeket is képes összeolvasztani. Érzik a belgák ezt, érzik, hogy két örök antagonizmusra kárhoztatott faj lakik országuk kebelében, amelyeket nagyon nehéz lesz ezentúl összetartani. Örök intő igéül azért vették fel címerük alá jelmondatnak, hogy *l'unité fait la force!* Addig még szenvedtek, nagyon összetartották a latin wallonok s a germán flamandok, de mi lesz most, hogy a megpróbáltatások büvös ereje megszűnt s a békében szabadon ébrednek fel a germánok és latinok klasszikus és kiegyenlíthetetlen ellenszenvei? Már is érezhető a kezdődő küzdelem jelei. A királyság megalakulásánál nyilván a kisebb számban franciák vitték a vezérszeropet, valószínűleg azért, mert egységes nyelvükkel előnyben voltak a számtalan dialektusokban beszélő flamandok felett. Eddig a francia nyelv is volt hivatalos tulsulyban úgy az államszervezetben, mint az igazságszolgáltatásban s az egyetemeken. Most azonban kezdik követelni jogaikat a flamandok is. Követelik a teljes paritást a közélet minden terén. Persze nehéz a dolog a sok dialektussal, mert a lakosság jórésze nem érti az alapul felvett irodalmi hollandi nyelvet. Most úgy áll a helyzet, hogy a flamand elem van növekvőben. Mi lesz, ha majd mérkőzésre kerül a dolog, ha végekképp feltámad a két faj között a germánok és latinok és gyűlölete? Akkor tán magától ismét szíjjel mállik az a mesterséges királyság, amelynek se természetes határai, se természetesen egységes népe, se természetes nemzeti fejlődése nincs. Ha a tárgyilagoss szemléllő a két fajt bírálja, be kell vallani, hogy a flamand a becesebb a kettő közül. A flamand heroikus, művészi, sőt tudományos tradíciójában a nagy germán géniuszok egyik legnemesebb gyermeke, de ez a belgiumi latin faj voltaképp „se hal, se hus”, egy oly elszigetelt nép, mely a magasabb lelki szférákban (az újabb szimbolista iskolát kivéve) sohasé tün-tette ki magát különösebben, s melyen tán legközelebbi testvérei, a franciák mosolyognak legjobban... Ma nincs minden rendben ennek az országnak a belviszonyaiban. Sok mindenféle kombinációról álmodnak az emberek, hogy megmentsék a hazát. Egyik legszerencésebb terv az lett volna, hogy a belga trónörökös elvegye a fiatal hollandi királynőt s a két ország ekképp egyesüljön egy hatalmas monarchiává. Ez azonban persze nem lehetséges azon egyszerű oknál fogva, mert a belgák vakbuzgó katolikusok, a hollandok pedig, ha lehet, még vakbuzgóbb protestánsok.

Hogy a vallás mint képes egy nem is testvér, hanem teljesen azonos fajt örökre ketté szakítani, legszomorubb példa erre a flamand Belgium és Hollandia. Ha a flamandok protestánsok volnának, magától ment volna, vagy menne az, hogy egy nagy és tekintélyes hollandi protestáns királyság lenne odalent, amelyben a francia wallonok szóhoz so jutnának. Azonban a flamandok annyira vakbuzgó katolikusok, hogy inkább maradnak együtt egy meszterkelt királyságban a természetű ellenséges, de szintén katolikus latinokkal, semmint hogy az eretnek halandókkal egyesüljenek. És nem kell azt hinni, hogy a flamandok katolicizmus valami mérsékelt német katolicizmus! A világról se! Rajta van ezen a valláson a spanyol uralom bélyege: *spanyol katolicizmus* ez. Egy türelmetlen, megalkuvást nem tűrő, fetisista hit, melynek még a Madonna-kultusza is spanyol mintára van berendezve. Higgyék meg nekem, — a brüsszeli, brugesi és antwerpeni templomokban olykor egészen sevilai benyomásaim voltak. Nemesak maguknak a templomoknak a belső berendezése, (külön épült korusaik, retabloik stb.) spanyolos, hanem az a délies sötét pompa, az a mely extázisban leboruló közönség is az andaluziai keleties katolicizmusra emlékeztet. Madonnáik úgy néznek

ki, mint a stilizált brokátos Valois-királynék... Valamelyik közülök még fekete is, mint a montserrati szűz s még legendája is hasonló hozzá. Nos, ami a montserrati szűzet illeti, ennek nagyon veszedelmes vetélytársa az antwerpeni Madonna. Ennek is százezreket érő palástja, ruhája és koronája van. Sőt épp most a Van Diek ünnepekkel kapcsolatosan koronázták meg egy egészen új, mesés értékű koronával s öltöztették fel az előbbinél még sokkal fényesebb díszbe! A józanabb emberek bosszankodva kérdehtik, hogy minek koldulják össze a szegény nép garasait ilyen fölsőleges valamire... de ez nem változtat azon a tényen, hogy a római hit még középkori erőben virázkik Belgiumban. Mondom: spanyol katolicizmus ez, mely mellett a délbeli francia hit protestánsan hidegnek, hogy ne mondjam, unalmasnak tetszik.

Nem vallási kérdést akarok én bolygatni, csak feleletem, hogy a hollandi festészettel szemben a flamand művészet szinesebb, lendületesebb volta jó részt katolicizmusának köszönhető. Nem akarom határozottan kimondani, hogy a protestánsok ellensége a művészetnek, de tény, hogy a reformátorok hitefestői szempontból olyan szigorú és szürke valami, hogy a piktorok vajmi kevés szint találhatnak benne. Nem is találak benne soha s a protestantizmus nem is teremtett soha művészi iskolákat. Ellenkezőleg, kidobta a szentképeket templomaiból — és velük együtt a „bálványgyártó” festőket is. Nos, nem akarok én annak a vitásába ereszkedni, hogy a renaissance-mesterek oltárképei csakugyan bálványok voltak-e, vagy sem. Ha protestáns szempontból nem is „isteni” dolgok, művészi szempontból mindenesetre azok: isteni szent ereklényei az emberiségnek, — s ez is valami... Tény, hogy midőn a római egyház a bibliát s a bübajos keresztény mifhoszok „Arany Legendáját” a művészek kezébe adta s megnyitotta előtűt templomait: igaz keresztényi dolgot eslekedett akkor, mert az esotler földön járó művészi kéu-

tett, hogy a hazárai egyenes hatás lehetőségének csak éppen egy pókhálónyi szála sem volt kezében. — És most szerencsétlenségnek mondatik, hogy én bocsátottam ki kezemből a közügyek vezetését! — Én!!

Büszkén mondja ezek után még:

— Ha mégis van sulya szavamnak, az egyéni suly, melyben a nemzetnek semmi része sincs, de épp azért nem is olyan suly az, aminő volna, ha hazulról imarátlanok a hit, hogy ajkaim által a nemzet akarata szól... *De ily párttal nem lehet semmire menni!*

Sokszor van szó ezekben a levelekben a pénzkérdésekről is. Mindenki őt ostromolja, legalább tanácsot kérnek tőle, hogyan kapjanak pénzt a külső hatalmaktól. S akkor írja Kossuth haza:

— *Semmi sem árthat a magyar nemzet iránti bizalomnak annyit, mint a pénzkérés, midőn nem harcias készülletekről, hanem agitációról s politikai tevékenységről van szó. A felelet előrelátható: amely párt nem bírja maga erejéből kiteremteti politikai működése eszközeit, az nem párt, legalább nem olyan, amelyivel méltó volna szóba állani. Hallotta ön, mit mondott Legnazzi a velenceiek eljárásáról? Ha ennyit sem képes tenni a párt — az holt tömeg, hiában galvanizáljuk.*

Az *Iratok* hetedik kötetének második része Kossuth Lajos naplóját tartalmazza 1866. május 27-től július 23-ig. A mi történelmi faktum ebben a naplóban föl van jegyezve, azt Kossuth már sokkal bővebben megírta a hatodik kötetben, de azért a napló mégis érdekes, mert ez az egyetlen terjedelmesebb napi jegyzet, melyet Kossuth életében vezetett. De a forma szempontjából is nagyon érdekes ez a napló. Mert sokszor tiszta drámai formában jegyzi fel a nap történelmi eseményeit, máskor pedig szinte anekdotás éllel figuráz ki világhistóriai dolgokat.

Följegyzik például ebben a naplóban a következőket:

III. Napoleon császár, miután nem találta meg a keresett halált a sedani csatában, Vilmos porosz királyhoz a következő levelet intézte:

Sedan, 1870. szeptember 1.

Uram, Testvérem!

Minthogy seregem közepette nem bálhattam meg, nem maradt fel más számomra, mint hogy kardomat felséged kezébe letegyem.

Vagyok felséged jó testvére Napoleon.

Vilmos király válasza:

Uram, Testvérem!

Sajnálva, hogy ily körülmények között találkoznunk, elfogadom felséged kardját, s kérem, nevezze meg tisztjei közül felhatalmazottját az ön vezérlete alatt oly hősiessé küzdött hadsereg

zelmet a legmagasabb, legszentebb és legszebb régiókba vitte fel. Ha „pogányok” is maradtak azok a renaissance festők, ha szentjeikbe nem is gondolták bele mindazt, amit p. o. az egyházatyák gondoltak volna beléjük, mindegy: a művészet szárnyain is el lehet jutni Istenhez, ha nem is a hivatalos, dogmatikus Istenhez, hát valamelyik másik Istenhez, tán épp a Nagy Ösmeretlenhez, aki tán épp azért a legnagyobb, mert nem lehet megismerni, mert ha megismernék és személyes ritusokkal imádnák, megszűnnék az lenni, a ki. s kisiklanék az imádkozó emberi kézből... Akárhogy is van a dolog, nagyobbserü valami az Krisztust, a Madonát s az Apokalipszist festeni, mint (még ha olyan gondos realizmussal is!) protestáns interieuröket és esendéleteket... Az egész különben izlés dolga s én tudom, hogy azt az ellenvetést tehetnék nekem, hogy a művészi szép épp úgy benne van a kis dolgokban, mint a nagyokban. Jó, de a nagyobb témák egyenlő esztetikai érték mellett még is magasabb szépet teremtenek... Annyi bizonyos, hogy a protestantizmus nem csak gyűlölvén, hanem félvén is az emberi testől, művészei sohse is tudták az antik szépet se méltányolni, se megérteni. A protestantizmus nem lett volna Rubensnek való válás: az ő hatalmas életöröme nem talált volna színeket abban a szigorú, szürke vallásban. Nézzék meg csak az ő Magdolnái és Dianái mellett a nagy Rembrandt szomorúan egyetlen és rut „fürdő Susannahját”. Az ember elszégyenli magát, ha ránéz... Nos, Rembrandt és Rubens egy fajtól valók, ugyszólván egy éghajlat alatt látják a napvilágot, — csak az egyik protestáns, a másik katolikus...

De vasuton vagyunk s a ki-beszálló utasokkal beszélgetünk... Meglep egy dolog itt Belgiumban. A szokott értelemben vett „hazafiság” a hiánya. A belga különben is keveset lel-

átadásának tárgyalására. Részemről én e célra Moltke tábornokot bízom meg.

Vagyok Felsőged jó testvére

Vilmos.

„Welebe Wendung durch Gottes Fügung”, írta nejeének Vilmos király.

Minő jó testvérek!

Nagyon érdekes a naplónak az a része, ahol leírja beszélgetését Napoleon herceggel, melyet vele Párisban Teleki és Klapka jelenlétében folytatott.

A följegyzés így hangzik:

Én: Minő szándokai vannak a császárnak Magyarországra nézve?

Napoleon herceg: A császárnak semmi más szándoka nincs, mint az, hogy Magyarország független állammá legyen. Különbösen respektálja a nemzet souverain jogát magáról rendelkezni. Nincs szándokában önök beügyeibe avatkozni. Csupán azon egyet kívánja, hogy, miután monarchiákkal szövetkeznek önök, ne állítsanak republikát, hanem maradjanak a konstitucionális monarchiában.

Én: Ez természetes, s különben is egészen meg egyezik nemzetem tradicionális érzelmeivel. Én magam személyeire nézve republikánus vagyok, de jobban szeretem hazámat, mint theoriamat. A magyar kérdés nemzeti és állami lét vagy nem lét kérdése. A kormányforma igen subordinált tekintet, szemben az élet kérdésével. Én már 49-ben is, a függetlenség kinyilatkoztatása alkalmával, magam indítványoztam, s a nemzet egyhangulag elfogadta indítványomat, hogy a kormányforma végleges megállapításánál az európai helyzet exigenciáihoz fogunk alkalmazkodni. Ezen exigenciák s különösen az, hogy monarchiákkal szövetkezünk, határozottan alkotmányos monarchiára utal. Én tehát azt tiszta őszinteséggel, minden mentális reservata nélkül elfogadom, s annak nemzetem általi egyértelmű elfogadásáról is biztosíthatom a herceget. Hanem, miszerint irányt adhasunk nemzetünk közvéleményének, óhajtanám tudni, ki az, akinek magyar királyiá megválasztása leginkább találkoznék a császár tetszésével.

Napoleon herceg: A császárnak nincs e részben semmi óhajta. Azt egészen önök szabad tetszésére bizza.

Én: Mi természetesen nem rendelkezhetünk a magyar koronáról. Hanem én ismerem nemzetemet. Tudom, hogy jelleméhez tartozik a háláérzet. S mert, ha a fennforgó kombinációk folytán hazánk függetlenné lesz, azt a császár pártfogásának, ez viszont hercegséged közbenjárásának köszönhetjük, nem tartózkodom már most kimondani meggyőződésemet, hogy nemzetem Hercegségének fogja Szent István koronáját megajánlani.

Erre a herceg felkelt székről, igen mélyen meghajtá magát s így nyilatkozott:

— Nagyon mélyen érzem e megtiszteltetés becsét és igen nagyon köszönöm; hanem kérem Önt, ne legyen erről szó közöttünk s ne is említse Ön

kesedő, praktikus ember, de az, amiért a legkevésbébbet lelkesedik, tán épp az ugynevezett hazája. Még a legkisebb, de egységes és történelmi multtal bíró népecskénél is önkénytelen, lépten-nyomon kitör valami nemzeti büszkeség, itt nyoma sincs annak. Az emberek egykedvű nyugalommal beszélnek országukról s valami unott józansággal bírálják a „szükséges rossz”, a kormány működését. Nos hát mindez természetes: nekik nem is lehet a hazafiság a vérükben, a haza fogalma náluk csak egy okos és hasznos nemzetgazdasági abstrakció lehet, már pedig az efféle abstrakciókért épp oly kevésbé lehet lelkesedni, mint az algebrai tételéért. Hogy banális értelemben vegyem e jelzőt: „kozmozopolita” hazafiak ezek, akik épp úgy, mint óriási gyáraikban az árut, hazát és királyt gyártottak maguknak s normális államban élnek, de csak azért, mert másként nem tehetik. Különbösen szívesebben élendének valahog másformán... Hogyan? Nos hát hisz épp ezen töri a fejét a nagy belga szocializmus.

És most összegezzük mindezeket. E vegyes belga nép, amely egységes nemzeti tradíciók híján ma már tul van azon, hogy a hazafiság nemes, de áldatlan öröngésében adja ki az erejét, — e nép egy fejlődési fokkal odább van már, mint a többi nemzetek legnagyobb része. Mialatt ezek még a „nemzeti” társadalom világát élik, Belgium már a „gazdasági” társadalom kategóriájába lépett át. Ha meggondoljuk, hogy miután sohse is volt a régi értelemben véve hazája, volta-épp hamarabb szabadult meg e pénzt, életet és vért emésztő fogalomtól, mint a többi fajok, — akkor megértjük, hogy mért kellett szükségképpen azzá az óriási ipusztrialis társadalommá válnia. Akkor megértjük azt, hogy mért lett Belgium egy gazdag veteményeskertté, — de azt is, hogy a kontinens szocialista forradalma mért készül épp ebben a szép kertben.

azt a császárnak. Mi Bonaparték, sokat tanultunk nagybátyánk történelméből. Megtanultuk nemcsak azt, hogy mit kell tennünk, hanem azt is, hogy mitől kell óvakodnunk. Ez utóbbi rovatba tartozik az, hogy házunk tagjai ne foglaljanak el idegen trónokat. Mert ez, európai koalíciókat idézhetne fel ellenünk. S engedje Ön megmondanom, hogy a francia császári trón oly igen szép dolog, hogy azt még Sz. István fényes koronája miatt sem lehet családunknak kedve veszélyeztetni.

Az *Iratok* harmadik és legterjedelmesebb része tíz értekezést közöl. Ezek közül a legtöbb abból az újságháborúból való, melyet Kossuth Lajos a kiegyezés és a közös ügyek ellen annak idején folytatott. Színes cikkek, a Kossuth nagy tudásának és tömegeket megmozgató nagy hevének bizonyosságai s nem is mindegyik avult el az idővel. Az ember olvassa, olvassa s fiatal szívvvel ma is meg tudja érteni, hogy aki így tudott írni, így tudott beszélni, annak így kellett históriát is csinálnia...

KÜLFÖLD.

Az osztrák kormányválság.

Budapest, szeptember 30.

Király ő felsége elhalasztotta holnapra tervezett neubergi útját, ami annak tulajdonítandó, hogy a mai nap folyamán az új kabinet még nem alakulhatott meg. Eddigél *Witte* vasuti, *Welsersheimb* honvédelmi volt minisztereken kívül csak dr. *Koerber* mint belügyminiszter mondható az új kormány biztos tagjának. A többi tárca-vezetővel — miként az új kormány tagjait nevezik, akik nem lesznek miniszterek a szó parlamenti értelmében — nehezebben folynak a tárgyalások, semmint előre hinnni lehetett volna. Egész sereg miniszterlistát hoztak ma forgalomba, de ezek közül egyik sem tarthat számot hitelességre s a hivatalos lap holnap reggel még nem fogja közölhetni a kabinet névsorát. Dr. Böhm-Bawerk, Hartel lovag, Klein, Styral osztályfőnökök nevei fordulnak elő leggyakrabban az eddigi kombinációkban; de az osztályfőnök urak is fáznak attól a hálátlan feladattól, hogy mint pszeudominiszterek ne csak nyugalmlukat feláldozzák, hanem le is járassák magukat.

Mert kellemes fogadtatásra a hivatalnok-minisztérium egyik részről sem számíthat. A cseh lapok, mint már tegnap említettük, a leghevesebb oppozíciót hirdetik; a németek pedig szintén nincsenek megelégedve. Sem bizalmat, sem támogatást nem ígérnek az új, ideiglenes kormánynak s legfőkébb arra hajlandók, hogy a nyelvrendeletek eltörlése fejében lemondanak az obstrukcióról. Ő felségének ugy a többség tagjaihoz, mint a német ellenzék képviselőihez intézett atyai intelmei nem találtak fogékony lelkekre.

Növeli a zavart egy bécsi tudósítás szerint az is, hogy gróf *Clary-Aldringen* a Thun-kabinet hagyatékának átvételekor észrevette, hogy az osztrák-magyar kiegyezéssel kapcsolatosan az egyik fogyasztási adójavaslat — éppen az, mely a fogyasztási adók átutalásáról szól és Magyarországra nézve kedvező — nincs még kihirdetve a 14. §. szakasz alapján.

A Thun-kabinet, akár tévedésből, akár szándékosan követte el ezt a mulasztást, most már, lemondásának benyújtása óta új rendeletet nem szignál, az új kormány tagjai pedig vonakodnak olyan rendeletet kibocsátani, mely megnehezíti álláspontjukat a parlamenttel szemben, mert az új kabinetnek kizárólagos feladata a nyelvrendeletek visszavonása és a delegáció megválasztása, nem pedig a kiegyezés aktiválása. Így a kiszemelt miniszterjelöltek közül Hartel, Kolbensteiner és Veigelsberg osztályfőnökök kereken kijelentették, hogy nem irnak alá kiegyezési rendeletet, mert ezért nem akarnak felelősséget vállalni.

Bécs, szeptember 30.

Gróf *Clary* sokat fáradozik a kabinet alakításán, de eddig még nem sikerült a kész miniszterlistát összeállítania. Azok a miniszterlisták, amelyeket ma kolportáltak, nem hitelesek.

A *Wiener Zeitung* még holnap sem fogja közölni a Thun-kabinet fölmentését és *Clary* ki-nevezését.

Grác, szeptember 30.

A *Tagespost* a válságról ezeket írja:

Gróf Clary alig néhány napja van még Bécsben s már is megismerte a keserűségeket. Az egyesült feudális slachtocek és csehek, nem gondolva a felség határozott kívánságára, hogy tudniillik elő kell készíteni a talajt a kölcsönös közöledésre, ezt az alapot minden áron meg akarják rendíteni és a fenekestől felfordult viszonyok között tovább akarják folytatni a kétszínű játékok. Szinte lehetlenség ezek ellen küzdeni, mert befolyásuk a legmagasabb körökbe nyúlik föl. Ilyen körülmények közt egészen természetes, hogy a kabinetalkítás olyan nehezen megy. Gróf Clary nem találkozott azzal a támogatással, amelyre a felségnek határozottan nyilvánított óhajta következtében számított. Azok a politikusok, akiknek közreműködését biztosra vette, nem hajlandók őt támogatni egyrészt rosszakaratból, másrészt, mert félnek, hogy a mai viszonyok közt hamarosan megőrülöknek. De azért a kabinetalkítás minden makinháció ellenére is sikerülni fog.

Prága, szeptember 30.

A cseh lapok a leghövesebb oppozíciót követelik az új kormányval szemben. Már több cseh községben és városban tiltakozó gyűlést tartottak az új kormány előre bejelentett intézkedései ellen. Több előkelő cseh politikus azt javasolja, hogy a községek átutalt hatáskörét használják fel a csehek az ellenzéki álláspont győzelemre juttatásához.

Bécs, szeptember 30.

Hir szerint dr. Hoehenburger képviselő azzal a benyomással távozott a királyi kihallgatásról, hogy a viszonyokat kezdik a németekre kedvezően befogni és hogy a koronának nincs szándékában a németek nélkül kormányozni. Az új kormány feladatairól a király nagyon világosan nyilatkozott. Ő felsége kiemelte, hogy ő egy koalíciós kormányt akart Thun örökösül. A pillanatnyi helyzetnek azonban jobban megfelel a hivatalnokkormány, mely semleges lesz és melynek hármass feladata: a nyelvrondóletek visszavonása, a nyelvtörvényjavaslat készítése és a delegátusok megválasztása. A nyelvrondóletek visszavonása feltétlen és nem előzik meg semmiféle tárgyalások. Az új nyelvtörvény csak is Cseh- és Morvaországra fog vonatkozni. A többi koronatarományra vonatkozó nyelvtörvényjavaslat a következő, végleges kormány dolga lesz, melyet a delegációk és a tartománygyűlések ülészaka után parlamenti alapon a németek bevonásával a jobb- és baloldali csoportjaiból alkot a király, aki a németek szabad véleménynyilvánítását a kihallgatásokon szívesen fogadja, nagyon jól értesülnek mutatkozott és elismerőleg nyilatkozott a németek pünkösdi programjának több pontjáról.

A német közvetítő nyelv követelményét ő felsége természetesen találta, de — így szól a király — „a kodifikáció nehéz lesz.” Nagy súlyt helyezett a király a 14. §. alapján alkotott rendeletek jóváhagyására.

Berlin, szeptember 30.

Az osztrák miniszterválságról ezt írja a *Berliner Neueste Nachrichten*: A császár személyes beavatkozása megoldotta a miniszterválságot és valószínűleg megszüntette egyelőre a parlamenti válságot is. Ismét bebizonyult, hogy a császár az ő személyes tekintélyével legszilárdabb pontja az osztrák államnak.

A háboru előestéjén.

Budapest, szeptember 30.

Transvaal minden erejéből mozgósít, a csapatok egy része Natal, a másik rész a Delagoa-öböl felé indult, ahonnan az angolok támadását várják. Az utolsó szót ugyan még mindig nem mondotta ki a diplomácia, de akik Anglia céljaival tisztában vannak, tudják, hogy a hosszú diplomatizálást rövidesen ágyuszó fogja követni. Nem használt semmit az ifjú *Vilma* királynő közbenjárása, sem a cár szavai: Transvaal megsemmisítését elhatározták Londonban és Transvaal meg fog semmisülni. Bármily fényesen diktóztak is a legkisebb jogászok és diplomata a hági békekonferencián, ennek a konferenciának szomorú epilógja mégis csak háboru lesz.

Európa és az Európán kívüli nagyhatalmak minden látszat szerint örízneknek attól, hogy komolyan beavatkozzanak az igazságtalan háboruba. Valószínű, hogy Anglia többféle megállapodott bizonyos kompenzációkban és hogy

olesón megvásárolta az esetleges hatalmak semlegességét. A boerokat hallgatagon halálra ítélte az egész világ, csak azért, mert senki sem meri a hatalmas Anglia möhő étvágyát elvenni. Új államalakulás és hatalmi központ fog Délafrikában támadni s ez a földrész is lassankint belecuszik Anglia telhetetlen gyomrába.

Ma a transvaali válságos helyzetről a következő távirati tudósításokat kaptuk:

(Mozgósítás Transvaalban.)

London, szeptember 30.

A *Standard*nak jelentik Johannesburgból tegnapi kelettel, hogy a johannesburgi és krügerdorfi kommandó azonnal a natáli határra indulnak külön vonatokkal. Hir szerint a főparancsnok az összes kerületi parancsnokokat táviratilag utasította, hogy csapatukat halogtatás nélkül a natáli határra küldjék.

A *Reuter-ügynökségnek* jelentik Pretóriából tegnapi kelettel: Itt erősen el vannak foglalva a burgher-tüzérségnek Volksrustba való elindításával. Eddig 26 vonat indult oda. *Joubert* főparancsnok holnap Volksrustba megy. A *volksraad* elhatározta, hogy azok az idegenek, akik a boerokkal tartanak, a háboru után teljes választójogot nyerne. Egy 300 főnyi német önkéntes-csapat Volksrustba indult. Egy németalföldi csapat vasárnap indul oda.

Több kormányhivatal és a legfőbb törvényszék holnap zárva lesz, azután pedig azonnal proklamálják a hadi állapotot. A külfölddel való postaforgalom szünetel. Éjjel a *volksraad* két háza ülést tartott.

Fetváros, szeptember 30.

A Pretóriából jelentett nyugtalanító hírek ellenére beavatott fokozatos körök nem hiszik, hogy a boerok kezdik meg a háborút, főleg azért, mert *Krüger* elnök tudja, hogy ha a boerok teszik az első lövést, minden rokonszenvet elveszítene.

Pretória, szeptember 30.

A kormány bizottságot küldött ki, amelynek az a feladata, hogy átvegye olyan külföldiek kérvényét, akik hajlandók a vagyon védelmével megbízott külön rendőrségbe belépni.

Az a törvény, amely az árulásban bűnösnek talált emberek vagyonának elkobzását rendeli, azonnal életbelép, míhelyt a hivatalos lap közlésezi. A törvény szerint olyan személyek vagyonát, akiket felségárulásban, felségérintésben vagy ezekre a bűntettekre való felbujtásban bűnösöknek találtak, el kell kobozni. Ugyanez a büntetés éri azokat, akik idegen államokkal összekötést terveznek, vagy összekötésbe lépnek, hogy azokat ellenséges cselekedetekre bírják. Az új rendelkezések nem érintik az elmitett bűntettekre kiszabott eddigi büntetéseket. Ugyanílyen büntetéssel sújtják azokat a burghereket, akik vonakodnak a csapatukhoz való behívásnak engedelmkedni.

Berlin, szeptember 30.

Pretóriából érkező jelentések szerint a boerok *defenziívában* akarnak maradni. A háboru előreláthatólag nem fog soká tartani.

Pretória, szeptember 30.

A *volksraad* elhatározta, hogy az *uitlander*eknek, akik a boerokkal tartanak, a háboru után megadja a polgárjogot.

Az önkéntesek utban vannak a határ felé. A háboru minden valószínűség szerint holnap fogják proklamálni.

(Az utolsó jegyzékváltás.)

London, szeptember 30.

A tegnapi kabinettanács 2½ óráig tartott. A határozatokat ma még a legnagyobb titokban tartják, ennél fogva *politikai körökben az ígatottság nőtön nő*. Az angol követeléseknek nyilvánosságra került összeállítás, ugyszintén a *Pall-Mall-Gazette* jelentése teljesen apokrif. Pénzügyi körökben is *elkerülhetetlennek tartják a háboru*. Közvetlenül a kabinettanács után *Salisbury*nál a francia, orosz, majd pedig a portugál követ tiszteletgett.

London, szeptember 30.

A *Reuter-ügynökség* értesülése szerint a kormány nem kapott választ Transvaalhoz intézett legutóbbi táviratára, a miniszterek azonban megállapodtak egy táviratnak a szövegére nézve, amelyben az angol kormány követeléseit állítják fel a vitás kérdések elintézésére. Ezt a táviratot

előreláthatólag rövid időn belül közlik Transvaal kormányával. A parlamentet legközelebb összehívják hogy a helyzetről tanácskozzék.

(A cár sajnálkozik.)

London, szeptember 30.

Báró *Staal* orosz nagykövet, a cár megbízásából értesítette *Salisbury* lordot, hogy Oroszországban igen fájdalmas érzést keltene, ha Anglia és Transvaal közt kitérne a háboru.

(Meghívott közvetítés.)

Lága, szeptember 30.

A hollandi kormány a nagyhatalmak kormányával tárgyalásokba bocsátkozott a béke biztosítása céljából. Az alkudozások máris meghíusultak.

HIREK.

Budapest, szeptember 30.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Szeptember 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, melettőtassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhesék tovább.

Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Személyi hírek. *Lipót* bajor herceg *Gödöllőről*, ahol 24-ike óta vadászaton van, ma délután félkettőkor ideérkezett és két órákor tovább utazott. — *Windischgraetz* herceg csapatfőfelügyelő ma délután 2 órákor Budapestre érkezett és felhírókorkor tovább utazott sársopataki birtokára. — *Darányi* Ignác földmívelésügyi miniszter kedden október 3-án hivatalos uton lévén, a rendes heti kihallgatást nem tartja meg. — *Talián* Béla, a képviselőház alelnöke hétfőn Törökkanizsan beszámolóit mond.

— A király nevenapja. A király nevenapja tudvalevőleg október 4-én lesz. Ezt a napot az országban mindenütt hálaadó istentisztelettel ünneplik meg. A hivatalos főistentisztelet a budavári Mátyás-templomban lesz délelőtt 10 órákor, amelyen a szertartást *Vaszary* Kolos bíboros hercegprimás végzi nagy papi segédlettel. Az ünnepi misére meghívták a minisztereket, az egyetemek tanácsait, a legfőbb bíróság tagjait, az idegen államok képviselőit stb.

— Kiténtetés. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király *Ullmann* Adófnak, a magyar általános hitelbank igazgatójának, a hazai pénz- és ipariügyek előmozdítása körül szerzett érdemei elismerésül és *Benke* Gyulának, a budapesti takarékpénztár és országos zálogköcsön részvénytársaság vezérigazgatójának a közgazdasági és pénzügyi téren szerzett érdemei elismerésül a III. osztályú vaszkorona-rendet adományozta.

— Az olmuici érsek betegsége. Bécsből jelenti tudósítónk, hogy *Schrötter* udvari tanácsos, egyetemi tanár táviratilag hívták *Olmuice* a beteg érsekhez, akinek állapota válságosra fordult.

— *Pápay* István emlékiratal. A *Magyar Értelőd* révén az a hír terjedt el a lapokban, hogy néhai *Pápay* Istvánnak, a király kabinetirodaja főnökének emlékiratai nemcsakára megjelennek egy bécsi kiadó cegnél. Mint most öz. *Pápay* Istvánnak lapunkhoz írt leveleiből kitűnik, ebből a hírből egy szó sem igaz, amit különben szerda reggeli számunkban már konstatáltunk is.

— *Veni sancte az egyetemen*. Az egyetemi év ünnepélyes megnyitása előtt holnap délelőtt tíz órákor *Veni sancte* lesz az egyetemi templomban. A *Veni sancte* az egyetemi ifjúság is részt vesz, és fél tíz órákor gyülekezik az egyetemi körben, ahonnan zászló alatt vonul a templomba.

— *Pejacseovich* Arthur gróf halála. A képviselőház ormán gyászlobogó leng, mely *Pejacseovich* Arthur grófnak, a szécsenyi kerület képviselőjének halálát jelenti. *Pejacseovich* Arthur gróf 1845. december hó 31-én született Zombolyán. A katonai pályára lépve, a 6. számú Württemberg király nevével viselő oszár. és kir. huszárezredben szolgált; résztvett az 1866-iki hadjáratban s meg is sebesült. A hadsereget századosi ranggal hagyta el megvásárolta a ludányi nagybirtokot. Mint birtokos élénk részt vett Nógrád-megye közügyeiben. Neje Mikó Anna grófnő, Wesse-lényi báró özvegye. Előbb a főrendiháznak volt tagja, 1896-ban azonban szabadalvüparti programmal képviselővé választott. A Tisza-lex közrebocsátása után ő is a disszidensekkel tartott s a Háznak rokonszenves, közszeretben álló tagja volt. Azok közé tartozott, kik nem a hangos szónoklásban, hanem a csendes, de intenzív munkában találták meg hivatásukat.

— **Darányi miniszter fia.** Katona Balázsnak valami sora akadt, amit csak a földművelési miniszternek volt módjában eligazítani. Darányi miniszter úgy találván, hogy Katona Balázs mellett van az igazság, úgy intézte el a dolgot, ahogy Katona Balázs és az igazság kívánta. A jó Balázst meghatotta az, hogy ime meghallgatásra talált, hát irt egyköszönő levelet a miniszternek. Levelet ezzel végezte:

„Kegyelmes uramata a többi földi ember, már mint a paraszti sorban levők, apjuknak tisztelik, én pedig, mivel apam nem volt s hatvan éve nem tudtam rátalálni, annál fogva *kegyelmes uramat édes apámnak elismerem s mindhalálig annak vallom mindenütt.*”

Darányinak az a ritka családi öröm, hogy egy nála tíz évvel idősebb ember *apjának ismerte el*, épen jókor jött, mert aznap öntötte el az árvíz Komárommegyében háromezer holdját, azért, mert a kiömlő árvíz nem engedte a határsán-cok s keresztöltések felemelése által a szántóföldekről a községek felé eltereltetni. — Amikor Darányi előtt szóba hozták, hogy mégis csak szép dolog volt a szentek kezehajlásáról szóló példabeszédet így megcáfolni, mosolyogva felelt:

— Az nem baj, hogy a földem elszűzött; ha már a földi emberek s még Katona Balázs is apjuknak tartanak, csak nem erősztem rá a vizet a — *családomra.*

— **Oktober 6.** Az utolsó előkészületek történetek a vértanuk felszázados gyászünnepe. A társadalom minden rétege vállaltva fátad azon, hogy méltó legyen az egyetemenkhez s a nagyok emlékéhez. A budapesti gyászünnepe rendező bizottsága ma utolsóelőtti értekezletét tartotta és tudomásul vette a polgármesternél és a főkapitánytól járt urak jelentését. Örömmel értesült a bizottság arról is, hogy *Damjanich* János özvegye is eljön az ünnepre. *Gara József* szerkesztő előterjesztette az ünnepély végleges programját. E szerint október 6-dikán a Ferencendieknél és a belvárosi plébánián tartott gyászmise után az új-városháza dísztermében rendezett gyászünnepeken szerepelnek *Ilyés Bálint* és *Éstets* Károly országgyűlési képviselők, dr. *Vásonyi Vilmos*, az egyetemi ifjuság két szónoka, *Gál Gyula*, a Vígyszínház művésze és a budapesti polgári dalkör. Az október 8-dika vasárnap délután tartandó temetői kivonulás a Újépület telkéről indul. A Batthyány mauzóleumnál beszélni fognak: *Kossuth Ferenc*, *Holló Lajos* és *Ilyés Bálint* országgyűlési képviselők, *Gara József* lapszerkesztő, dr. *Molnár Jenő* és dr. *Pollatsek Sándor*, valamint az egyetemi ifjuság szónoka. Itt egyesített dalárdák énekelnek. A Batthyány-mauzóleumon kívül a temetőben még négy vértanusirt koszorúznak meg. A bizottság meghívta a képviselőházat és annak elnökét is, erre nézve a Ház hétfőn fog határozni. A főváros nevében küldöttség viszi október hatodikán a város koszorúját a vértanuk szobrára. A küldöttségben részt venni kívánó bizottsági tagoknak október másodikáig kell jelentkezniük a polgármesternél.

A *Budapesti Újságírók Egyesülete* is lerója a kegyelet adóját az októberi gyásznapi felszázados évfordulóján. Ugy az aradi, mint a budapesti országos gyászünnepeken küldöttségileg képviselteti magát s koszorút helyez az aradi vértanuk szobrára és gróf *Batthyány Lajos* mauzóleumára. Az aradi gyászünnepe *Vérsi József* elnök vezeti a küldöttséget, amelynek tagjai: *Balla Mihály*, *Cziklay Lajos*, *Dienes Márton*, dr. *Düssy Béla*, *Deutsch Antal*, *Egry Mihály*, *Szatmári Mór*, *Zempléni P. Gyula* és *Hollósy Géza*. A díszes babérszorosú ezt a felirást viseli: *A nemzet felejtethetetlen vértanúinak — A Budapesti Újságírók Egyesülete. A budapesti országos gyászünnepeken a küldöttséget Hotsyi Pál alelnök vezeti s tagjai lesznek: Bán Zsigmond dr., Bajza József, Bleicher Miksa, Gara József, Lyka Károly, Luby Sándor, Reiner Ferenc, Schüller Henrik és Szöllösy Zsigmond. A Batthyányi síremlékére szánt koszorú felirata ez: A vértanú miniszterelnököknek — A Budapesti Újságírók Egyesülete.*

A *polgári iskolai tanárjelöltek* ma dében népes értekezletet tartottak a budai Pedagógiai Intézetben és elhatározták, hogy részt vesznek a gyászünnepeken. Az aradi vértanuk szobrára koszorút küldenek s annak elhelyezésével *Mihályi Istvánt* és *Földes Miklóst* bízták meg.

Az aradi ünnepség rendező bizottsága értesíti az odaérkező 1848–49-diki honvédeket, az országgyűlési képviselőket, a hírlapírók kiküldöttségeit és a városi és megyei törvényhatóságok megbízottjait, képviselőit, hogy díjtalan elszállásolásukról külön bizottság gondoskodik. Az érkezés idejéről értesíteni kell *Sarlot Domokos* főkapitányt, az elszállásoló bizottság elnökét.

— **Elhunyt egyetemi tanár.** *Patterson Artur*, az egyetemen angol nyelv és irodalom tanára ma 64 éves korában meghalt.

Patterson Artur tizenhárom évvel ezelőtt jött Magyarországra s népünknek annyira megkedvelte, hogy évről-évre ismételtlen eljött s az ország minden vidékén alapos és beható etnografiai tanulmányokat tett, amelyről hosszú cikksorozatot irt a legelőkelőbb angol lapokba és folyóiratokba, kétféletes munkát is adott ki Magyarországról. Pattersonnak nagy érdeme van abban, hogy ellensúlyozta azokat a fűszines, sőt rosszakaratu ismertetéseket, amelyeket a külföldiek, de különösen a németek irtak Magyarországról. Patterson nagy érdemeit a magyar kormány is méltányolta s 1896-ban meghívta az egyetemen föllállított angol tanszékre, amelyet haláláig híven s lelkesen töltött be. Temetése hétfőn délelőtt kilenc órakor lesz, a Mária-utcában levő klinikáról.

— **Csanádi kanonokok.** A két legfiatalabb csanádi kanonok szék gazdáltnál áll már jó ideje. Amint tudósítónk jelenti, a napokban már betöltik a két stallumot, még pedig úgy, hogy az egyik dr. *Várady Árpádnak*, a neureg apáti címet nyert válás- és közoktatásügyi osztálytanácsosnak, a másik dr. *Engels János* Temesvár–józsefvárosi esperei plébánosnak, a híres *Dante-fordítónak* jut. A kinevezést magában foglaló királyi kézirat állítólag már a közl napokban megjelenik a hivatalos lapban.

— **Az osztrák miniszterelnöknek — magyar nő.** Bécsből telefontozza tudósítónk, hogy az új osztrák miniszterelnöknek, *Clary* grófnak felesége — magyar nő: *Pejacevich* Krisztina grófnő. *Clary* gróf 1884-ben vette nőül.

— **Az aradi vértanuk albumából.** Aradon nagy emlékalbumot adnak ki a tizenhárom vértanuk halálának ötvenéves évfordulóján. Ebből az albumból közöljük a következő érdekes emléksorokat:

Tizenhárom buzakalász.

Éjszak jégvíhára tepert le a földre; sakályok falkája beledőst mélyre, aztán fölszántotta, hogy nyomok vesszen. Az oklatan, gyáva!

Hisz tudhatta volna, hogy a szántóföldből kél a nemes buza. Abban növekedtek immár ötven éve. Beléletek készült lelkiüknek kenyere — Tizenhárom kalász mikor elvetették, s ma ti tápláljátok e hazának földjét; de csak úgy és addig, míg könnyű öntözük, Megváltóinkról míg meg nem feledkezünk!

Im ez is egy könyvesep, mely hantotokra hull, ugyanannyit kérek haszám leánytúl.

Jászai Mari.

Oktober 6.

A menyi könyv van a szemekben, Hulljon ki lassan, permetekben, S elsírva mind, kezdj ugra még — Siratni őket nincs elég: Nő könyved peregenek, Mint szortehulló gyöngyszemek S te férfi-szív, zord mint a kő! Olvadj, ne szűgyed! könyv el! Légy forrás, szirtből szökkenő! Hulljon ki mind, gyász árjakint, A menyi könyv van a szemekben!

Ábrányi Emül.

„A század legnagyobb gyalázata.”

Igy neveztek el sokan a rennesi ítéletet. Hát bizonyos, hogy ez is lelketlen, csuf dolog, de a század legnagyobb gyalázatát mégis csak itt követték el minálunk: 1849. október 6-án!

Szabolcska Mihály.

— **Az igazságszolgáltatás palotáj.** Egyszerre két monumentális törvényszéki épület adatik át rendeltetésének a vidéken. Ma költözött át a békésgyulai törvényszék új palotájába, amely 350,000 forintba került. A nagy tárgyaló terem mennyezetére *Vörös Gusztáv* festőművész festett szép freskót. Az építkezést *Erdély Sándor* igazságügyi miniszter idejében határozta el, amiért *Gyula* városa halálból Erdélyt diszpolgárrá választotta. A törvényszék másik impozáns palotája Aradon készült el és ma ünnepiesen átvette *Otrubay Károly* törvényszéki elnök.

— **Önkéntesek vizsgálja.** Az első honvédkertilethez tartozó önkéntesek vizsgálja ma ért véget *Major ezredes* dandárparancsnok elnöklése alatt. A száz-tíz önkéntes közül tizenöt nem felelt meg meg a követelményeknek s ezek közül egypár a második évet is le fogja szolgálni. A jó eredmény *Percel Miksa* százados, iskolaparancsnok érdeme.

— **Gyanus megbetegedés.** Fiuméből telegrafálják: Az Akyabból Port-Saidon át ide érkezett angol *Trocas* nevű gőzöst a martinschizai intézetbe küldték vesztegár alá. A gőzös személyzete 51 tagból áll; parancsnoka *Mouis*. Ez intézkedésre azért volt szükség, mert Port-Said és Fiume között egy *Tochise* nevű kínai matröz lázban megbetegedett. A tengerészeti hatóság és a révhivatal közegeli részletes információt szereztek az esetről és megfelelő orvosi segílylvel látták el a hajót és a minisztériumnak azonnal távirati jelentést küldtek. A hajó szabad közlekedési engedélyt csak akkor kap, ha azt a be-

teg állapota megengedi és a minisztérium ebben az értelemben intézkedik.

— **A bratkovcei huszárok sorsa.** A *bratkovcei* huszárok most az aradi vár börtönében vannak. Oda juttatta őket a kegyelem, amely a halálbüntetés helyett husz évi rabságot mért rájuk. Egy újságíró most meglátogatta őket az aradi ténparancsnok engedelmével. Mint írja, a hajdan dőceleg flukra nem lehet többé ráismerni, öreg emberek lettek. *Dívidcsky* káplár száználmas romja önmagának. Mind összeesett alakokká váltak és betegesek. Asztalos mesterségre tanították őket és most azzal foglalkoznak. Mind a négyen meg vannak győződve, hogy élve soha ki nem szabadulnak a börtönből és sohasem látják többé szülőföldjüket, *Gömörpányit*, *Sajógömöröt* meg *Tombacajt*, mert a még hátralevő tizenhat évnek a főt sem bírják ki. Eddig még csak remélték, hogy kegyelmet kapnak, de hogy az ötvenéves császári jubileum alkalmával ki nem bocsátották őket, most már nem is reménykednek többé. Valahogy hírt vettek arról is, hogy a rimaszécsi fiukert, akik Komáromban vannak elzárva, már kétszer kért *Vattay* plébános utján kegyelmet az atyafiság, de mindenkor elutasították őket. Ő értük a császár-jubileumkor akartak szüleik a királyhoz járulni, de a gömörmegyei képviselők közül állítólag egyik sem akarta a küldöttséget az uralkodó elé vezetni, mire a kísérlet abba-maradt.

— **Uj munkarend az osztrák dohánygyárakban.** A mai *Wiener Abendpost* közli a dohánygyárak számára a pénzügyminiszter által jóváhagyott munkarendet, amely október elsején egyelőre két évre lép életbe. Az új munkarend szerint a dohánygyárakban nők csakis fizikai erejüknek megfelelő munkára használhatók, hat évnél fiatalabb gyerekek pedig nem alkalmazhatók. A gyárban dolgozó gyermekeknek 18 éves korukig kellő időt kell engedni az iskolás látogatására. A rendes napi munkaidő nem lehet több 10 óránál. Rendkívüli munkaidőket és vasárnapi munkát külön kell megfizetni. Nagy ünnepek előtt való délután rendszerint szabadok a munkások. Ha a munkás családjának valamely tagja ragályos beteg és e miatt a munkás nem dolgozhatik, naponta a betegpénznek megfelelő összeget kap.

— **Halálos szerelem.** Tegnapelőtt irtuk csak meg, hogy *Kovács* Gizella, egy fiatal, csinos leányka eltűnt a szülei lakásáról. Ugyanakkor azt is megirtuk, hogy a *Margit-hídról* egy fiatal, uri kinézésű leány a Dunába ugrott s nyomtalanul eltűnt a habokban. Kiderült most már, hogy *Kovács* Gizella volt az öngyilkos és hogy szerelme, bánatos szerelme kergette a halálba. Szomorú regény a *Kovács* Gizellé. Ott kezdődött, amikor először lépett a házukba *Heltai* (Kohn) Jenő, egy sápadt képű gimnázista. A két fiatal szív hamarosan megértette egymást s terveket szőttek rózsás, aranyos fonálból. Amikor a szülők észrevették a dolgot, akkor már késő volt minden s hiába tiltották ki a házukból a fiatalembert — aki időközben a posta-tanfolyamra iratkozott be — a leány módot talált arra, hogy szerelmével érintkeztesse. Egy éve, hogy *Heltait* postagyakornokká neveztek ki *Mármaros-Szigetre* s egy év óta a *Kovácsok* lakásából elköltözött a boldogság. A kis Gizella egyre hervadt s napokig nem szólt szüleihez egy árva szót sem. A szerető szülők — látva gyermekük boldogtalanságát — engedni akartak. *Kovács* Antal, a Gizella apja, levelet irt *Heltainak*, hogy jöjjön, vegye el feleségül a leányát; odaadja szívesen, még segíteni is fogja őket, ha nem tudnának megélni. A válasz nagyon rövid volt:

— Most már nem kell a leánya, akaszsa föl magát!

A leányunk meg se mutatták a levelet, nehogy még jobban összetörje szívét a kedvese hűtlensége. E helyett azonban a kétségbeesett apa maga utazott el *Mármaros-Szigetre*, hogy beszéljen a *Heltai* fejével. Nem sokra ment vele, mert a fiatalember becsapta az orra előtt az ajtót:

— Menjen a pokolba a leányával!

Most már megtudta a dolgot *Kovács* Gizella is s azóta még jobban hervadt. Az édesanyja ezalatt elvesztette a szemévilágát, operálni kellett s hogy valahogy rendbe jöhessen a szemével, az orvosok vidékre küldték. *Kovács* Gizella egyik barátjánőjével maradt itthon, de mielőtt az anyja hazatért, elzölogosította ékszerait s merész lépésre határozta magát. Elment *Mármaros-Szigetre*, hogy szemtől-szembe álljon azzal a fiatalemberrel, aki magához láncolta s azután megcsalta.

Hogy mi történt köztük, azt most már csak *Heltai* tudja, mert a *Kovács* Gizella erről már nem

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-látnak 17. szám.

Kioszkokból szabadalmakat, ínan círoz találmányokat és belajstro-moz védjegyeket.

Felvilágosítás díjtalan.

szült senkinek. Mikor hazaérkezett, egyenesen a Dunának ment. A bátyja, Kovács Rafael, aki ékszerész Budán, ismerte meg a kalapját a Margithidon, amikor éppen üzletébe ment tegnapelőtt reggel. Azóta egy szomorú levél is érkezett a Kovácsék házába, a boldogtalan Gizella írta:

Kedves Szüleim! Mire e sorokat olvassátok, én nem vagyok az élők között. Meg kell halnom, mert nagyon szerettem. Nélküle mit sem ér az élet. Ti láttátok sorvadósomat, a lassu pusztulást; szenvedéseimnek most véget vet a halál. Közszönmög végtelen jószágokat és becsásatokat meg szerencsétlen leányoknak.

A Kovácsék házában azóta még nagyobb a szomorúság.

— **Házasság.** Dr. Feiber Ignác brassói ügyvéd eljegyezte Schul B. Mici kisasszonyt Brassóban.

Schwarz Imre október 8-án esküszik örök hitet Lőwy Mariska kisasszonnyal, a dohány-utcai templomban.

Lindenfeld Jenő Debrecenből mult hó 28-án eljegyezte Hay Károly leányát, Idát Közép-Adacsról.

Dr. Szabó Samu nyitrai ügyvéd október 8-án esküszik Klein Malvinka kisasszonnyal, Klein Márkus jászberényi kereskedő leányával.

Schwarz Arhur október 4-én vezeti oltárhoz Engelmann Olgát, Engelmann Adolf földbirtokos leányát Adán.

— **Beteg ember öngyilkossága.** Az Árpád-utca 9. számú házban öngyilkossá lett az éjjel egy beteg ember. Beteg volt a teste-lelke; azért menekült a halálba a kettős szenvedés elől s még a halálnak is egy kegyetlen módját választotta: papírvágó ollóval ülte meg magát. Valóságos tragédia volt az élete az öngyilkossá lett Reiter Jakab Mórnak. A szép keresett bír, javakorbeli ember pár esztendővel ezelőtt nősült meg. Fűszer és gyarmatáru ügynök volt s irodáját a mult év május havában tette át az Árpád-utca 6. szám alatt lévő házába. Az iroda mellett, az emeleten volt a lakása; ott élt kis családjával. Egyéb dolog nem is zavarta családi boldogságát, mint hogy a felesége egyszerre csak betegeskedni kezdett, nem sokkal ezelőtt, hogy másodszer áldott állapotba jutott. A férj gondos szeretettel környékezte a beteg asszonyt, aki ezelőtt pár hónappal, alig hogy életet adott második gyermekének, megőrült s át kellett vinni a lipótvárosi tébolydába. Ez a megrázó eset nagyon elszomorította Reitert, aki két kis gyermeket elküldte a vidékre rokonaihoz s alig érintkezett mással, mint sógorával, Fáber Mikával, aki vele egy házban lakott. Pár héttel ezelőtt egy újabb baj érte a boldogtalan embert, a lábán mérges daganat támadt, amely — bár többször megoperálták — egyre terjedt. Egy hete már, hogy ágyba nyomta a betegsége s ez a különben is megtört embert végképpen elkeserítette. Sógora előtt többször kifakadt szerencsétlen sorsa miatt, ami annyira aggasztotta Fabert, hogy Reiter lakásába költözött s állandóan ott volt betegága mellett, nehogy valami kárt tegyen magában. Az éjjel 11 óra tájban dült le Fáber a beteg sógora ágya mellett lévő nyugvóhelyre s a farságtól kimerülve hamarosan elaludt. Egyszerre csak rettenetes hőségére ébredt fel. Ijedten felugrott s ekkor látta, hogy szerencsétlen sógora melléből patakzik a vér s kezében görcsösen tartja még a hosszú papírvágó ollót, amelyet szívébe döfött. Fellármázta a házat, orvosokat hozatott, mentőkért küldött, de ezek sem tudtak segíteni rajta, a boldogtalan ember hamarosan kiszenvedett. A rendőrség a lakást lepecsételtette, a halottat pedig bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Halálozások.** Polnai Fülöp budapesti magánzó, akit a fővárosban széles körökben ismertek és becsülték, ma 70 éves korában meghalt. A megboldogult az irodalomban is szerepelt néhány közgazdasági főpírral, amelyek figyelemreméltóak. Polnai Pál, a Magyar Jeltárog és hitelbank főtisztviselője és Polnai Sándor főmérnök édes atyjukat gyászolják az elhunytban.

Rosenfeld Lipót Szabadszálláson 87 éves korában meghalt. A megboldogult minden körben osztatlan becsületnek és szeretetnek örvendett és ez az általános tisztelet megkapóan jutott kifejezésre temetésén is.

— **A tanítók háza.** November 19-én, Erzsébet királyasszony nevenapján avatják fel nagy ünnepek között a tanítók házat. A megnyitáson Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter is részt vesz. A megnyitó ünnep programját most állítja össze a tanítók országos bizottsága. A megnyitáson az összes fővárosi tanítók jelen lesznek s sok vidéki tanító is bejelentette már részvételét.

— **Vasuti és hajószerecsenőtlenségek.** Tiflisből jelentik, hogy tegnap egy vegyesvonat kisiklott és hat személyszállító kocsi összezuodott. Az eddigi adatok szerint négy ember életét vesztette és 39 súlyosan megsebesült. A halottakat és sebesülteket külön vonat szállította Tiflisbe. A katasztrófa okát még nem sikerült kideríteni. — *Nisnij-Novgorodból* jelentik: a Jevdokija vontatóhajó a Volgán a nagy ködben összeütközött az Alexander Neuszkiij személyszállító hajóval. Az utóbbi erősen megsérült. Egy utas meghalt, kettő megsebesült. Hasonló baleset történt a Volgán tegnap is, mikor a Bojarin személyszállító hajó összeütközött egy vontatóhajóval. A *Novoje Vremja* szerint ez alkalommal 9 utas sebesült meg. — A *New York Herald*nak azt jelentik Panamából, hogy a Montoja gőzös a Magdaléna folyón meggyuladt és elégett. A hajó 50 utasa közül csak 20 menekült meg. Az áldozatok között van a kolumbiai pénzügyminiszter is.

— **Munkásgyűlések.** Holnap, vasárnap öt munkásgyűlés lesz a fővárosban. A gyűlések a következők: 1. A budapesti munkások d. u. 1/4 órákor, Vig-utca 10. szám. Napirend: A parlament és a nép. 2. Az újpésti esztergályos munkások d. u. 3 órákor, Újpésten, Árpád-utca 88. szám alatt. Napirend: A helyzet. A szervezkedés általában. Indítványok. 3. A budapesti tót munkások délután 5 órákor, József-utca 81. szám alatt. Napirend: A mai társadalom és szocializáció. 4. A budapesti cipész- és csizmadia munkások délután 3 órákor. Napirend: Az állami munkák ösztönzése. Miként lehet helyzetünkön segíteni? Az általános választói jog. A szakszervelet célja és haszna. 5. Az óbudai munkások délután 4 órákor, Föld-utca 18. szám alatt. Napirend: Hogy él a munkás nálunk és hogyan a külföldön? Az állami munkák ösztönzése.

— **Egy főhadnagy viselt dolgai.** Egyik estlap mai számában Rublein Rudolf 52-ik gyalogezredbeli főhadnagy viselt dolgairól ír. Elmondja, hogy a főhadnagy — aki különben szegény szülők gyermeke — adósságot adósságra csinált s ettől eltekintve olyan botrányos életet folytatott, amely nem méltó egy katonatiszthez. Ehhez még az is járult, hogy a főhadnagy a hadgyakorlatok után nem ment vissza Pécsre ezredéhez, hanem itt maradt a fővárosban, amiért ezredparancsnoksága mint szökevényt körözött. Egyidejűleg a becsületbírósi eljárást is folytatva tették ellene s ez Rubleint méltatlannak nyilvánította a tisztikarban. Tegnap azután az történt, hogy Rublein egyik Margit-köruti kávéházban egy tisztből álló társasághoz csatlakozott. A tiszték nem ismerték, de viccelkedés feltűnt nekik s abban a hitben, hogy egyenruhás csalóval van dolguk, felszólították, hogy menjen velük a térparancsnokságra s ott igazolja magát. Kocsiba ültek s mikor a Ferenc József-térre értek, Rublein megállította a kocsit, hogy menjenek be az Európa kávéházba, mert ott a tulajdonos ismeri őt s igazolni fogja. Ugy is történt. Amint azonban beértek a helyiségbe, Rublein a kávéház hátsó ajtaján kiugrott és az udvaron lévő ládák között elbujt. A tiszték ekkor a rendőrséghez fordultak, amely egy csomó rendőrt és egy pár detektivet küldött ki Rublein elfogatására. A detektívek meg is találták a ládák között s a főkapitányságra vitték. Egyidejűleg jelentést tettek a térparancsnokságnak is, amely átvette a főhadnagyot s a helyőrségi fogházba vitette. Rublein letartóztatása tényleg megfelel a valóságnak; az is igaz azonban, hogy már ma reggel szabadlábban volt s az est folyamán — még mindig főhadnagyi egyenruhában — több kávéházban megfordult; így az Európa kávéházban is. Ő maga azt mondja, hogy három napi haladékot kapott, hogy ez alatt az idő alatt térjen vissza ezredéhez Pécsre.

— **A hóstett.** A filippinok nem harcolnak valami nemes eszközökkel s hadakozásukat nem teszik rokonszenvenessé. Manilából jelentik, hogy a felkelők Columbia mellett légerőpítettek egy személyvonatot, melyen amerikai katonák és idegen nemzetiségű munkások utaztak. Négy katona és nyolc munkás életét vesztette s sokan súlyosan megsebesültek.

— **Zsebelny.** Lassanként állandó hírvovata lesz ennek a községnek, amely a gyilkosságokban világszerte első a világon. Temesvári levelezőnk táviratozza, hogy Balány Péter, aki lakodalmassá vigság közben leszarta Bobos Trailát s csak tavaly szabaddult ki a fogházból, most Salamon Száva zsebelnyi lakost gyilkolta meg. A csendőrség letartóztatta Balányt s bekísérte a temesvári törvényszékhez.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Lessidő Fülöp csapospolgény ma délután a Molnár-utca 16-ik szám alatt lévő lakásán öngyilkossági szándékkal főbelölte magát s életveszélyesen megsebesült. Tottének oka ismeretlen. A mentők a Rókus kórházba vitték.

— **Ös-Budavárában** ma tartják a záró ünnepélyt. A pénztársak délután 3 órákor nyílnak meg. Belépő díj délután 6 óráig 20 kr, ezután 30 kr.

— **A Mosse Rudolf-féle** hirdetői iroda, mely e téren a legjobb hírvéneke ürvend, ez év október hó 1-én a gróf Hadik-Barkóczy-féle palotában, Károly-körút 9. szám alatt, nagykitérjedésű üzletének főkirovadt nyit. Ez a cég, mely 33 évvel ezelőtt alapított, szigorú szolidaritás folytan világhírré tett szert; minden nagyobb ipar-és kereskedelmi városban saját irodái és ügynökségei által van képviselve. A *Berliner Tageblatt*, *Berliner Morgenzeitung* stb. című politikai napilapokat saját kiadásában kezeli, továbbá az alább felsorolt előkelő lapok hirdetői részét, u. m.: *Fliegende Blätter*, *Gartenlaube*, *Über Land und Meer*, *Moderne Kunst*, *Bazar* és számos politikai szak-és folyóiratokét bérletben bírja. Valamint a cégnek már régi idők óta Bécsben és Prágában fennálló hirdetői főkirovadai, ez az újonnan létesítendő főkirovad is remélhetőleg rövid idő alatt nagy pártfogásnak fog örvendeni.

— **Az osztályosorjatek húzása.** Az osztályosorjatek mai húzásának eredménye a következő: *Öt ezer koronát* nyert a 92141 számú sorjateg; *kétezer koronát* a 83153 98876 77146 74995 40523 78758 59019 18898 51119 70292 29365 37835 34458 32732 95227 15817 54032 55432; *ezzer koronát* a 91539 42664 8382 18398 33293 76012 9211 94357 68490 37306 89335 40680 46850 76738 5597 65654 63155 17548 16441 33837 78066 6987 74117 746 37789 94168 11018 21240 84409 14187 18673 15186 18610 71868 93220 2001 24262 89359 46665 50610 39301; *öt százat* koronát a 18933 16205 44049 9771 71775 96835 37215 23324 31414 44397 13029 8771 21466 4393 24492 67987 47987 40481 20838 72044 6086 34308 51238 22626 91936 40810 14547 99138 70138 85204 9067 24874 12153 64526 12288 56262 1689 18630 62227 39514 69054 81029 85652 39931 16709 49579 54797 70046 62491 671 31398 31214 48100 5491 91662 7452 44055 számú sorjateg.

— **Fuchs H. váltóháza.** (Kecskeméti-utca 1.) legrégibb magán-bankháza lapunk mai számában foglalt hirdetésére különösen felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Berukkolás előtt.** Csak néhány nap választja még el a besorozottakat a berukkolástól. Aki tehát valamely kedvezményt akar elérni a tényleges szolgálóban, esetleg mint családellenártó vagy örökölt megőrzéséért tulajdonosa, a póttartalékba jutni, vagy bevonulása előtt megőrsülni, vagy méltánylódó ok mellé egyk ezredtől a másikhoz magát áthelyeztetni óhajta, annak sietnie kell jogait érvényesíteni. Aki ezekben az ügyekben utbaigazítást akar, vagy törvényes jogait óhajta gyorsan érvényesíteni, az forduljon bizalommal a Budapest VII. Kerületi utca 6. sz. alatt fennálló s Dominke János v. cs. és kir. százados katonai ügyi irodájához, mely minden törvényes katonai ügyben a leglelkismeretesebben, a felek teljes megelégedésére jár el. Az iroda nélkülözhetetlen voltát bizonyítja az is, hogy közbenjárásból, alig egy évi fennállása alatt, közügyezőleg hitelsítelt tanusítvány szerint szeptember 19-ig 3714 fél vette igénybe s nemcsak magánosok, de katonai parancsnokok részéről is a legmelegebb elismerésben részesül, amiről bárki meggyőződhetik. Az irodában különben csakis szakemberek, jogászok és nyugalmazott tiszttek dolgoznak s így megbízhatósága kétségtelen.

— **Spiritiszta felolvasás.** A *Telefon* Hírmondó házi hangversenyén hétfőn, október másodikán Tótvölgyi Titusz, a spiritiszta szüles körökben ismert terjesztője, érdekes felolvasást tart, a „második inkvizíció címen”, melyre felhívjuk a közönség figyelmét. Az érdekes hangversenyen a felidezett szellemeken kívül a fővárosi művészvilág előkelő tagjai is részt vesznek. *Bárdossy Irén*, *Lichtenstein Dóra* urhölgyek, továbbá *Gabányi Árpád*, *Váraday Sándor*, *Mayer* tárogató mester és *Jakab Ödön* urak. A hangverseny *Zilahy Gyula*, a Nemzeti Színház művésze rendezti, ami önmagában véve is elég garancia arra, hogy mindazok, kik a *Telefon* Hírmondó kaztyól mögött hallgatónak hétfőn este, igazi érdekességben és igazi műveltségben fognak részesülni.

(x) **Hazai ipar.** *Wein Károly és Társai* szépeességi vászon és kamuka-damaszt-áru gyárosok főraktára: Budapest, IV. Koronaherceg-utca 8.

(x) **Nagyothallás.** Egy gazdag nő, aki a nagyothallásból és fülzúgásból dr. *Nicholson* mesterséges dobhártyájának alkalmazása által kigyógyult, 20,000 márkát ajándékozott dr. *Nicholson* intézetének, hogy azok a süketek és nagyothallók, akiknek nincsen módjukban megszerezni a mesterséges dobhártyát, ingyen megkapják azt. Levelek Institut *Nicholson Longcott*, Gunnersbury, London, W. England címére küldendő.

(x) **Gyomorhajók.** A gyomor kisebb betegségeiből azért származik legtöbbszörre nagyobb baj, mert az orvoslásukat elhanyagolják. Pedig ajánlatos

LODEN	Iskola-öltöny	3.50
LODEN	Fiu-mencsikoff	7.—
LODEN	Férfi-köpeny	12.—
LODEN	Kocsis-köpeny	10.—
LODEN	Havelsok	8.—
LODEN	Rövid kabát	8.—
LODEN	Vadász-öltöny	16.—
LODEN	Turista-öltöny	14.—

Sacco vattával bélelve	6.—
Szörme-sacco	10.—
Vadász-sacco	9.—
Vadász-bunda	18.—
Kocsis-bunda	20.—
Utazó-bunda	35.—
Szörme-mencsikoff	40.—
Gazdasági bunda	16.—

RENDELJENEK CSAK

a „TIROLI”-nál

JUSTITZ LEOPOLD

speciálista loden-öltönyökben

Bécs, IX., Währingerstrasse 48.

Mintákat és képes árjegyzéket ingyen és hármentve.

LODEN

a kisebb baj orvoslása, erre legalkalmasabb a dr. Rosa-féle balzsam, amely *Fragner B.* gyógyszerterében (Prága, 203. III.) készül és minden gyógyszerterében kapható.

A telegrafálás csodája.

(Szenzációs magyar találmány.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, szeptember 30.

Két magyar ember találmányát próbálták ki ma Budapest és Berlin között. A találmány lényege egy új rendszerű gyors táviró-készülék s a kísérletek eredménye valószínűleg szenzációs. A kísérletezők maguk a feltalálók rendezték. Egyikük *Pollák* Antal elektrotechnikus Berlinben demonstrálta a készülék munkáját, társa *Virág* József gépészmérnök pedig itt Budapesten mutatta be az új esodagép működését. A kísérletek színhelye Budapesten az *Egyesült villamosági társaság* munkás-utcai telepe volt, amely helyen az új gép készült. Jókor reggel már illusztris társaság gyűlt össze a telepen, hogy a hanyatló század egyik nagy csodájának tanuja lehessen. Mert ilyennek mondható az új táviró-készülék, amely a telegrafnak, telefontak és a fotográfálásnak kombinációjából készült. A kísérlet színhelyén megjelentek: *Constans*, a francia kormány kiküldöttje, az amerikai és angol kábeltársulatok képviselői, magyar részről pedig *Dávid* Endre főfelügyelő, a központi táviróhivatal főnöke, *Hollós* József főmérnök és *Deusch*, *Lázár* és *Bermann* mérnökök. Ugyanakkor Berlinben is megjelentek az ottani főposta épületében *Sidow*, a *Reichspostamt* egyik igazgatója és *Bernart* titkos tanácsos és kölesörös távirati bemutatók után megkezdődtek a kísérletek. Vezetékek a budapest-berlini telefonsodronyokat használták, vagyis műszaki nyelven szólva, a kísérletezés a budapest-berlini telefonáramkörön történt. Még pedig előbb mindkét vezeték földhasználatával; majd azután csak az egyiket használták s a visszatérő árat a föld pótolta. A telefonvezetékek tudvaleg nagy vezetéképességgel és kevés ellenállási képességgel kell bírnia s ezért alkalmaznak e célra bronzdrótot. Hogy az új készüléket a rendes táviró-vezetéken, tehát vasdróton is kipróbálhassák, Budapestről kiindulva Szegeden át Budapestre vissza is kísérleteztek az eredmény így is meglepően jó volt. A kiváló szakértelműek, akik a kísérletekben résztvettek, elragadtatással szemlélték az új találmány szabatos és végtelenül gyors működését. Szinte megdöbbentéleg hatott rájuk, amit a gép nyelte az anyagot és óriási gyorsasággal továbbította a táviratokat. A távirás mai rendszerét teljesen át fogja alakítani az új találmány, amelynek életbeléptetése esetén megszűnnek a távirati stílus rövidsége, aminek előzménye természetesen a díjazások olcsóvá tétele volna. Játsszi könnyedséggel bonyolítja le egy ilyen gép világvárosok forgalmát. Rendszerű olyan nagystíliú, hogy a szakértők állítása szerint két hatalmas világváros köznapri forgalmára — aminő például London és Páris — még tulságos nagyknak mondható. Bezzeg milyen megbecsülhetlen szolgálatot tehetne olyan helyen, ahol valamely rendkívüli esemény folytán nagy a távirátváltás. Gondoljunk csak vissza a rennesi izgalmas napokra, amikor öt világrész leste a táviró legújabb híreit. Avagy képzeljük el *Lourdes*-ot abban a pillanatban, amikor 30,000 odaérkezett zarándok rohanja meg a táviróhivatalt, hogy megüzene övéinek a drót szárnyán szerencsés megérkezését.

Milyen haladás a *Morse*-gép felfedezése óta, amelyvel a leggyesőbb telegrafista óránként csak 30 olyan táviratot tud továbbítani, amely tiz szóból áll. Vegyük szemügyre a használatban lévő rendszereket s hasonlítsuk össze munkaképességüket. *Hughes*-géppel 1000 szó a maximum óránként; *Bandot* rendszerű szerint 4000, *Wheatstone* szerint pedig 24,000 szó. A *Pollák* és *Virág*-féle új találmányú gép óránként 100,000 szót tud könnyedén továbbítani, vagyis tízezer darab olyan táviratot, amely egyenként tiz szóból áll. Hogy

ez mit jelent, azt könnyen beláthatjuk, ha állításainkat példákra illusztráljuk. Használjuk föl példánknul az újságot, amely legsűrűbben veszi igénybe a táviró-gépet. Tegyük föl, hogy a *Budapesti Napló* tizenhat oldalát kellene táviratban leadni. Emő 16 oldal leadása — ha 40,000 szót tételezünk föl — huszonöt percet vesz igénybe. Mig ugyanezt egy ügyes *Hughes*-kezelőnek csak harminc óra alatt sikerülhet leadnia, a *Morse*-rendszer szerint pedig öt napig éjjel-nappal kell dolgozni, hogy ezt az anyagot feldolgozhassuk.

Óriási arányokról van itt szó s a kísérletek azt mutatták, hogy ezek a mesének látszó számitások mind megvalósulnak. A *telefono-fotográf* az óriási távolságon kitűnően működött s különösen a Berlinből Budapestre küldött francia szövegű távirat fotográfiai mása oly kitűnő volt és leadása oly szabatos, hogy a szakértők nem győzték dicsérni a zseniális magyar találmány előnyeit.

Régi törtévé, hogy a táviratok leadásánál minél nagyobb gyorsaságot és olcsóságot lehessen elérni. A *Pollák* és *Virág*-féle készülék is ezt akarja, még pedig mondhatjuk, nagy sikerrel. Körülbelül másfél év előtt *Földt* Antal Szentésről egy *teleautográf* nevű találmányt küldött be egy fővárosi villamosági társulatnak, amely a találmány életrevalóságát felismerve s annak kidolgozásához külön laboratóriumot rendezett be. Ekkor szegődött *Virág* József mérnök is munkatársul. E munkálat közben merült fel a gyors táviró-készülék eszméje s a két feltaláló *Pintér* József tanácsára abbahagyta a *teleautográf* munkálatait s csakhamar tökéletesen előállították a gépet és megkezdték a kísérleteket.

Az új gyors telegrafálás lényege a következő: A jeleddásra az eddigi sína szalagtól eltérő perforált szalagot használnak és a jelvevő állomáson az áram-impulzusokat egy telefonba vezetik, amely ezen áram-impulzusok haladása alatt rezgésbe jön. *Rezgéseket fotográfiai uton láthatóvá teszik.* A *Morse*-abc-ő pontjai és vonásai helyett két irányú jeleket használnak. A felfelé irányuló vonás vonalnak, a lefelé irányuló pedig pontnak felel meg s a betűk jel-kombinációja azonos a *Morse*-alábbéttal. A jeleddő állomáson az egyik vezetékkel összekötött fémhenger van alkalmazva, melyen az elküldendő táviratoknak megfelelő perforált papírszalag halad. A papírszalag felett két kefe van alkalmazva. Ha a papírszalagon lévő perforáció következtében az egyik vagy másik kefe az alsó fémhengerrel érintkezésbe jön, egy pozitív, illetve negatív irányú áram jön a fémhengeren keresztül a vezetékbe és innen a jelfogó készülékhez. A jelvevő állomáson jelfogó készülékül egy *tükrökkel felszerelt telefon* van alkalmazva, amelynek működését így magyarázzák meg a feltalálók:

A telefon-hártya, amely tudvalegőleg közeledik a telefon mágneséhez, illetve attól eltávolodik, ha a mágnes tekereseibe egyik, vagy másik irányú áram vezetünk, közli ezen alternatív mozgást egy kis nyél segítségével egy vele összekötésben lévő konkáv tükrökkel. Miután a hártya mozgásai igen csekélyek — csak ezred milliméterekről lehet szó — arról kellett gondoskodni, hogy e mozgás mégis a tükröknek aránylag nagy elmozdulását idézze elő. Ezt igen elmelesen oldták meg oly módon, hogy a tükrök egy ráerősített kis *reszemeseg* segítségével egy mágnes tartja fogva. Helyformán a telefonhártya mozgása a tükröknek forgó mozgást kölcsönöz. Egy kis izzólámpából fénynyaláb esik a konkáv tükrőre, amely az izzólámpa képét fényérzékeny papírra veti. A fényérzékeny lap előtt cilinder lencse van felállítva és ez a hosszukán, keskeny képet a papíron egy fényponttá vonja össze. E fénypont már most a telefonba vezetett különböző irányú áramoknak megfelelőleg a konkáv tükrő elfordulása szerint eredeti helyzetéből egyik vagy másik irányban mozdul el és helyformán a papíron felfelé, vagy lefelé irányuló jeleket hoz létre, amelyek irányuk szerint a *Morse*-abc-nek megfelelő pontokat vagy vonalakat ábrázolnak. A hártya ezredmilliméternyi mozgásai tehát helyformán a fényérzékeny papíron jól olvasható jeleket idéznek elő.

Az első kísérleteket mesterséges vonalton csinálták s már ezek is jó eredményt mutattak. Majd a kereskedelmi miniszter engedélye folytán, aki műszaki bizottsággal megvizsgálta a találmányt, hosszú vezetéken is kísérleteztek s az eredmény felülmúlta a feltalálók várakozását. Ez ösztökélte őket arra, hogy találmányukat a világforgalom szolgálá-

tában is kipróbálják s a mai siker dicsőségre vált. Igaz, hogy a készüléknek vannak némi hátrányai is. Így az előkészületek hosszadalmassága, valamint a táviratok desiffrálásánál szükséges nagy munkaerő akadályai a tökéletességnek, de ezzel szemben az óriási szövegmennyiség gyors lebonyolítása hatalmas és korszakalkotó vívmány a táviratozás terén.

A magyar névnek kívánjuk, hogy sok dicsőséget szerezzen az új világesoda. Ha elindul hódító útjára, nemsokára kitűnik nagy fontosságára. S megérhetjük, hogy az új gép szalagjai hálózák be nemsokára a világot és magyar névhez fűződik a technikai tudományok új dicsősége.

Tüdőbetegek szanatóriuma.

— Felhívás a magyar emberiséghez. —

Budapest, szeptember 30.

Felszólalok, mint ember, és mint magyar. Van egy pusztító vész, mely áldozatait könnyörtelenül elragadja. Ez a tüdővész. A rettegett ragályok, az ázsiai kolera, a keleti pestis nem oltanak ki annyi emberéletet, mint a tüdővész. Amazok ellen védekezhünk határozottan: ez itt táborozás közöttünk. És hazánk, a szép Magyarországnak, az erőtlen magyar faj hazája, első sorban áll azon országok között a statisztika ítélete szerint, ahol a tüdővész legtöbb áldozatot követel.

Mindenkinek meg kell döbbsenni erre a szóra, akinek kebleben emberi és hazafai szív dobog.

Évenként százezernyi embernek, kenyérkereső apának, családapóci anyának, reményteljes ifjúnak a megmentéséről van szó a mi magyar hazánkban.

E magasztos célnak elérésére alakult a mellbetegek szanatóriumát felállító egyesület, melynek legmagasabb védnöke a mi koronás királyunk, aki ugy szereti a magyar nemzetet, ahogy a magyar nemzet szereti őtet.

Hogy ez emberbaráti ügyben én szóvalok fel, arra engemet isten iránti hála kötelez.

Évtizedek előtt, harminc évnél is régebben, oly nagyfokú mellbajban szenvedtem, hogy soha egy új tavaszt nem ígérhettem magamnak; az orvosi tudomány minden gyógyeszerét kipróbálta rajtam, kétséges sikerrel. És ime most, késő agykoromban, Isten kegyelméből éppen, egészségben bírok a rám nehezült kötelezettségeknek megfelelni.

Minek köszönhetem ez ez? Isten kegyelme után a jó levegőnek. Az tett újból emberre.

Teljes elismeréssel viseltem az orvosi tudomány minden gyógyszerét és szúrúmat iránt, melyekkel a romboló népbetegséget leküzdeni időtlen idők óta törekszem, de maguk az orvosok hangoztatják, hogy mindazoknál hathatósabb az Istenadta tiszta lég, helyes táplálkozás s azon a szervezetet edző eljárások, melyekkel ma a szanatóriumokban gyógyítják a tüdőbetegeket.

Ezt az áldást kívánja megadni a felállítandó szanatórium a szenvedő emberiségnek Magyarországon.

Egy nagyszerű gyógyintézet emelendő fővárosunk legégszesebb részén, a budai hegyek szelvéde völgyében, mely orvosi vélemény szerint a legszerencsésebb fekvéssel bír.

Ezen szanatórium felállításához szükséges összeg előteremtésére szólítjuk fel nemes érzésű közönségünket.

Én magam, ki őseimtől nem örököltem nagy birtokot, kinek a szerencse nem osztott kincseket, ki folytonos munkám után élek: ezer koronával járulok a szent cél eléréséhez.

Bizton hiszem, hogy mindenki, akiben istenfélő, hazát szerető szív dobog, tehetsége szerint sorakozni fog az intézmény létrehozásához.

Áldás reájuk!

Dr. Jókai Mór.

Nemes emberbarátok összeálltak, egyesületet szerveztek a királyi védnöksége alatt, amelynek célja nagyszabású társadalmi akció útján megszerezni azokat az anyagi eszközöket, amelyekkel egyelőre Budapesten, később az országnak lehetőleg sok helyén szegénysorsú tüdőbetegek meggyógyítására szanatóriumokat akarnak építeni és berendezni. E nemes és nagy nemzeti jelentőségű akcióval lapunk vezérei foglalkoznak. E helyen appellálunk a magyar közönség jó szívére, nemes humanizmusára és hazafias áldozatkészségére; felszólítjuk, hogy adakozzék e

A Budapesten behozott kerékpáradó miatt a gyárral kötött szerződésünk betartására kevés kilitásaink vannak, miért is elhatároztuk, hogy tulzsufoit **raktárainkban** levő összes ered. rendkívül leszállított árban szállítjuk. **LÁNG JAKÁB** és **FIA** kerékpárnagykereskedő Budapesten, VIII. József-körut 41. szám. Képviselet: **Kőbánya, Liget-tér 4. sz.** Isen elővő üzletai feltalálói Sajtó nagy javítóhely és iskola.

CHAMPION és **THE ROYAL PROGRESS** kerékpárjainkat Árjezzék ingyen.

nagy célra, ki-ki tehetsége szerint. Az adományokat lapunk is elfogadja továbbítás céljából és nyilvánosan nyugtázza beküldi az *Első Magyar Államvédelmi Biztosító Társulat* főpénztárához, amely készségesen vállalkozott a nemes cél érdekében a gyűjtésre.

A ráolvasás művészete.

E helyen már többször volt alkalmam egyes felfogások rovatók vezetőit leleplezni. Ezt szándékom tenni most is. Az ember már belebődül abba a sok régi regénybe, cikkbe, felkészítőbe, amelyben Jókai Mór állítólag mindannyiszor megjövendölte most köztött házasságát.

Hát ez mind svindli.

Aki az itt következő sorokat elolvassa, maga is ráolvasóvá fog válni s pompásan fogja kisütni, hogy ha van is új a nap alatt, azt az illető már megjövendölte.

Kezdjünk a leckéhez.

Tegyük fel, hogy *Gyulai Pál* kivándorolt Amerikába. Ezen korántsem illik meglepődni. Ellenben ezt így kell megírni:

Gyulai Pál Amerikában.

— Saját tudósítónktól. —

Gyulai Pál, a Kisfaludy-Társaság elnöke, a magyar irodalom e régi kitűnősége kivándorolt Amerikába. Ez a hír korántsem meglepő, tekintve, hogy a veterán író e lépését már évekként elzöngélt megjövendölte.

A multkor ugyanis az egyetemről elmenet azt kérdezte tőle egyik tanártársa:

— Múltóságos uram már elmegy?

— El — volt Gyulai felelete.

Tehát az agg kritikus már akkor elhatározta, hogy itt hagyja Magyarországot.

De ez még semmi. A *Budapesti Szemle*ben nemrég a következőket írta:

„... mert kinek is volna kedve Magyarországon verseket írni?”

Ez a napnál is világosabb.

De még ennél is érdekesebb az, hogy már gyermekkorában foglalkozott a kivándorlás eszméjével. Volt tanítója mesélte róla egyszer a következőket. Ezt kérdezte tőle a földrajzi órán:

— Hány világrész van?

— Öt.

— Mondd el.

Gyulai elkezdte:

— Európa, Ázsia, Afrika, Ausztrália...

— Hát még?

Gyulai kissé habozott, aztán messzezsengő hangon, bátran mondta:

— Amerika!

Ez a ráolvasás művészete.

— o. —

FŐVÁROS.

(* **Az ötödik emelet.** Klotild főhercegnasszony új belvárosi palotájának ötödik emeletéről van szó. A főváros, amelynek közegye jóváhagyta a palota terveit, most kimondja, hogy felépíteni szabad volt az ötödik emeletet, de használatba venni nem. A tervek szerint nem lakások, hanem csak műtermek jönnének az ötödik emeletre: a főváros ezt sem engedte. Pedig az az inkriminált emelet nem is vonul végig az egész házban, hanem csak egy kis részén; itt is a saroktoronyokkal kapcsolatosan és csakis ezek kedvéért, hogy az arkitonikus összhang meglegyen. Diszkrét épült tehát ez az ötödik emelet s itt tehát a háztulajdonos részéről hozott áldozatról van szó, nem pedig házbeszélgetéséről. Ha már szó esik ilyen dolgokról, hadd mondjuk ki, hogy vannak itt Budapesten igazán ötmeletes házak, p. o. a Royal-szálló, a Hadik-ház s a valálálap Kossuth Lajos-utcai háza. Egyáltalán szakítani kellene már valahára azzal az elvvel, hogy nem szabad négy emeletnél magasabbra építeni. Elég, ha arra ügyelnek, hogy a ház magasságát az utca szélességével kell arányban tartani. Csak egy elavult paragrafus az építési szabályzatnak lenne megváltoztatandó, hogy megszünjön a fővárosunkban ez az anakronisztikus korlátozás.

(* **Küldöttség a polgármesternél.** A kobányai mécsárosok küldöttsége *Smittner Imre* vezetésével panaszt tett *Halmos János* polgármesternél, hogy a vidékről nagyon sok húst csempésznek be. A polgármester megígérte, hogy a szükséges intézkedéseket megteszi.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Opera.** A francia operette-irodalom divatos hősei fényes diadalokat aratnak Párisban és Párison kívül, de az öreg *Auber* még mindig hors concours áll. Senki sem győzi le a fiatal óriások közül ezt a derült, öreg gavallért, akinek a zenéje csupa finomság és grácia. A *Fekete Domino* mai reprizén *Auber* műsája éppen annyi bájjal és fiatalos üdüsséggel mosolygott, mint a hatvanas évek végén, amikor a Nemzeti Színházban *Pauline* énekelte *Angela* szerepét és a kedves *Köszeghy* bácsi harsogta el a komikus *Deo gratias*-t, amit egy hatalmas tüsténtessel fejezett be. — A mai előadásnak *Abrányiné* volt a lelke, akinek az *Angelája* elsőrangú szubrett-alkotás, tele pezsgő szellemmel és pikantiával. Nem tuloz, nem keresi a hatást és éppen azzal hat, hogy mindig természetes, diskrét és egyszerűen bájos, mint a zene maga. *Auber* szellemében játszik és énekel. Ő az egyetlen, aki mindig stilszerű marad. Sohasem esik ki az opera comique pajzán tónusából és életet, vidámságot, izlést, gráciát visz magával a színpadra. A közönség elhalmozta tapsaival és szinte ujrátatni akarta minden számát, különösen a táncal kísért aragóni dalt és a remekül elcsévegett kuplét a harmadik felvonásban. Sokan gondoltak arra tapsolás közben: ki fogja pótolni ezt a bájos szubrett-primadonnát, ha csakugyan megváltik az Operától és külföldre megy? A mai előadás ensemblejében új volt *Payer* Margit kisasszony *Brigitta* szerepében. *Arányi* érdekes gavallér volt, mint *Massaréna* és *Hegedüs* (*Gil Perez*) az egész házat megkacogtatta jóízű komikumával.

** **Novelli a Vigzínházban.** A *Magyar Színpad*, *Márkus József* kollegánk színházi napilapja, amelynek első száma száma holnap, vasárnap, jelenik meg, arról értesül, hogy *Ermete Novelli*, a modern olasz színpad első nagysága, november harmadikán kezd meg vendég szereplését a *Vigzínházban*. A művész november 3-ikán a *Velencei Kalmárban*, 4-ikén a *Papa Lebonard* című vígjátékban, 6-ikán a *Pont Bequet család*ban, 7-ikén *XI.ik Lajosban* és 8-ikán a *Makrancos hölgyben* játszik.

** **Olaszországban betiltott magyar darab.** A turini cenzúra — írja a *Magyar Színpad* holnap megjelenő első számában, — a napokban betiltotta egy magyar darabnak az előadását, amelyet *Ermete Zacconi*, a nagy olasz művész akart bemutatni hazája közönségének. Ez a darab *Thury* Zoltánnak *Katonák* című, a Vigzínházban színre került drámája.

A katonatisztek anyagi helyzetének a kérdése, amelylyel a *Katonák* szerzője darabjában foglalkozik, Olaszországban tán aktuálisabb még, mint nálunk és ez indította *Zacconi* arra, hogy lefordította a *Katonákat*, amelyben maga akarta eljátszani a főszerepet, *Peterdy* főhadnagyot.

Az olasz cenzúra azonban megakadályozta ebben a szándékában. *Zacconi* levélben értesítette erről a *Katonák* szerzőjét, amely magyar fordításban így hangzik:

Kedves uram! Becsés levelére válaszulva tudatom önnek, hogy *Katonák* című dramájának előadását betiltotta a turini hatóság s így én ezt nem hozhatom színre Olaszországban. Ugy emlékszem, hogy ezt már megírtam önnek Budapestre, de ha ez a level nem érkezett volna meg, akkor az ön távolléte folytán, akár a címzés hibás volta miatt (magyarul címeztem), az senki hibája. Amidőn arra vállalkozom, hogy előadjak egy darabot, magától értetődik, hogy a hatósági betiltás esetén az még sem kerülhet színre s ez az eset történt a *Katonákkal*. Köszönettel és szíves üdvözléssel *Ermete Zacconi*.

** **A pozsonyi színház megnyitása.** A pozsonyi színház új korszaka ma kezdődött. Ma nyitotta meg az évadot nagy ambícióval és nagy várakozások közepette *Relle Iván* dualisztikus társulata, melyben azonban a magyar elem a tulnyomó. Megelőzte az előadást *Relle Iván*nak *Fészekrakás* című költeménye, melyet *Beregi Oszkár* szavalt el. Majd a zenekar *Tombor Aladár* karnagy vezetésével előadta a *Lunyadi László* nyitányát, aztán pedig az egész személyzet a *Himnusz*. Végre az *Ember* tragédiája következett, még pedig a gróf *Esterházy Miklós* készítette fényes díszletekkel és jelmezekkel. *Ádámot* *Beregi*, *Évát* *Hettyei Aranka*, *Lucifert* pedig *ifj. Polgár Károly* játszotta. A megnyitó este mindenképpen fényes volt.

** **A Szulamit szerzője.** Egy könyvnyomatos tudósító biztos forrásból értesül, hogy *Goldfaden A.*, a *Szulamit* szerzője, szerzői joga érvényesítése végett, dr. *Eötvös* Bálintot bízta meg a törvényes lépések

megtételével. Nincs kizárva annak lehetősége sem hogy *Goldfaden* az alkalomból személyesen fog Párisból Budapestre jönni.

** **A magyar színészet és a kormány.** A magyar színművészet nagy reformnak a küszöbén áll. Az a sajtóban és a képviselőház színházi vitáiban régóta sürgetett kívánság, hogy a színészet vezetése a belügyminisztériumból a közoktatási minisztérium hatáskörébe tévessék át, a megvalósulás stádiumában van. Biztos forrásból értesülünk róla, hogy a belügyminiszterium és közoktatási minisztérium közt ebben a kérdésben — magának *Széll* Kálmán miniszterelnöknek a kezdeményezésére — megindultak a konkrét tárgyalások s a belügyminiszter már be is szerezte azokat az adatokat, amelyek alapján a kérdést megoldják. A színházi budget-vita során a miniszterelnök határozott formában fog a képviselőházban a reform végrehajtásáról nyilatkozni. A miniszterelnök ezzel a mult budget-vita során a képviselőházban tett ígéretét fogja beváltani.

** **Ingyenelőadás a Népszínházban.** A királyi őfelsége nevenapján, október 4-én szerdán délután ingyen előadás lesz a Népszínházban, amely alkalommal *Vachot Imre Tündérlak Magyarokban* című színműve kerül előadásra. Miatán a mult évi ingyenelőadás belépőjegyeinek szétosztása a pénztárnál rendkívüli tolongást idézett elő, ez évben a Népszínház igazgatósága a munkás- és iparos-egyesületeket, esetleg a kerületi előjáróságokat kéri fel az ingyenjegyek szétosztására.

** **Duse Eleonora itt.** — *Sarah Bernhardt* ott. Mondja még valaki, hogy *Budapest* nem tartozik az elsőrangú színházi városok közé: a világ két legnagyobb és leghíresebb tragikája *Duse Eleonora* és *Sarah Bernhardt* egy napon — október tizenhatodikán, — fognak fellépni, az egyik a Népszínházban, a másik a *Magyar Színházban*. Mind a kettő pedig *A kaméliás hölgyben*. *Duse Eleonora* négy estén át fog játszani a Népszínházban s a már említett szerepen kívül az *Olthon* Magdájában, *Georgette hercegnőben* és *Thaugerai második feleségében*, *Pimero* angol drámájában, amelyet a mult évadban a *Vigzínházban* adtak elő.

** **Hírek a Vigzínházból.** *Blaha Lujza* jövő héten még háromszor lép fel az *Arany kakas* című bohózatban, tudniillik kedden, csütörtökön és szombaton, mely utóbbi napon befejezi nagyszerű vendégjátékát a Vigzínházban. *Fürge Tóni* szerepét a darabban *Szerémi Zoltán* vette át *Hegedüstől*. A legközelebbi udzsán *Ibsen Kis Eyolf* című híres drámája lesz, amelyből serényen folynak az előkészületek. — A jövő hét műsorán szerepelnek *A férj vadászni jár* és az *Utazás a város körül* című mulatságos darabok is, amelyek nagy sikere állandóan telt házakban nyilatkozik. — A *Vigzínház* igazgatósága *Guthi Soma* és *Rákosi Viktor Napoleon öcsém* című bohózatát előadásra elfogadta. — Holnapról, vasárnapról kezdve ismét közönségre fogja szórakoztatni a *Vigzínház* közönségét; az igazgatóság egy *Kun László* karnagy vezetése alatt álló jó zenekart szervezett, mely időnként érdekes zenei ujdonságokat fog bemutatni.

** **A Népszínház ujdonságai.** A *Népszínház* legközelebbi két ujdonsága, a tegnap szép sikert ért *Varney-féle Tízöltő* után, *Almássy Tihamérnak Boris* című új népszínműve és *Suppé* operettje, a *Modell* lesz.

** **Színházak műsora.** *Nemzeti Színház*. Hétfőn: *A komédiások*. Kedden: *Dombai ur felesége*. *Cramp-ton mester*. Szerdán: *Három testőr*. Csütörtökön: *Francillon*. Pénteken: *A anyósok*. *Attné*. Szombaton: *Stonjay család*. (Uj betanulással.) Vasárnap: *Szentiványi álom*.

Magyar királyi Opera: Vasárnap: *Figaro lakodalma* *Rotter Gizella*, *Sz. Bárdossy Ilona*, *Abrányiné*, *Várent Vilma*, *Payer Margit*, *Berts Mimi*, *Varady Margit*, *Takats, Ney D.*, *Kornai, Kiss, Dalnoki*, *Hegedüs* felléptével. Kedden: *Mader* balletjét a *Szét szják* a *Milanóból* visszatért magantáncosnók, *Balogh Szidi* és *Schmidke Gizella* első felléptével. Szerdán lesz *Beer M. József Kovácsok strájkja* című egy felvonásos operájának első előadása. A szereposztás a következő: *Brunon Mátyás*, *Öreg Kovács* — *Beck*, *Krisztina* leánya — *Vasquez grófné*, *Colbert* kovácssegéd — *Orányi*, *Trissouin* korosmaros — *Kornai*, *Yvonne*, a felesége — *Varady Margit*. — Az ujdonsággal *Goldmark* operája *A hadi fogoly* kerül színre. Csütörtökön: *A Kovácsok strájkja* második előadása a *Piros cipő* ballettel. Szombaton: *A seviliai borbély* a *Babatúró* ballettel. Vasárnap: *Aida*. Valamennyi előadásat bérletfolyamban tartják. A *seviliai borbély* *Rozina* szerepében lép fel először mint vendég *Kobler Élna* magyar szülöttes koloratúrezenekésnő.

Vigzínház. Vasárnap délután: *Mozgó fényképek*. Este: *Blaha Lujza* fölléptével: *Az Arany kakas*. Hétfőn: *Utazás a város körül*. Kedden: *Blaha Lujza* fölléptével: *Az Arany kakas*. Szerdán: *A férj va-*

dásmi jár. Csütörtökön: *Blaha Lujza* föléptével: Az Arany kakas. Pénteken: *A férfi vadászni jár.* Szombaton: *Blaha Lujza* föléptével: Az Arany kakas. Vasárnap délután: *Az Arany kakas.* Este: *Utazás a világ körül.*

Népszínház. Vasárnap délután: *Huszárvény.* Este: *Tüzoltó* (harmadszor.) Hétfőn: *Tüzoltó.* Kedden: *Tüzoltó.* Szerdán délután: *Ezer év, igyen előadás, 6 felvonás* nevenapján. Szerdán este: *Nap és Hold.* Csütörtökön: *Tüzoltó.* Pénteken: *Nap és Hold.* Szombaton: *Tüzoltó.* Vasárnap délután: *Piros bugyelláris.* Este: *Bírház asszony.*

Magyar Színház. Vasárnap délután: *Tilos a bemenet.* Este: *Szulamit.* Hétfőn: *Szulamit.* Kedden: *Szulamit.* Szerdán: *Szulamit.* Csütörtökön: *Szulamit.* Pénteken: *Aranykakadalom (Ar aradi várban).* Szombaton: *Szulamit.* Vasárnap délután: *Aranykakadalom (Ar aradi várban).* Este: *Szulamit.*

Uj zeneművek. Megjelent és kapható *Bárd Ferenc* és testvére zeneműkereskedésében IV. Kosuth Lajos-utca 17. Sztójánovics Crisantém-keringő a „Géza gimnázium” című operettből 1 forint 20 kr. *Huska-Tilos* a bemenet énekes bohózat énekszámai 1 forint 50 kr. *Sulamit* zsidó opera 2 füzeten, füzete 1 forint 60 kr. *Kol Nidre* betét, dal a Szulamit operában, magyar és héber szöveggel 75 krajcár. *Tessényi op. r. Scherzo* brillans szalondarab 1 forint 20 kr., *Kalár Nocturno* 90 kr., *Luszy op. 78* Humoresque 75 kr., *Kollár Monte Christo*-keringő 1 frt, *Forrai* az egyiptom gyöngye 2 füzeten, füzete 1 frt 50 kr.

Az Operaház előadása otthon. A magyar királyi Operaház holnap (vasárnap) este *Mozart* dalműve a *Figaro lakodalma* kerül színpadra. A *Telefon* *Himnusz* az előadást közvetíteni fogja s így az előzetes otthon is végig hallgathatják. Opera után 11 óráig felülva *katonazene* és *cigánymuzika* lesz hallható a kagylókon.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A természettudományi társulat életnapi szakosztálya október 3-án, kedden, este 6 $\frac{1}{2}$ óra körül tart, melynek tárgya *Schaffer* Károly: Nagy agyagszemek technikaijáról című értekezése lesz.

A Magyar Szalon, e kiváló magyar folyóirat most lép a tizenhetedik évfolyamába. Az új évfolyam első füzetét rendkívül gazdag tartalommal, fényes kiállításban jelen meg. Tizenhat éves fennállása óta a Magyar Szalon mindenkor megőrizte azt a magas irodalmi és művészi nívót, melynek fogva bátran kiállhatja a versenyt a külföld legelőkelőbb folyóirataival. Most megjelent füzeté teli van érdekesebbnél érdekesebb közleményekkel és szebbnél szebb képekkel. Igen érdekesek azok a képes levelező-lapok, melyeket a Magyar Szalon bemutat, s amelyekre neves írók jegyeztek apró ütleleteket. Igen kedves képek azok, melyek Márkus Emiliát ábrázolják, amint modellül áll a Siroli műtermében. Ez a régi folyóiratunk, melyet most is *Hesesi József* szerkeszt, méltó jó hírnevéhez és méltó arra, hogy a művelt magyar családok járassák. Mai számunkban közlünk belőle az aradi vértanúk albumának mutatványait s Márkus Emília érdekes sorait.

Az Anjou-kori társadalom és az adózás. Dr. *Illés József*, ez a fiatal, nagy tehetségű jogtörténész, rövid idő után ma ismét új munkával lép a közönség elé. Minden munkája Magyarország társadalmi és jogéletének egy-egy érdekes fejezetét világítja meg nagy szakudatással s erősen egyéni feljegyzés erejével. Könyvében az Anjou-kor társadalmi életét az adózási rendszer szempontjából bírálja el s kutatva azt a törvényszerű összefüggést, mely e kor társadalmi szervezkedése és az adózás között van. E feladatát úgy oldja meg, hogy először a társadalmi osztályainak tagozottsága közt, majd az adóteher megoszlása közt keresi meg a kapcsolatot s végül azt a kölcsönhatást vizsgálja, mely a társadalom egyes osztályainak a közfunkcióban való részvételére és az adómentesség között van. Az egész tanulmány tehát az adófejlesztés egy módszertét nyújtja két jogi kérdés, az adóteher és az adómentesség világításában. A könyv *Politzer Zsigmond* kiadásában. Ára egy forint husz krajcár.

A magyar iparos törvényességi elgylete. Hasznos munkát végzett dr. *Földes* Árpád budapesti ügyvéd, aki a mindennapi életben előforduló jogesetekre vonatkozó törvényeket kérdés és felelet alakjában közreadta a fenti cím alatt. Az iparos-és kereskedő osztály szükségleteit akarja e könyv kielégíteni azokban az ügyekben, amelyeknél rendszerint nem vett ügyvédet igénybe.

SPORT.

Athletikai és kerékpáros vladal. Vasárnap délután 1/3 óra körül tartja a Magyar Athletikai Klub őszi viadalt az Orczykerten. A két országos bajnokságban a 100 yardos síkfutásban és a súlydobásban érdekes küzdelmek lesznek. A 100 yardos síkfutásban sprintereink legkiválóbbjai mérkőznek: *Koppán Pál*, *Wagner Zoltán*, *Zimburg* Ervin képviselik a Magyar Athletikai Klubot, *Schubert* Ernő a m. u. e. *Speidl* Zoltán a Budapesti Egyetemi Athletikai Klub színeiben indul. A súlydobási bajnokságban a Műegyetemi Football Klub: *Beliczay* s a Szabadkán feltűnt *Sáfrányt*, az Egyetemi Athletikai Klub: *Strauss* Gyulát állítja sorompóba, kikkel *Crettier* Rezső s az újonnan alakult „Aradi Athletikai Klub képviselője: *Oáry* Zoltán veszik fel a küzdelmet. Igen érdekes vetélkedés várható a diszkoszvetésben, valamint a nálunk kiválóan fejlett rudgerásban s a hármas ugrásban. Az *Andrássy-vándordíj* új kiírásban szerepel a versenyen. Az atletikai számokban, melyeket ezenkívül még több síkfutás,

gátverseny és gyaloglás egészíti ki, miniszteri engedéllyel a Ludovika-akadémia felső tanfolyamának növendékei is részt vesznek. Athletikai versenyeken kívül kerékpáros számok is lesznek, melyek nerezői között a prágai *Hírsehe* is szerepel. Ezek közül a tisztí kerékpáros verseny emelkedik ki, melyre ugy a fővárosból, mint vidékről érkeztek nevezések. A viadalt az Orczyk-ert újja alakított pályáján tartják meg. Jegyek a helyszínen s előzetesen a Magyar Athletikai Klub nemzeti lovardai irodájában kaphatók az esti órákban.

Uj vívóterem a fővárosban. *Volpini* Attilio olasz vívómester, aki eddig lovag Arlow és a Fodor-Rákossy-féle vívó-terekben tanította az olasz rendszerű kard és vívó-vívást, az Eötvös-utca 39. sz. házban önálló vívó-termet nyitott. A jeles mesternek máris nagy számmal vannak tanítványai.

A beszéző újság a lövészenyokről. A *Telefon* *Himnusz* a holnapi (vasárnap) lövészeny eredményeiről már délután 4 órától 1/4-ig, 5 órától 1/4-ig és 6 órától fél 7-ig részletes tudósítást olvastat fel.

Őszi lövészeny.

(Negyedik nap.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, szeptember 30.

Csakugyan nem *Galifard* lett a nyerő, sőt *Cromwell*, a másik favorit sem vitte diadalra a Harkányi droszt a Legerben, hanem *Per Butters*, a talpon levő legjobb hároméves vitte el a Legert. Nagyon szép verseny volt, s ilyenkor őszi idején egyike a legnagyobboknak, amilyenre sokáig emlékeznek vissza a turf barátai. Nyolc ló futott, s ha közülük 3—4 közepes klasszisu is, azért az idei Leger mégis a legszebb versenyek sorába sorozódik.

Közmelegletésre *Timár* vezetőit, a rovvott multu löndividuum, melyben már annyit megosaldotak az emberek. Mintha el akart volna futni a feldtől, úgy rohant eleintén, de aztán hamar korbácsot ért a teste s vége lett. *Galifard* jött az élre, majd *Bonvivant* is s a két hamburgi ellenfél galoppozott sokáig egymás mellett. Az egyesben *Cromwell* is hozzájuk csatlakozott, a piros oszlonnál szépen együtt voltak, de itt már látni valót volt, hogy *Per Butters* ura a helyzetnek, mert nyomról-nyomra jött előre s *Smith* egy erőlyes felszólítására elhagyta másfél hosszal a társaságot. *Bonvivant* *Cromwell*lel elethalál harcot vívott a második helyért s végül a Königszwarter-dressz színei maradtak elől. *Galifard* pedig, mely a hosszú viszonytagságos verseny után izdattan, idegesen szállt a Leger-startjához, negyedik.

Érdekes volt még ma a Rio Tinto leveretése is, ami különben *Cromwell* vereségének volt előhírnöke. A nap eredményei a következők:

I. II-od oszt. eladóverseny. Díj 3000 korona, távolság 1600 méter. *Péchy A. Garolaja* (S. Bulford) első, báró *Harkányi A. Kontárja* (Wilton) második, *Mr. C. Wood Nászragya* (Prudames) harmadik, azután: *Tauczos, Bohémé, Karmester, Carma, Altesse és Kótyar.* Itélet: Biztosan 1/2 hosszal első, 4 hosszal harmadik. Totalizátor: 5 : 33. Helyrefogadások: I. 25 : 45. II. 25 : 36. III. 25 : 75.

II. Pásztoridj. Díj 3000 korona. Távolság 2000 méter. *Gróf Hunyadi J. Diomedje* (Cleminson) első, *gróf Degenfeld Rio Tintoja* (Wilton) második, *gróf Esterházy B. Bánatos* (Adams) harmadik, azután *Gigerikönigin.* Itélet: fél hosszal első, hat hosszal harmadik. Totalizátor: 5 : 28. Helyrefogadások: I. 25 : 26. II. 25 : 25.

III. St. Leger. Díj 60.000 korona. Távolság 2800 méter. *Dróher A. Per Butterse* (Smith) első, *br. Harkányi J. Cromwellje* (Wilton) harmadik. Futottak még: *Napfény, Timár, Pharaó, Galifard és Chryseis.* Itélet: Biztosan 1/2 hosszal első, nyak-hosszal harmadik. Totalizátor: 5 : 24. Helyrefogadások: I. 25 : 37. II. 25 : 47. III. 25 : 35.

IV. Eladók-handikapje. Díj 2000 korona. Távolság 1600 méter. *Gróf Degenfeld J. Szessély II.-je* (Wilton) első, *Flesch A. szadós Zsuzsija* (Park) második, báró *Springer G. Gaspilleurja* (Hyams) harmadik, azután *Ladro és Arkadia.* Itélet: könnyen 3 hosszal első, rövid fejhosszal harmadik.

V. Nyeretlenek versenye. Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. *Dróher A. Higanja* (Smith) első, *Blaskovich E. Charmantja* (Huxtable) második, *gr. Festetich T. Hirondeleja* (Park) harmadik. Futottak még: *Álmon, Balambér, Faust, Minda, Alamizna, Facios és Agrár.* Itélet: Biztosan háromnegyed hosszal első, egy hosszal harmadik. Totalizátor: 5 : 11. Helyrefogadások: I. 25 : 33. II. 25 : 41. III. 15 : 48.

VI. Handicap. Díj 3000 korona. Távolság 1100 méter. *Gróf Degenfeld Maria Pajja* (Wilton) első, *gróf Pejacevich A. Diszpolarja* (Cleminson) második, *Dróher Antal Billnitze* (Poole) harmadik, azután *Diadal, Gaudriole, Canterbury, Magister, Reszes és Corsica.* Itélet: biztosan 3/4 hosszal első, 3 hosszal harmadik. Totalizátor: 5 : 21. Helyrefogadások: I. 25 : 41. II. 25 : 48. III. 25 : 63.

Holnap a hatvani díj a nap főszáma. Régi híres verseny, amelyet mindig elsőrangú kétéves nyer meg; kétségtelen, hogy nyerője ezuttal egyike lesz a legjobb kétéveseknek. Indulni fog: *Attila* (Park), *Bohó* (Adams), *Lili* (Gilchrist), *Enzio* (Wilton).

Jerome (Poole), *Culture* (Hyams), *Topromene* (Cleminson). Nagy teherelőnye *Enziót* kvalifikálná leginkább a győzelemre, ha bírja a 1100 méter távolságot. *Attila* és *Bohó* azonban óriás terhükkel is reményteljes konkurensok. Az állandj *Zászlós* és *Vivó* közt dől el. A holnapi tipek a következők:

- I. *Orchef—Scipio.*
- II. *Clairette—Philister.*
- III. *Zászlós—Vivó.*
- IV. *Enzio—Attila—Bohó.*
- V. *Diva—Melella.*
- VI. *Des Grieux—Retford.*

Nyiltér.

Egyévi önkéntesek

logológásabbán és logeolcsóbb egyenruhával felszereltetnek

Tiller Mór és Társa

cégnél

Budapesten, Károlylaktanya.

osztárk császári és magyar királyi, görög királyi, szerb királyi, román királyi és perza császári udvari egyenruha-szállítók, 6 os. és kir. fensége József főherceg, 6 kir. fensége György görög trónörökös, 6 kir. fensége luxemburgi nagyherceg udvari egyenruha-szállítók. Sorozható lesek hivatozással e lapra, ingyen és bérmentve kapnak elő árjegyzéket, mely az egyévi önkéntes jog elnyerésére vonatkozó védőnyelvényeket, utasításokat és folyamodvány-mintákat tartalmazza.

Szt. Lukácsfürdő

téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Royal Vivóterem Erzsébet-körút 45—47., mely a mai kornak megfelelően van berendezve, megnyitott. Oktatás kitéző szakférfiak által. Tiszta olasz módszer. Kényelmes öltözök, angol fürdőszobák.

POTYE, vívómester.

MEINKO-ELYSE A LEGJOBB SZÉP ÉLÉSEK PÉZSÉGE

DR. TAUSZK FERENC

egyetemi magántanár
október 1-én lakását Andrássy-ut 46. sz. alá helyezte át.

ÁTHELYEZÉS!

Simonyi Miksa és Tsa IV., Váci-utca 12. sz. a. lővő kép, tükkör, képkeret s műkereskedési üzletüket

VI., Wesselényi-utca 2/a alá
Dróher palotába.
Dohány-utcai sarokházba helyezték át.

Med. univ. **Dr. ROZGONYI SÁNDOR** fogorvos

rendel mai naptól kezdve

Andrássy-ut 47. szám a.
az „Abbazia” kávéház társaságában.

Tudomásul adom, hogy újonnan átalakított és földszintre áthelyezett

fényképeszeti műtermemet

V., Dorottya-utca 9. mai napon megnyitom.

Strelisky es. és kir. udv. fényképesz.

József főherceg 6 os. és kir. fens. udvari fényképesze.

Mélyen szomorodott szívvvel tudatjuk ugy a saját, mint a gyógyszer család nevében forrón szeretett atyánk

Polnai Fülöp-nek

szept. 30-án 70 éves korában történt gyászos elhunytát.

A drága halott teteme vasárnap, október hó 1-én d. u. ötödél óra körül fog az új központi temető halottas házából örök nyugalomra tételni.

Polnai Sándor,
Polnai Pál,
Polnai Etel,
férj. Klammer,
Polnai Vilma,
férj. Garay.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Kinevezések.** *Atzél* Béla lugosi ügyészségi alügyész és *Szűcs* Ákos gyulafehérvári törvényszéki albirót a gyulafehérvári, *Abraham* Ignác lugosi járásbírói albirót a karanebesi és dr. *Jékely* Daniel kolozsvári ítélőtáblai tanácsjegyző albirót a kolozsvári törvényszékhez bírákka, végül *Székely* János kálcsai törvényszéki aljegyzőt a késmárki, *Csopey* János máramaros-szigeti járásbírói aljegyzőt a halmi és dr. *Fikler* Károly aradi törvényszéki aljegyzőt a békési járásbíróshoz bírákka nevezte ki, továbbá megengedte *Pozsonyi* Antal tordai törvényszéki bírónak a kolozsvári törvényszékhez saját kérelmére leendő áthelyezését.

§§ **A Rivoli-utca regénye.** *Puscariu* vizsgálóbíró a napokban asszonytól kapott levelet. Remegő asszonykéz vetette a betűt, mert nagyon összevissza írás volt a levélben. Egy hetven esztendősen asszony írta benne a szerelmét s elvesztette boldogságát. Ezen a két nagy vesztésén kívül még *hetvenöt* frankról is szólt a levél s avval a kérelemmel végződött, hogy csukják be azt az embert, aki elvitte a szíve nyugalalmát és a pénzét. A levél alá ez a név volt írva: *De Reime* grófnő.

Baki Gyula magyar muzikus cigányok impresszáriója volt Párisban. Nem volt ugyan valami szép fiú, de olyan csak volt, mint *Rigó* Jancsi s így hasonló szerencsével forgódott az asszonyok körül. *De Reime* grófnő hetvenesztendős szíve lángra lobbant *Baki Gyula* láttára s a szerelmi ügy fonálát addig-addig gombolyította az öreg grófnő, míg *Baki Gyulát* megkötözte vele s a rivoli-utcai palotába vitte. Pár hétig a szalonok vendégei egyébről sem tárgyaltak, mint erről a szerelmi dolgról. Aztán a világáros új eseményei ezt is elfeledtették s talán sohasem is ujtja meg semmi a *Baki Gyula* szerelmi történetét, ha a ravasz impresszárió le nem itatja az öreg asszonyt s ki nem csal tőle 75.000 frankot. *Baki* aztán megszökött a pénzzel s visszatért Magyarországra.

Puscariu Gyula dr. *Polányi* Aladár bírónak osztotta ki ezt az ügyet. *Polányi* először Budapesten kerestette *Bakit*, de a detektívek még aznap jelentették, hogy *Baki Érdén* lakik.

Tegnap reggel két titkos rendőr ment Érdre s az éjjel behozták *Bakit* a rendőrségre. Az ügyeletes tisztviselő fölkerestette a vizsgálóbíró s elfogadási parancsot kért; meg is kapta, erre aztán *Bakit* le tartóztatták s ma reggel az ügyészség fogházába vitték.

Polányi vizsgálóbíró délelőtt hallgatta ki *Bakit*, aki tagadta, hogy a grófnőtől 75.000 frankot csal ki; hogy házassági ígérettel, vagy más módon tévedésbe ejtette volna a grófnőt. Egy éven keresztül szerelmi viszonyt folytatott *De Reime* grófnővel s ajándéka kapta a pénzt. Nem egyszerre, de részletekben. Ő nem is tudta, hogy pénzét adott neki a grófnő, csak reggel, mikor a palotából távozott, a zsebeibe gyűrve találta a pénzt.

Érdén a pénz egy részén kis birtokot vásárolt s ott gazdálkodik.

A kihallgatás befejeztével *Polányi* bíró elrendelte *Baki* ellen a vizsgálati fogságot. *Baki* felebbezett a vizsgálati fogság ellen s védőjeül dr. *Zollner* Béla ügyvédet nevezte meg.

§§ **A Gubics-ügy.** *Gubics* Lajos, aki az elhaltak járandó nyugdíját évek hosszú során át fölszedte az állampénztárból, még mindig vizsgáláti fogságban ül. A vizsgálóbíró ma kapta kézhez a minisztérium számvonósági osztályának jelentését, mely szerint *Gubics* százezer forinttal károsította meg a kincstárt. A vizsgálat most már gyorsan halad előre s nem sokára be is fejezik.

TÁVIRATOK.

Berlin, szeptember 30. A Wolff-ügynökségnek jelentik Pétervárról: A közoktatásügyi minisztérium elrendelte, hogy a kievi egyetemről 1899. március havában *kizárt zsidó diákokat*, akiket később a megállapított 10%-os maximum alá miatt nem lehetett újra fölvenni, most mégis újra *fölvegyék*. Ez a rendelkezés 200 zsidó diákot illet.

A *Kraj* című újság jelentése szerint a lengyel népiszkolákhoz körendelelet intéztek, amely szerint a lengyel nyelv tanítására három óra helyett hat órát fordítsanak. A rendelet értelmében a lengyel népiszkolákban az orosz nyelvtan és a számtan orosz nyelven, a vallástan és a lengyel nyelvtan lengyel nyelven tanítandó.

Jeromehaven, szeptember 30. A *Carl* nevű idevaló halászfőzős az Északi-tengeren *tíz főtűnyi legénységével* elsüllyedt.

Konstantinápoly, szeptember 30. A therapiail nemzeti közeli ragattan a *Taurus* osztrák-magyar hadihajónak egy evezőshajója és egy vitorláshajója *első díjat* nyert.

A király részvéte.

Bécs, szeptember 30. Ő felsége *Paar* főhadsegéd utján táviratilag legmelegebb részvétét fejezte ki *Rittner* volt miniszter özvegyének.

Udvari ebéd.

Bécs, szeptember 30. Ő felsége ma Schönbrunnban ebédelt adott, melyen *György* schauburg-lippe uralkodó herceg, *Bülow* német katonai attasé, *Goluchowski* külügyminiszter, báró *Krieghammer* hadügyminiszter, báró *Beck*, a vezérkar főnöke és az udvari méltóságok vettek részt.

A francia összeesküvők póre.

Páris, szeptember 30. Az állami törvényszék vizsgáló bizottságának albizottsága ma délután kihallgatta *Ballière* és *Barilher* vádlottakat, akik kijelentették, hogy ők plebiszcitárius republikánusok és hozzátették, hogy csak az állami törvényszék előtt fognak vallomást tenni.

A *Patrie* azt mondja, hogy a kormány a *kamarák egybehívását november 7-ikére tűzte ki*.

Páris, szeptember 30. Minthogy az állami törvényszék vizsgáló-bizottságának albizottsága az iratok tanulmányozását befejezte, ma délelőtt megkezdődött a vádlottak kihallgatása. Derouléde védője, *Falateuf* kíséretében jelent meg a bizottság előtt, de megtagadta a feleletet azzal a kijelentéssel, hogy nem ismeri el az állami törvényszék illetékességét és csak a nyilvános ülésen fog nyilatkozni. Deroulédet erre a *Santé-fogházba* vitték.

A berlini földrajzi kongresszus.

Berlin, szeptember 30. Ma délután Berlin város a földrajzi kongresszus tagjainak tiszteletére az állatkertben diszlakomát rendezett. Az egész teremben 65 asztal körül mintegy ezer ember foglalt helyet. Több felköszöntő után *Nansen* állott fel, hogy egy kis nemzet nevében mondjon köszönetet, miután a nagy nemzetek már köszönetet mondtak. Most — ugyon *Nansen* — a természetet kell meghódítani, nem pedig embereket legyőzni. Előre! Ez a jelszó. (Viharos kiáltások: Fram! Fram!) Nem fogunk addig nyugodni, végé beszédét *Nansen*, amíg a földet egészen nem ismerjük.

A szerb összeesküvők.

Belgrád, szeptember 30. A rögtönítélő bíróság ismét több vádlottat sújtott ítéletével. Tegnap hirdették ki az ítéletet *Arszics* Miloje előtt, akit felségsertésért öt évi börtönnel büntetnek. *Szankó*t (Szmakoból) hatóságsertésért egy évre, *Lukács* Györgyöt (Srbusnicéből) hatóságsertésért 4 órára, *Milykovic* Szevatan, *Petrovic* Risztát, *Boskovic* Dragomirt tiltott röpiratok terjesztése miatt egy évre ítélték.

Ma kezdtek meg a tárgyalást *Markityevics* Zsivotának felségárusítás biúnpörében, kinek négy, különböző helyről való földműves a cinkostársa. Mindezeknek ügyében ma késő estére várható az ítélet. Az összes elítéltek és vádlottak radikálisok. Többen vannak még hátra, köztük *Barjaktarovic* kragujeváci esperes, akit felségsertésért vádolnak.

Földrengés.

Konstantinápoly, szeptember 30. Hivatalos jelentés szerint az Aidin vilajetben történt földrengés következtében 12932 ház beomlott, 783 ember életét veszítette és 657 ember megsérült.

A spanyol válság.

Madrid, szeptember 30. *Silvea* miniszterelnök San Sebastianba utazása előtt kijelentette, hogy *nem mondott le*. A régens-királynéknak egyszerűen azt akarja ajánlani, hogy néhány miniszter helyett másokat nevezzen ki. *Silvea* azt is mondta, hogy konferálni akar *Martinez Campos*szal, aki most San Sebastianban időzik.

San Sebastian, szeptember 30. *Martinez Campos* tábornagy visszautasította a kabinetbe való meghívást, de kijelentette, hogy támogatni fogja a kormányt, amit nézete szerint az összes konzervatívok tenni fognak. *Pidal* holnap érkezik *Silvea* miniszterelnökkel és *Martinez Campos* tábornaggal. A válság megoldását holnapra várják. Azt hiszik, hogy két vagy három miniszter kilép a kabinetből.

Francia tiszték megrendszabályozása.

Páris, szeptember 30. A *Figaro* közlése szerint *Excelmans* és *Séze* őrnagyokat és *Darblade* alhadbiztost a köztársaság ellen való ellenséges nyilatkozatok miatt áthelyezték állomásaikról. *Séze* őrnagy *Mohrenheim* volt orosz nagykövetségére a veje.

Tűzvész.

Lemberg, szeptember 30. A lapok jelentése szerint *Lubaczow* mezővárosban 360 ház, köztük a városháza, a templom, a plébánia és a két iskola *legett*. A kárt majdnem egy millióra becsülik.

Közgazdasági táviratok.

Zürich, szeptember 30. Az itteni *Grob* és társa nagy bankház megszökött. A legnagyobb pénzintéze-

tek szindikátust akarnak alakítani, hogy a bankház pusztulását s vele a pénzpiac megrendülését megakadályozzák.

Frankfurt, szeptember 30. Árfolyamok szeptemberre. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom*. Osztrák hitelrészvény 227.50. Osztrák-magyar államvasút 143 —. Déli vasút 32 —. Osztrák aranyárjádék —. Olasz árjádék 92.60. Laura-kohó 195.25. Harpeni —. Discont 190.70. Alpesi —. Bécsi bankgyeuleset —. Szillárd.

Berlin, szept. 30. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom*. Négy százalékos magyar aranyárjádék —. Magyar koronárjádék —. Osztrák hitelrészvény 227.25. Osztrák-magyar államvasút 142.50. Déli vasút 31.75. Északnyugati vasút —. Elbavölgyi vasút —. Orosz bankjegyzet 216.50. Buschtiehradi —. Orosz bankjegyzet —. (Ultimo.) Lombard —.

New York, szeptember 30. *Liszt* helyben 270. *Buza* szeptemberre —, októberre —, májusra —, *Tengeri* szeptemberre —.

Chicago, szeptember 30. *Buza* szeptemberre 71 $\frac{1}{2}$ %, decemberre 73 $\frac{1}{2}$ %. *Tengeri* szeptemberre 31 $\frac{1}{2}$ %.

Napirend.

Naptár. Vasárnap, október 1. — Római katolikus: A 19. Rózsaf. — Protestáns: A 18. Remig. — Görög-csoz: (szeptember 19.) C. 19. Trofim. — Zsidó: Tisri 27. — A nap két reggel 5 óra 44 perccor. — Nyugszik délután 5 óra 21 perccor. — A hold két éjjel 2 óra 16 perccor. — Nyugszik délután 3 óra 39 perccor.

A miniszterek nem foának. A budomány egyetem új tanvének ünnepélyes megnyitása: délelőtt 10 órakor Veni Sancte az egyetemi templomban, 11 órakor diszülés az új városháza dísztermében. *Osi lucas-lóvásár* a Tattersaliban.

Az ősi loversenyek V. napja. Kezdeté délután egy-negyed 3 órakor. A magyar athletikai klub ősi viadala az Orczy-kerti verseny pályán.

A molndrók és malom munkások betegsegítő-egyletének szüreti mulatsága a Nap-utca 13. sz. a kerthelyiségben. *Országos Képtár* az Akadémiában, nyitva délelőtt 9—1-g.

Iparművészeti múzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9—1-g. *Nemzeti Múzeum*: Képtár, nyitva délelőtt 9 órától délután 1-g.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig. *Közlekedési Múzeum* a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-g.

Wagner-kiállítás a Nemzeti Szalon termeiben (Ferenciek-tere 9. sz.) nyitva reggel 9 órától este 9 óráig. Belépő-díj 20 krajcar.

Természettudományi gyűjtemények muzeuma (Múzeum-körut 4. sz.) nyitva délelőtt 10—12-g. *Zenis mise* a belvárosi főplébániatemplomban délelőtt 10 órakor.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-g, és délután 3—8-g. *Akadémiái könyvtár* zárva. *Múzeumi könyvtár* zárva.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelem-történeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-g és délután 3—6-g van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9—4-ől délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár. Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakikönyvtár. Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-g és délután 3—6-g. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-g.

Szórakozó helyek.

Állatkert nyitva egész nap. *Somossy Mulató*. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Foltes Caprice. VI. Róvay-utca 18. Naponta fényes műsor. *Colosseum*. Kerepesi-ut 63. Naponta nemzeti és nemzetközi tánc, mulatságos alakítások stb.

Cs-Budavára. Új szeptemberi variété műsor. *Circus Henry*. Naponta változatos műsor. *Europa kávéház*. Ferenc-József-tér, Farkas Pista és fia zenekara.

Budapest kávéház. Andrássy-ut, Rácz Laci híres zenekara. *Mialtis M. bor és sörcsarnoka* az Urania színház mellett Kerepesi-ut 19. napoként zeneestély. Saját termései borok.

Walter kávéház. Sárbovárdi Farkas Sándor hangversenye.

Páris szálloda. Váci-körut. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: *Bachus-pince*. *Ehm János* éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Banda Marci hangversenye.

Müncheni valódi Pechorr maltsásör mindenütt kapható. *Putzer-pince* *Deák-tér* naponta a pince öt-terekben *Schrammel* és kítűnő cigányzene.

Wekerle kávéház. Kerepesi-ut. Veres Sándor daltársulatának hangversenye. *Orient kávéház*. Kerepesi-ut. Csóka József zenekarának hangversenye.

Gregorits Ferenc étterme Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazene. *Margithid-kávéház*. Lipót-körut 2. sz. Balogh Lajos és Dobronyi Géza zenekara hangversenyez.

Kerekpár-iskola: Legnagyobb és elegáns berendezéssel Révai-utca 18. szám alatt. (Dénes és Társa tulajdonosok.) *Union-Szálloda* díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás *kerekpárterem*.

Magyar Színház-kávéház. Wesselényi-utca 51. naponta *Dankó Pista* híres magyar daltársulata. *Gambrius*. Nagy sörcsarnok Erzsébet-körut 27. Naponta katonazene-hangversenye. Szabad bemenet.

Margit-park kávéház Budán a Margit híd mellett Pécsi Péter Károly zenekarának hangversenye. *Othton kávéház* kerepesi-ut Farkas Pali zenekara. *Klotild kávéház* Lipót-utca katonazene.

Rust-Sopron- és Pozsony vidéki kítűnő borok helyben házhoz szállít a *Borpince* Eötvös-utca 29.

MÓKA BÁCISI MÉSÉI.

Az elátkozott város.

Egyszer volt, hol nem volt, volt a világon egy szegény béres asszony. Nagyon sokat kellett ennek a szegény asszonynak vészödni, minden nap messzejáró földre kellett az ura után kivinni az ebédet, aki valahol a harmadik határban szántogatott. Busult, egyre busult, miért nincs neki gyereke, milyen szépen kivihetné az az ebédet az ura után és kérte az istent, adjon neki egy gyereket, ha ámbár olyan is volna, mint egy kis sündisznó. Hát adott is neki az Isten egy kis gyereket, de ez a gyerek csak olyan lett, mint egy kis sündisznó.

Megőrült az asszony ennek is, nevelgette, ápolgatta tíz esztendeig és mikor már gondolta, hogy elég erős lesz a gyerek, fogta a kosarat, belerakta a bablevest meg a kását és kiküldte a sündisznóval az apjuk után az ebédet.

Délben abban hagyták a béres a szántást, kieresztette az ökröket a járómból, aztán csak leste, csak leste, hozzá-e már az asszony az ebédet. De biz az asszony nem hozta. Már volt délután két óra, volt fél háromra, még akkor se jött.

Egyszerre csak látja ám, hogy hőkölődik messziről a sündisznó fia, az hozzá az ebédet. Elkéseredett a szegény béres, hogy ő neki ilyen fia van és nagy elkéseredésében fölkapta az eke mellől az östököt, hogy majd agyonüti vele azt a csunya sündisznót. De a kis sündisznó elkezdett könyörögni:

— Jaj, édes apám, ne bántson, mit vétettem kendnek?

— No jól van, azt mondja, nem bántalak. Hanem eredj előlem, te pocok! Ha a jó isten ilyen fiat adott, ha már más nem érdemlek, te se kellessz. Csak takarodj előlem s mire haza jövök, otthon ne érjelek.

Ment haza szegény sündisznó nagy sirvárva, összeszedte-vette a sátorfáját és elindult világá. Ment, mendegélt, utoljára beért egy erdőbe, ott összetalálkozott egy kanácsszal. Kérni tőle a kanász:

— Hová, háová, te kis sündisznó?

— Elkéretgett az édes apám, most megyek világá szolgálatot keresni.

— Tudod mit, azt mondja a kanász, nekem éppen bojtárra van szükségem, beszegődnél-e hozzám?

— Be én, azt feleli a sündisznó, de aztán mi lesz a bérem?

— Két öreg dísznó malacaival együtt esztendőre.

No jól van, beszegődött a kis sündisznó, ott maradt a kanáznál. Hanem egyszer, hogyan, hogy nem, elment hazulról az öreg kanász és többet nem jött vissza. Maga maradt a sündisznó a csordával, várta haza a gazdáját esz-

tendeig, két esztendeig, három esztendeig, négy esztendeig, de biz a gazdájának nem volt se híre, se hamva. Utoljára úgy megszaporodtak a dísznái, se elejét, se hátulját, se szélét, se hosszát nem bírta megőrizni. Mit csináljon? Elhajította a városba a dísznókat, el akarta adni. Amint vetétek, úgy adta, árába eresztette őket. Végre valahogyan mégis tud adott rajtuk, aztán vett magának szép ruhát és tovább ment.

Amint ment, mendegélt, megint beért egy erdőbe. Este felé járt az idő, hát fölmászott egy fára, fölült a tetejébe, hogy majd ott aluszik. Egyszerre csak megszólal valaki:

— Ki az ott a fa tetején?

— Én vagyok, én vagyok
Pici tükös dísznó,
Itt aluszom fa tetején,
Haja, rengő, ringól!

Fölkiált a másik:

— Jancsi, Jancsi, gyere le,
A bóródet add ide!

Néz le a Jancsi, miféle teremts szőlítgatja őt, hát amint lenéz, ott lát a fa alatt egy kócos haju, kócos szakállú csunya fekete embert. Most már csak azért se akart lemenni. Megint fölkiált a másik:

— Jancsi, Jancsi, gyere le,
A bóródet add ide!
Nem bánod, nem bánod,
Nem lesz a te károd!

De biz a Jancsi meg se mozdult, ott maradt ülve a fa tetején. Harmadszor megint fölkiált hozzá a fekete ember:

— Jancsi, Jancsi, gyere le,
A bóródet add ide!
Lehuzom a bóródet,
Ember lesz majd belőled.

Mikor azt hallotta a Jancsi, hogy ember lesz belőle, hamar lejtött a fáról. Alig hogy lejtött, megkapta az a kócos szakállú csunya ember, lerántotta róla a sündisznóbőrt és egy szempillantás alatt olyan gyönyörű szép legény lett belőle, hogy no. Azt mondta neki az ember:

— Ezer a szerencséd, hogy ide jöttél az én erdőmbe és hogy szót fogadtál, mikor lehívtalak a fáról. De már most csak gyere velem birkózni, hadd látom, milyen erős vagy.

Elkezdtek erre birkózni, de alig hogy megfogta a fekete ember, egyszerre egy a földhöz teremtette, hogy csak úgy nyekkent.

— Látom, azt mondja, gyenge legény vagy. No, de talán még válik belőled valami.

Avval fogott egy üveget, kivett belőle egy kis kenőcsöt, bekente vele a Jancsi tenyerét, aztán újra fölcsólitotta, hogy birkózzék vele.

Megint elkezdtek birkózni, de most már annyi erő volt a Jancsiban, hogy egy jó óráig hazukodtak, míg a fekete ember földhöz tudta vágni. Aztán újra elővette az üveget, bekente a

kenőccsel a keze fejét, s mikor megint birokra keltek, akkor már annyi erő volt a Jancsiban, hogy amint megfogta a fekete embert, egyszerre a földhöz tudta teremteni.

— No, azt mondta, most már látom, hogy ember vagy a talpadon. De ez még nem elég, rántsd ki azt a fát, amelyiken az előbb ültél.

Próbálja a Jancsi, rántja, rántja a fát, de nem volt az erőlködésének semmi foganatja, még csak meg se ingott. Megint fogja a fekete ember az üvegjét, bekente a kenőcs-maradékkal a Jancsi keze szarát s mikor ez megvolt, egy rántásra úgy kijött a fa a helyéből, mintha soha ott se lett volna.

— No most már te vagy a legerősebb ember széles e világon, azt mondja a fekete ember, most már talán meg bírod azt tenni, amit eddig még senki se tudott megeselekedni. Nem messze van ide egy elátkozott város, azt kell nekeld megváltani. A város szélén lakik egy kilencszáz-kilencvenkilenc esztendőös remete, az majd megmondja, hogy mi a dolgod.

Megy a Jancsi, mendegél, egyszerre csak odaér az elátkozott városhoz. Bemegy a kapun, hát amint bemegy, először is egy regement katonát látott. Ott álltak szépen sorjában, de amint jobban megnézte, hát mind kővé volt válva. Aztán tovább ment, mindenfelé látott embereket, asszonyokat, gyerekeket, az egyik sajtárt vitt a fején, a másik talicskát tolt, a harmadik a lovát itatta, de egyikben se volt élet, mind csupa kő volt. Utoljára kiért a város másik szélére, ott volt egy kis kápolna, abban volt a kilencszáz-kilencvenkilenc esztendőös remete. Oda köszön neki:

— Adj Isten jó napot, remete bácsi!

— Fogadj Isten, édes fiam. Itt vagyok már kilencszázkilencvenkilenc esztendője, de eddig még nem láttam erre eleven lelket. Mi járatban vagy?

— Ezt az elátkozott várost szeretném megváltani.

Azt mondja a remete:

— Nagy sor az, fiam. Hanem ha már itt vagy, hát megpróbálhatod. Először is egy kutat kell ásni a város közepén, mert ha fölbrednek az emberek, mind oda szaladnak vizet inni és ha nem találnek, hiába váltottad meg őket, megint kővé merednek.

Jól van, odament a Jancsi a város közepére, elkezdte a kutat ásni. Mikor már tizenkét ölnyre lent volt a kutban, egyszerre csak nagy zörgés-zörgés, lármázás támadt, mintha száz meg száz ember ordított, veszekedett volna a kut mellett. A Jancsi rá se hederített a nagy lármára, csak ásta tovább a kutat. Amint ás, ás, csak hulladozik ám a fejére először sok apró kő, aztán mindig nagyobb meg nagyobb, utoljára akkorak, hogy kicsit mondog, de legalább egy mázsás mindegyik megvolt. Látta a Jancsi, hogy már vészettül van a dolog, fölkiáltott:

hoz: „Temeses fájdalommat, ájtatos Veronika, a lilium mellé, melyet elejtettél! És nem léssz egymagad, aki ez átkozott helyre siralommal gondola! Mert valahány tisztá leányzó jöved, kezében a liliummal, utjában találkozzand ez átkozott kődarabbal és szüntegy lejtendi a liliumot. Kelj fel és járj tiszta szemekkel, ájtatos Veronika!... S az előhang utolsó pár sora a legendából a regényre átvezetve még csak ennyit mond:

... S ma ottan áll a Bánky-kastély.
Ha titkolnám is, jelzik a nyomok:
Veronikák... lejtett liljomok...

Sejtik-e már önök, (kiáltott fel a végén az újság), mennyi bájos Veronika tűnik el a Bánky-kastély parkjának bejárója mögött? És miért mondja a pajkos poeta Heszperidák kertjének a Bánkyk parkját? Mert a kapunál minden Veronika lejt a liliumot.

Más újságok a részletek ötletességén lelkesedtek. Az egyik boulevardlapból szinte kiképzett néhány sor: „Ez az új poeta megtalálta a népmesék festékes tégelyét. Csudálatos színeket kever. Megfogná velük az embert akkor is, ha ezeket a pompázó színeket egy darab kutyabőrre vesztegetné. Pedig a Heszperidák kertje téma dolgában is meglepő. A felületes olvasó azt hinné, hogy pikáns téma, de mélyeséges korrajz domborodik ki lassankint belőle, mint a Boccaccio borsos történeteiből. Ilyen témák és ilyen színek megint divatba hozhatják a verses regényt.”

Korniss boldogan tolt a újságokat Szaploneczay elé.

— Olvasd!

De aztán akadtak maliciózus újságok is. Az egyik gunyolódott Magyarország önképzőköréin, amelyek könnyűvé tették az idén a diadalt egy — kezdőnek. („Az akadémia, ez a vén dada, megint aranytejjel szoptatja a kisdedeket!” — végezte a kis cikk).

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

A verebek.

(7)

— REGÉNY. —

Írta: KABOS EDE.

A torika szinte kiszáradt az izgatottságtól. De talán az éhségtől is. És amikor pénzzel jött ki az antikvárius boltjából, nem tudta megállani, hogy legalább egy újságot ne vegyen izelítőnek. Egő szemekkel itta fel az akadémiai jelentés betűit.

— Meg fogják választani a Kisfaludy-Társaságba!

Ezt suttogta remegő ajakkal és fantáziája kifestette Szaploneczay Adámnak azt a ragyogó utat, amelyik Magyarországon közös útja minden hirtelen fölétehető poétának. Látta, hogy az irodalmi társaságok hogyan választják meg sorra; hogy utolsóinak miképpen tipeg a nyomokban az öreg akadémia is, melynek régi gyöngéje, hogy az unalmas tudósok közé valami szépirot is válasszon, aki aztán sohasem mer elmenni a gyönyörű társaságba; hogy a kormány is megajándékozza egy olcsó kerülettel, nehogy későbbben maga a nép ajándékozza meg, ilyenformán az író nem volna bolond a kormány támogatói közé állni; hogy egy élelmes kiadó lapot csinál neki. És így tovább.

Korniss ragyogónak látta ezt az utat s anynyival is boldog volt, hogy gondolatban ezen az egész pályán kísérelte Szaploneczay Adámot.

— A protektorom lesz a miniszternél. Irni fogok a lapjába. Legelőkelőbb vendége lesz a szalonomnak.

Mikor azonban egy órával később Szaploneczay betért egy körüti kávéházba és idegesen futotta át az újságokat, egy kicsit megijedt. A legtöbb újság ugyan minden fenntartás nélkül

diesérte az új poétát, sőt akadt olyan újság is, mely az akadémiaától sem sajnálta a jó szavakat. Haladásra képes lábukat fedeztek fel az ódon organizmuszon, mert az akadémia végre számolt az újkor szellemével és olyan munkát is meg mert koszoruzni, melyet Boccaccio — ez a nem egészen akadémiakepes klasszikus — sugalmazott. Hiába hangsúlyozta az akadémiai jelentés, hogy a „Heszperidák kertje”-nek nem tárgyában van az ereje, az újság úgy találta, hogy a koszorú független a jelentéstől és annak az új iskolának szól, mely lenyirta az emberiség fejéről a copfot és az életvidám könnyelműséget visszahelyezi jogaiba.

Az egyik újság elragadtatva írta:

„Meg kellene figyelni, hogy éjjeli időben nem fog-e táneba az akadémia szürke kőpalotájára? Valami babona fogta meg a nénikét és újra meg tudja érteni, hogy az emberek jobban rajonganak a szerelemért, mint a matematikáért. Sőt nem botránkozik meg, hogy a szerelemnek minden lépéséhez tapad valami gyönyörűség, még a — ballépéséhez is. Hiszen a nénike most olyan munkát koszoruzott meg, amelynek ez az előhangja.”

És az újság itt leközölte az előhang tíz strófáját. Egy méltóságos kis legendát az ájtatos Veronikáról, aki liliummal a kezében járja a szűz ártatlanság virágos útját. Napfény fürdeti az uton, levező lombok viszik arcába az illatos levegőt, énekes madarak szállnak föllette, a boldogság himnuszát fütöröszve. S im, a csodás jelenségre kíváncsian buvik elő egy kődarab, hogy ő is lásson és csodáljon. Veronika pedig, haladván napfényben és hajbökölő virágok között, éppen abban a kőben bötlik meg, mely őt csodálva bujt elő a földből. Az ájtatos Veronika megbotlik és lejtí kezéből a — liliumot. A természet siránkozva leplezi a leessett liliumot. Az énekes madarak ott busongnak föllette. A lombok összeborulnak, hogy elkarják. A napfény hirtelen elapad. A magasságból pedig egy ézi hang hatol le vigasztalva Veroniká-

— No szemeteljenek a szemem közé, nem tudok jól dolgozni!

Hát ugy volt, hogy mikor Janesi elkezdte a kutat ásni, oda jött a gonoszok királya minden emberével, hogy majd nem engedik a Janesit. Azért kezdtek el mázsás kövekkel dobálni. Mikor látták, hogy a legénynek ez mind csak semmi, lehozták a szentegyház tornyáról a haragot, az három akkora volt, mint egy tizenkét akós hordó és ledobták a kutba a fejére, hogy eltemessék kutastól, mindenestől együtt.

Mikor aztán Janesi látta, hogy jön ám le valami gömbölyű forma a fejére, elkialtotta magát:

— Ejnye, de jó kis sapkát adott nekem az ur Iston!

Aztán tovább ásott s egyszerre nagy sugárban szökött ki a víz a kutból. Megőrült a Janesi s most a haranggal a fején kiszállt a kutból. Szörnyen megijedt a gonoszok királya, mikor látta, hogy bujik ki a legény a haragsapkával a fején s minden emberével elszaladt.

Mikor ez megvolt, ment ki a Janesi a remetéhez és azt mondta:

— Megástam a kutat, van benne annyi víz, hogy tíz városnak is elég volna.

— Jól van, fiam, csakhogy most jön ám még az igazi munka. Három éjszaka ott kell virasztanod a királyi kastélyban, csak úgy válthatod meg a várost. Jön majd ott hozzád mindenféle, de te meg ne ijedj, különben véged van.

Este lett, hogy a Janesi föl a királyi kastélyba. Ott minden csupa aranyból, ezüsből volt, egyik szoba szebb volt a másiknál és a legszebbekben aranyos trónuson ott ült a király meg a királyné, mintha élne, pedig egészen kővé voltak válva.

Elnézegette őket egy darabig, aztán tovább ment, míg végre beért az utolsó szobába. Itt is elnézgődött, de nem látott senkit se s már éppen vissza akart fordulni, mikor egyszerre csak hallja ám, hogy valaki azt mondja:

— Ne menj el előlem,
Ne féj, ne félj tőlem
Én vagyok a király lánya
Félig hideg kővé válva.

— Ejnye, ki lehet az, azt mondja a Janesi, hiszen nem látok senkit se.

— Csak emeld föl ezt a selyemkendőt itt a szoba sarkában, mindjárt meglátod.

Főlemelte a Janesi a selyemkendőt, hát kit lát ott? Egy gyönyörűsége szép királyleányt, olyan szépet, hogy hetedhét országban párja nem volt. Ott ült egy karosszékben. Arany haja a vállát verte és csillag ragyogott a homlokán. Egyszerre megint megszólamlott:

— Régen vártalak már, hogy eljössz, hogy megváltasz bennünket. A gonoszok királyának fia akart engemet feleségnek és mivel nem mentem hozzá, az egész országot kővé változtatta. Csak engemet hagyott meg félig elevenen, a lá-

bam nekem is köből van, hogy mindig itt üljek, el ne mozdulhassak. A gonoszok királya minden éjjel eljön, faggat, kinez, hogy legyenek a fiáé, akkor megint föltámasztja az országot, de én nem hallgattam a szavára, mert tudtam, hogy egyszer eljössz, megváltasz bennünket.

— Hát hogyan váltsalak meg?

— Csak menj föl a padlásra, fogd ezt a három kéve szentelt buzaszalmát, azt gyujtogasd meg éjjel, akkor senkire fértet hozzád.

Főlemte a Janesi a padlásra s alig hogy leült, egyszerre szörnyű nagy csörömpölés támadt. Jöttek a gonoszok királyának emberei, lármáztak, fenyegették, de a Janesi föl se vette, meggyujtotta a kéve szalmát s annak a füstjétől egyszerre elpusztultak. Mikor ez megvolt, szépen lefeküdt és aludt egész reggelig.

A királyleány nem győzte várni, azt hitte, valami baja történt, hát elkezdett rá kiáltozni:

— Janesi, Janesi ébredj fel!
Janesi, Janesi, ne menj el!
Én hivlak, a király lánya
Félig hideg kővé válva.

Meghallotta ezt a Janesi, mindjárt felébredt a hívó szóra. És jó is, hogy fölébredt, mert különben elaludt volna másnap éjjelig és akkor ő is kővé vált volna.

Másnap este megint fölment a padlásra s alig hogy leült, szörnyű nagy kuruttyolás, brekegés támadt, mintha a világ összes békái mind ide szabadultak volna. A Janesi most már vitt föl magával szalonát, kolbászt, hogy biz ő nem koplal ott fenn egész éjszaka. A brekegésre nem ijedt meg egy csöppet sem, hanem meggyujtotta a második kéve szalmát és a lángjánál elkezdte a szalonát sütni. Egyszerre csak mondják ám a békák:

— Janesi, Janesi süti, süti pecsenyét
Eszi hozzá, eszi hozzá kenyéret
Én is adok, te is' adsz!

Azt mondja a Janesi:

Békahusért disznóhus,
Ném is olyan rossz gustus.
Csak lessetek, hogy adjak.

Megharagudtak erre a békák, kezdtek kövekkel dobálni, feje fölé lehellott az egész épület, de a Janesi nem ijedt meg, csak gyujtogatta a szalmát s nem fértettek hozzá. Hajnalban elkezdett a kakas kukorékolni s egyszerre mind eltűntek. Mikor megint csöndesség lett a padlásan, a Janesi szépen lefeküdt és aludt egész reggelig.

A királyleány nem győzte várni, azt hitte valami baja történt, hát elkezdett rá kiáltozni:

— Janesi, Janesi, ébredj fel!
Janesi, Janesi, ne menj el!
Én hivlak, a király lánya,
Félig hideg kővé válva.

Meghallotta ezt a Janesi, mindjárt fölébredt

a hívó szóra. És jó is, hogy fölébredt, mert különben elaludt volna másnap éjjelig s akkor ő is kővé vált volna.

Harmadnap este megint fölment a padlásra. Megunta már a szalonát, vitt föl magával egy zsák diót, elkezdte ropogtatni. Egyszerre csak olyan zenebana, reccogás, ropogás támadt, mintha az egész épület össze akart volna dőlni. Mikor legnagyobb vala a lárma, berontott tizenkét óriás és nagy tappogással, dobogással ott ültek le a Janesival szemközt. De ez már meggyujtotta a harmadik kéve szalmát és nem fértettek hozzá s mintha ott se lettek volna, csak ropogtatta tovább a dióját.

— Vess nekünk is ide egy marékka!

Azt mondta nekik a Janesi:

— Szerezetek magatoknak, majd nektek is lesz.

Megharagudtak erre az óriások, mindig közelebb mentek hozzá, hogy elérjék és széttejjék. A kéve szalmából már alig volt valami, majdnem mind eltűzött. Ekkor eszébe jutott a Janesinak, hogy mért kapta ő a nagy erejét. Fölugrott a helyéről, neki a tizenkét óriásnak és amint egyet legyintett a kezével, mind a tizenkettőnek vége volt.

Azon szempillantásban megelevenedett az egész város. Az emberek szaladtak le a kutra s mikor ittak belőle, megint olyanok lettek, mint azelőtt voltak. Fölébredt a király is, meg a királyné is, meg a királykisasszony is és keresték a Janesit. Amint fölmennek a padlásra, ott fekszik a Janesi és józúen alszik, mellette meg sorjában hevert a tizenkét óriás és ezek között volt a gonoszok királya, meg a fia.

Hamar fölkeltek a Janesi, nagy hálálkodással megköszönte neki a király, hogy megváltotta az országot s mindjárt neki adta a lányát, meg a fele királyságát.

Meghallotta a szegény béres is, hogy mi történt a fiával és eljött hozzá, bocsánatot kért tőle, hogy az őszítőkével agyon akarta ütni. A fiatal király szívesen megbocsátott neki és az anyjával együtt fölvette magához a királyi kastélyba. Ott éltek sokáig boldogan és ha meg nem haltak, most is élnek.

KÜLÖNFÉLEK.

Isten veled!

Isten veled! Szívem egész tavaszát,
Mi ott sugár, virág, dal,
Legédebb álom, legfőbb szerelem: Mind elvisszed magaddal!
Ugy kiraboltad az én szívemet,
Hogy semmim marad benn,
Hogy most egy árva szó nincs ajkamon
És nincs egy köny szememben!

Koroda Pál.

Grubbe Mária.

— Dán regény. —

Irtta: JACOBSEN J. P.

A király döntés végett a konzisztórium elé terjesztette. A konzisztórium ismervén a hangulatát, 1670. október 14-ikén kimondotta az ítéletet s felbontotta Frederik Ulrik házasságát, úgy, hogy mindkét félnek jogot adott arra, hogy újból házasságra lépjen. Grubbe Mária visszakapta egész hozományát, tizenkétezer tallért s az ékszereket. Mihelyt megkapta a pénzt, utra készült s oda sem hallgatott, mikor Grubbe Erik le akarta beszélni erről a tervéről. Frederik Ulrik pedig, mi-helyt az ítéletről értesült, János György szász herceg feleségéhez fordult avval a kérelemmel, hogy nyujtson reményt arra, hogy az ő közbenjárásával nemsokára újból megnősülhet.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Grubbe Máriaának sohasem volt annyi pénz a kezében, mint most. Azt hitte hát, hogy az ősszeg, amely fölött most korlátlanul rendelkezik, a világ végeig is eltart. Azt gondolta, hogy a mesebeli aranybányák kincséhez jutott s ezért nem volt olyan kiadás, amelytől visszaretent volna.

Első és leghőbb vágya az volt, hogy távol legyen Kopenhágától, a tjelei mezőktől, Grubbe Erik-től és Rigice nénitől. Mindenekelőtt tehát sietve utazott el Seelandból Jütland és Schleswigen keresztül s meg sem állt addig, amíg Lübeckbe nem érkezett. Kiseretében komornáján, Lucien kívül, senkit sem tűrt meg. Lucien kívül

csak egy aarshuusi kocsis utazott vele. Ugy tervezte, hogy majd Lübeckben készül fel a tulajdonképpeni utra.

Arra a gondolatra, hogy utazzék, Hög Sti vitte Máriát. Mikor Hög Sti erről beszélt, azt is megígerte, hogy ő is távozik hazájából s külföldön próbál szerencsét. Ugy odavetve kérdezte ez alkalommal, vajjon Mária nem engedné-e meg, ha utitársul szegődne. Mária Kopenhágából irt is Hög Stinek s Lübeckbe hívta. Hög Sti tizen-négy nap múlva megérkezett s iparkodott hasznára válni Máriának. Rendezkedett, tett-vett s mindent megtett, hogy az utra szükséges dolgokat beszeresse.

Mária azt hitte, hogy valóságos jóltevője lehet majd Hög Stinek s részben a gondviselés szerepét akarta magára vállalni, mikor elhatározta, hogy utazási költségeit mindaddig fedezni fogja, amíg egyéb jövedelmi források nem nyílnak meg Hög Sti számára. Ugyancsak nagyot nézett, mikor Hög Sti megérkezett. Pompás ruhája volt, két lovász kísérte és minden tekintet-be arról tett tanuságot, hogy nincs rá szorulva másnak a bőkészüségére. Ennél is nagyobb esoda volt az, hogy Hög Sti gondolkodásvilága milyen változáson ment keresztül. Vidám, majdnem eleven ember lett belőle s míg azelőtt úgy lépkedett, mintha önmagát kísérné ki a temetőbe, most férfias biztossággal mozgott s úgy viselkedett, mint aki már meghódította a félvilágot s most azon fáradozik, hogy a másik felét is rabigába hajtsa. Eddig olyan volt, mint a kopaszított madár, most meg olyan büszkén nézegetett, mint a sas, amely bizik a körme erejében.

Mária azt hitte, hogy e hirtelen változás abban lel magyarázatát, hogy Hög Sti nagyon örül az elvetett gondoknak a jövő reményei-

nek. Mikor azonban néhány napi együttlét után, Mária hiába várta azokat a szerelmi ömlengéseket és reménytelen kifakadásokat, melyeket olyan nagyon megszokott már Hög Stitől, azt gondolta, hogy talán kihűlt szívében minden iránta érzett vonzalom s hogy most a feletti örömben, hogy szenvedélyeinek sarkányait letiporhatta s diadalmasan visszavivta szabadságát, büszkélkedik. Kiváncsi volt a változásokra s bosszankodva vallotta be önmagának, hogy minél tovább foglalkozik evvel az emberrel, annál kevésbé tudja megérteni.

Az a beszélgetés, melyet Lucieval folytatott, csak megerősítette ebbeli hitét.

Egy délelőttön fel s alá sétáltak ama nagy kapu alatt, mely minden lübecki házban megtalálható s amely folyosó is, lakószoba is egyszerre s ahol a gyerekek játszanak, az öregek pedig kézimunkát végeznek.

A kapuját azonban csak akkor használták, mikor enyhe volt az időjárás. Egy fehérre gyalult, hosszú asztal állt itt. Egy pár szék és egy rozoga szekrény. A kapu tárva-nyitva állott s mintha az utca felé fordulva ásitott volna. Az utca kövezete fekete volt a szakadó esővíztől.

Mária és Lucie sétálni akartak menni s utcai ruhában voltak. Arra vártak, hogy majd csak eláll az eső s tipegő léptekkel mérték végig már vagy századszor a kapuját, olykor dobantva egyet lábukkal, mintha attól fétek volna, hogy meghűljenek.

— Hát csakugyan azt hiszi, hogy megbízható kísérőnk lesz az uton? — kérdezte Lucie.

— Hög Sti? — Igen, igen! Azt hiszem. Hogy érted ezt?

(Folytatása következik.)

Somogyi Mór

CONSERVATORIUMAI

Hatodik évfolyam

ZONGORA, LNEK, HEGEDU, cimbalom, drámai előadás és az összes vonó-és fuvó hangszerekre való tanszakkal, kitűnő szaktekintélyek oktatása mellett.

TANDIJ

zongora, vonó- és fuvó hangszerekre osztiályokban havi 7 forint, éneke 12 forint.

Beiratások

mindkét intézetben augusztus hó 22-ik napjától d. e. 10-1., d. u. 3-6.

államilag képosított okleveles zenetanár, zongoraművész, magán-zeneszerző.

IV., Károly-körut 2., és VII., Erzsébet-körut 41. I. em.

— Az angol királynő napját. Kit ne érdekelne az, hogyan élnek uralkodók, mit csinálnak nap nap után? Most az angol királynőről van szó, aki már szép életet élt meg, de azért még mindig nagyon jó erőben éli napjait. Valamikor jó korán kelt föl, de néhány év óta későn kel és meg a hálszobájában reggelizik. Már féltizenegykor újra eszik valamit és pedig a kastélyban éppen jelenlevő családtagok társaságában. Utána a magántikárt kihallgatáson fogadja és aláírja a hivatalos iratokat. Ennek végeztével valamelyik udvarhölgye fölolvassa neki a napi híreket. Ha a királynő ezeket tudja, kis kocsiba ül, amelybe szemár van befogva és sétakocsizik a parkban. Megnézi a kertészek munkáját, utbaigazítást is ad és érdeklődik a gyümölcs- és fűszertermés iránt. Néha-néha még messzebbre is elkalandozik a királynő, fölkeresi az egyik, vagy másik parasztfőszágot, shonnan vaját szállítanak a királynő asztalára. Két óraker ebédre hazajön a királynő és ebéd után nyitott hintón kikocsizik. A sétáról visszatérve teát szolgálnak föl s utána a királynő budoárjába vonul vissza, ahol gyakran több óra hosszáig levelet ír, azután kötni kezd és szorgalmasan kötöget a vacsoráig, amíg a nagy ebédlőben van. Itt bemutatják a kastélyban levő vendégeket. Vacsora után a királynő néhány szót vált a jelenlevőkkel, azután kerekesszéken lakosztályába tolatja magát, többnyire, hogy ismét levelet írjon, ami olykor késő éjjelig is elart. Végül a naplójába jegyzeteket egyetmást. A királynő cselédségével minden vasárnap elmegy a kápolnába istentiszteletra, amelynek részleteit a királynő állapítja meg. Szombat este mindig bemutatják neki a vasárnapi prédikáció szövegét, amelynek egyszerűnek, rövidnek kell lennie.

— Bombay — Montreux. A posta gyorsaságát lelkesedik egy berni lap, amennyiben konstatálja, hogy Bombayból Bernbe két hét alatt érkezik a levél, holott 1880-ban erre még nyolc hétre volt szükség. De az még mind semmi ahhoz képest, amit a telegráf mivel. Egy Bombayban tartózkodó svájci Montreuxbe akart táviratozni, hogy tudósítsa a felelőséget Indiából való elutazásáról, s megtudja, vajjon elege jöhet-e Nápolyba. Nagyon kurta, bizonyos kulcs szerint kombinált távirat volt az. Az Eastern Telegraph Company technikai igazgatójával történt megbeszélés szerint a svájci kevéssel hat óra előtt érkezett a hivatalba a táviratával, amely pont hat óraker indult el, amikor a rendes forgalmat már lebonyolították s a vonal szabad volt. A távirat feladása után a két ur egy kis ebédhez ült, s ekközben olyan gyorsan mult az idő, hogy ugyancsak meg voltak lepődve, amikor nyolc óraker a hivatalban csöngött a hallatszott, ami jelentette, hogy Montreuxból a válasz megérkezett. Szóval a táviratok oda és vissza összesen huszonhatezer angol mérföldnyi utat tettek meg, nem is szólva arról, hogy utközben legalább hatszor kellett őket újra és újra lekopogtatni. Hát ezen érdemes lelkesedni, bármennyire kényesek is az igényeink és akárhogy megszoktuk már a különféle csodákat.

— Fuzió. Páris sportvilága körülbelül tíz év óta két pártra van oszolva, amelyek elkeseredetten harcolnak egymással. Egyik párt nadrágpártnak nevezi magát és a nők egyedül célszerű biciklikosztümjének a sportnadrágot hirdeti; a másik a szoknyapárt, amely a szoknyaviselet esztétikai szépségéről és gyakorlati hasznosságáról akarja meggyőzni a világot. Ezt a nagyfontosságú problémát Peronne város bírósága igen büles módon oldotta meg. Egy fiatal leányt állítottak ugyanis a minap az említett város bírósága elé. A fiatal leánynak az volt a büne, hogy könnyű szoknyában biciklizett Peronne utcáin, és hogy a könnyű ruhadarab alatt, amelyet a szél vakmerően fel-fellebbent, nem volt semmisen. Mivel a bíróság nem találta törvényt, amelyet erre az esetre alkalmazhatott volna, nem büntette meg a vádlottat. Mielőtt azonban színe elől elbocsátotta volna a leányt, lelkére kötötte, hogy ha ezentul szoknyában akar biciklizni, vegyen fel magára nadrágot is. Ez a megoldás annyira megtetszett a két párt vezető embereinek, hogy egész komolyan foglalkoznak a fuzió kérdésével.

Pry Pál-féle helyzetek.

— Salamon Ödön. —

Ha:

— egy híres emberhez, a haza egyik bálványához akkor toppanunk be, amikor a saját felesége összegazemberoz

— öngyilkosjelöltet tíz perccel öngyilkossága előtt ebédre hívunk meg.

— még le nem lopezett és szűk félben levő sikasztótól azt kérdezzük, vajon hol tölti a nyarat?

— egy szép asszony ismerősünk a kedvesére vár és mi hazakisérésre ajánlunk.

— valamelyik barátunk bizalmas kölcsön végett egy bankigazgatóval együtt vacsorál, és mi meg azt kérdezzük: Szabad-e asztalánál helyet foglalni?

— tévedésből azt mondjuk egy elvált asszonynak! Kérem adja át tiszteletemet kedves férjének!

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, szeptember 30.

Értéktüzet. A tőzsdén ezen a héten is, mint rendszeren ismét csekély volt az üzlet. A lanyhulás leginkább nemzetközi értékekben mutatkozott és megvolt a hatása a helyi piacon is. A kedvezőtlen hangulat leginkább a téglagyárak, a városi villamos és a közúti vasút részvényeit érintette, azonban a többi értékekben is kisebb-nagyobb esés mutatkozott. A téglarétekekben bekövetkezett nagy hanyatlás az építkezésekben beállott visszaesés és az építkezésekkel összekötöttesben levő iparágak szünetelésével hozható kapcsolatba.

A főbb értékekben a következő változások történtek:

	A hét elején	A hét végén	Különbözet
Osztrák hitelrészv.	371.80	363.80	- 7.80
Magyar hitelrészv.	379.75	369.—	- 10.25
Magyar aranyáradék	117.40	116.50	- 0.90
Magyar koronajáradék	95.25	94.80	- 0.45
Magyar leszámítolbank	254.—	249.75	- 4.25
Osztr.-magy. államv.	342.—	335.25	- 6.75
Rimamurányi vasmű	339.50	333.—	- 6.50
Budapesti közúti vasut.	353.—	347.75	- 5.25
Budapesti városi villamos vasut	194.—	181.50	- 12.50
Kőszénbánya és téglagyár ...	228.—	218.—	- 10.—
Salgótarjáni kőszénbánya	327.—	317.—	- 10.—
Egyesült téglá- és cementgyár .	68.—	30.30	- 38.—
Ujlaki téglá- és mészegő r. t.	168.—	149.—	- 19.—
Ganz-gépgyár ..... 1730.—	1685.—	- 45.—	

Gabonázület. (Goldmann és Engel jelentése a Budapesti Napió számára.) Az időjárás a lefolyt héten állandóan kedvező volt, amennyiben nagyobbára enyhe, száraz idő uralkodott, amelynél a hátralevő mezei munkálatokat zavartalanul folytathatták. A hét végével boros az égboltozat, csapadék azonban nem következett be és a hőmérséklet sem változott. A Duna vizállása e héten nálunk téli pontját túlhaladta és az ár az alsó folyam részbe húzódtól, ahol szintén károkat okozott, az utolsó napokban azonban a veszély eme vidékek részére is elmult. A külföldön ugyancsak száraz, enyhe idő uralkodott.

Ami a külföldi piacok üzletmenetét illeti, a forgalom továbbra is gyenge, az alapirányzat azonban valamely szilárdabb, habár ez csak az árak állandósulásában mutatkozik. A szilárd irányzat az amerikai piacokról indult ki, ahol politikai hírek a spekulációt erősebb tevékenységre buzdították; a hozatalok továbbra is bőveek ugyan, a multheti magasságot azonban el nem érték és a látható készletek csupán 500.000 bushell emelkedést tüntettek fel. Az export forgalom elég jól volt, az árak 1. c. javultak. Az angol piacok ártartók voltak, a vidéki piacokon jobb kereslet mutatkozott és az árak némileg emelkedtek Franciaországban csak mérsékelt árváltozások voltak és erősebb hozatalok mellett az árak inkább lefelé irányuló törekvést mutattak. A többi kontinentális piacokon az irányzat nagyobbára változatlan és az árak gyenge forgalom mellett tartottak maradtak.

Nálunk a kereslet kenyérmagvak iránt tetemesen gyengült, ami a malmok előző heti nagyobb beszerzéseire vezethető vissza. Takarmánycikknek — zab kivételével, mely lanyha volt — keveset változtak.

Az üzlet részleteiről következőket jelenthetjük: Buza az egész hét folyamán esendes volt. Waggonarut kezdetben sűrűsen kínáltak, a nélkül, hogy megfelelő kereslettel találkozott volna, annál kevésbé, mert a malmok az ellanyhult határidőpaicra való tekintettel is tartózkodtak voltak. Ehhez hozzájárult, hogy lisztgyaráink a vizáradás folytán eddig gátolt hajó tétl-átvételeiket immar teljes mérvben újabb folytathatták és így készleteikkel el voltak látva, a tulajdonosok kénytelenek voltak tehát árendeművekre egyezni, melyek fokozatosan 10 krt tesznek mm.-ként. Később a kínálat megespant és ez jobb érdeklődést eredményezett, különösen szállítási árú iránt, melyért finom minőségben teljesen változatlan multheti árakat fizettek. Jó kereslet nyilvánult szeb buza iránt is, melyet a malmok az Orlési forgalom megszüntetése előtt még minél nagyobb mennyiségekben iparkodnak besze-

rezni. Az összforgalmat 150.000 mm. tesztük, ebből ca. 40.000 mm. szeb származék. A hethozatal 254.000 mm. tesz ki.

Rozs csak gyöngén volt forgalomban, az irányzat e cikkben azonban szilárd, különösen pótlékmentes finom árú iránt nyilvánul jó kereslet export-célokra, alárendelt árú azonban csak nehezen értékesíthető. Az árak a mult héthez viszonyítva finom minőségben 10—15 krral magasabbak, míg egyéb árú változatlan maradt. Budapesti paritásra 6.35—6.65, helyben 6.76 frt jegyzünk.

Árpa (takarmány és hántolási célokra) állandóan csak gyöngén van kínálva és gyárosoknál, mint hazalóknál egyaránt változatlan multheti árakat — 6.10 forintig — ab Budapesti est el. Állomásokon átveve a forgalom továbbra is csak tisztavideki erőteljes, de gyengébb árúra is szorítkozik, ami mellett a forgalom azonban korlátolt maradt. Egyéb származékok alig részeseülnek figyelemben és az árak csak névlegesek. Gyöngébb tisztavideki árát 5.50—5.65, jobb 5.75—6.25, prima árú 6.60 frt. Felvidéki árak üzlet nélkül 6.—6.40, jobb 6.75 és prima árú 7.50 frt. A déli vasut és a buda—pécsi vonal mentén 5.75—6.—, jobb 6.25, urasági árú 6.—6.25, jobb és prima árú 6.50—7.25 forintig jegyzünk.

Zab a kereslethez viszonyítva, bőven van kínálva és a fogyasztás csak gyenge érdeklődést tanúsít. Az árak így ca. 10 krral csökkentek és ezin és tisztaság szerint 5.10—5.40 frt között jegyeznek helyben.

Tengeri a vidékre való elküldés előlából jó keresletet talál és az árak így szilárdan tartottak. Kocsiá téve helyben kisebb tételekben 5.17½ frt-ot fizettek.

Olajmagvak: Káposztarepce. Forgalom alig van és 10.50—11.75 frtos árjegyzésünk inkább névleges. A mellékciókkel teljesen hiányzanak. Vadrepce 6.—6.50 frt. Gomborka 10.50 frt. Lenmag 12.—12.50 frt-ot jegyez.

Hüvelyesek: Bab (új) gyöngén volt forgalomban, mi mellett az árak csökkentek. Trieurt aprószemű babot Gyöngyösön—Félegyházán 6.90 frt, nagy 6.75. Dunamenti babot Baja—Zomborban gömbölyű 6.60 frton, barna babot Kálocsán 6.70 frton jegyzünk.

Vetőmagvak: Vöröshérét a spekuláció és a külföld egyaránt élénken keres és az irányzat így szilárdra fordult. Minőség szerint 56—62 frton jegyzünk helyben, míg lucerna kevésbé részeseül figyelemben és inkább lanyha. Helyben 46—48 frt érhető el.

Határidőüzlet. A forgalom a megszaporodott realizációk és prolongációk következtében megélnkült, mi mellett az árhullámzások száma is meglehetősen. Erősebben a hét vég felé a rozs emelkedett, miben a bécsi kezek szerepe konstatalható.

Részleteink a következők:

Buza októberre 8.36 frt, 8.28 frt, 8.33 frt, 8.29 frt, 8.30 frt, 8.25 frt után 8.36—8.37 forinton zárul.

Buza áprílásra 8.76 frt, 8.74 frt, 8.77 frt, 8.73 frt, 8.70, 8.77 után 8.76—8.77 frton zárul.

Rozs októberre 6.57 frt, 6.67 frt, 6.57 frt, 6.71 frton zárul.

Rozs áprílásra 6.93 frt, 7.— frt, 6.94 frt, 6.98 frt, 7.— frt után 7.11—7.12 frton zárul.

Tengeri májusra 5.10 frt, 5.— frt, 5.10 frt után 5.06—5.07 frton zárul.

Zab októberre 5.— frt, 4.84 frt, 4.90 után 4.90—4.91 frton zárul.

Zab áprílásra 5.46 frt, 5.30 frt, 5.36 frt után 5.37—5.39 frton zárul.

Zárlat: 8.35—8.36, 8.76—8.77, 6.68—6.69, 5.08—5.09, 4.87—4.88 és 5.25—5.36.

Ipar és kereskedelem.

A Budapesti Bankgyesület részvénytársaság nemrégiben Baranyamegye területén több rendbeli kőszénbánya bérletet szerzett meg és ezek alapján legközelebb részvénytársaságot fog alakítani, melynek összes részvényei már el is vannak adva és nem kerülnek a piacra. Ugyanaz a bank a berlini „Montanindustrie” társasággal és a frankfurti „von Erlanger & Söhne” céggel egyetemben megvette továbbá a Dunagőzhajózási társulatnak Tolna megyében fekvő és üzemben levő varjajai kőszéntelepet, melyek a Dunagőzha—társulat pécsi főtelepéhez a nagy távolság miatt előnyösen nem voltak hozzacsatolhatók. A varjajai telepet a Bankgyesület, a Montanindustrie és von Erlanger & Söhne közös birtokában levő délmagyarországi kőszénbánya telepekkel fogják egyesíteni és ezzel kapcsolatban új részvénytársaság alapítását is tervezik.

Az Országos Iparegyesület kedden október 3-án este 5 óraker az egyesület helyiségében (VI. Uj-utca 4. szám, I. em.) egyetemes felolvasó ülést tart. A napirend tárgya: Fodor István, a budapesti általános villamossági társaság igazgatójának előadása: A kispár és a motorikus erő.

A Magyar Földhitelintézet szeptember 30-án délelőtt fél 10 óraker tartja saját hazában (V. ker. Bálvány-utca 7. sz.) 4½%-os, valamint a szabályozási és talajjavítási 4%-os papírértékű, végre 3½%-os korona értékű zálogleveleinek nyilvános kisorsolását, amely alkalommal: I. a 4½%-os papírértékű záloglevelekből 101 darab 1000 forintos; 42 darab, 100 forintos, 105.200 forint (210.400 korona) értékben. II. a szabályozási és talajjavítási 4%-os papírértékű záloglevelekből 4 darab 10.000 forintos, 84 darab 1000 forintos és 64 darab 100 forintos, 130.400 forint (260.800 korona) értékben és végre III. a 3½%-os korona értékű záloglevelekből 2 darab 10.000 koronás, 54 darab 2000 koronás és 79 darab 200 koronás 143.800 korona értékben fog kisorsolhatni.

A m. kir. államvasutak igazgatósága folyó évi szeptember hó 25-ikén 800.000 forintot szállított be a központi állampénztárba mint pénztári föltölészet. A fólvó évi beszállítás összege 12.600.000 forint.

Fizetése képtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetése képtelenségeket jelenti: Schmitz Soma ruhakereskedő Bécs, Pazman János kereskedő Budapest, Hesehe Henrik kereskedő Rumburg, Müller Ferenc kereskedő Aussig, Sonnenschein Leó kereskedő Teschen, Schönhuber Jakob üzvegy cég Innsbruck, Volger Mária vegyeskereskedő Schwaz.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1899. szept. 29-én. Készlet 389 darab. Érkezett 1156 darab. Összesen: 1545 darab. Eladatott 1241 darab. Maradt 330 darab. Napi árak: 120-180 kgr. sulyban 42 1/2-43 krajcárig, 320-380 kgr. sulyban 40-43 krajcárig, 320-380 kgr. sulyban 40-43 krig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilos 37-39 krajcárig, Malaok 38-41 krajcár különkint. A vasár hangulata élénk volt.

A budapesti gabontözsde.

Budapest, szeptember 30. Kedvező hangulat mellett 50.000 metermázsza buza került a forgalomba. Az árak általában szilárdan tartottak voltak, főmobb árú egynehány krajcárral emelkedett, Rozsban és zabban az irányzat szilárd volt.

Eladatott: Buza. Tiszavideki: 100 mm. 81 k. 8 frt 70 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 300 mm. 80 k. 8 frt 72 1/2 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 72 1/2 kr, 100 mm. 80 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 67 1/2 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 60 kr, 190 mm. 79 k. 8 frt 65 kr, 200 mm. 78 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 65 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 52 1/2 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 30 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 55 kr, 2500 mm. 78 k. 8 frt 72 1/2 kr, 500 mm. 77 k. 8 frt 80 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 47 1/2 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 57 1/2 kr, 3800 mm. 77 k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 30 kr, 500 mm. 76 k. 8 frt 65 kr, 500 mm. 76 k. 8 frt 65 kr, 300 mm. 76 k. 8 frt 65 kr, 300 mm. 76 k. 8 frt 65 kr, 300 mm. 79 k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 76 k. 8 frt 30 kr, 100 mm. 76 k. 8 frt 25 kr, 100 mm. 75 k. 8 frt 45 kr, 300 mm. 75 k. 8 frt 30 kr.

Pest megye vidéki: 170 mm. 81 k. 8 frt 75 kr, 100 mm. 81 k. 8 frt 60 kr, 400 mm. 79 k. 8 frt 65 kr, 150 mm. 78 k. 8 frt 52 1/2 kr, 200 mm. 78 k. 8 frt 40 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 55 kr, 150 mm. 77 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 77 k. 8 frt 30 kr, 190 mm. 77 k. 8 frt 42 1/2 kr, 400 mm. 75 k. 8 frt 42 1/2 kr, 100 mm. 73 k. 8 frt 42 1/2 kr, 100 mm. 74 k. 8 frt 25 kr.

Bécs keréki: 5000 mm. 75 k. 8 frt 37 1/2 kr, 5000 mm. 75 k. 8 frt 32 1/2 kr. Erdélyi: 500 mm. 81 k. 8 frt 95 kr. Budapesti: 300 mm. 77 k. 8 frt 40 kr. Újvidéki: 1500 mm. 74 k. 8 frt 40 kr. Bihar megyei: 300 mm. 75 k. 8 frt 40 kr. Bácskai: 1100 mm. 75 k. 8 frt 75 kr, 200 mm. 75 k. 8 frt 45 kr. Török-Bécsői: 2860 mm. 75 k. 8 frt 47 1/2 kr. Jászberényi: 1000 mm. 79 k. 8 frt 55 kr. Fehérmegyei vidéki: 1000 mm. 75 k. 8 frt 45 kr.

Árpa: 1500 mm. 5 frt 85 kr, 550 mm. 5 frt 87 1/2 kr. Rozs: 500 mm. 6 frt 67 1/2 kr, 500 mm. 6 frt 57 1/2 kr, 200 mm. 6 frt 55 kr, 100 mm. 6 frt 50 kr. Zab: 100 mm. 5 frt 35 kr, 200 mm. 5 frt 20 kr, 100 mm. 5 frt 10 kr.

A készítő hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns for grain types (búza, rozs, zab) and their prices in various units (bánsági, tiszavideki, pestvidéki, fejszarmogyal, bécskai, román, szerb, bolgár, rozs, árpa, zab, tengeri). Prices are listed in k and frt.

A határidőszlet folyamán a következő kötések történtek:

Table showing exchange rates for various currencies and locations: Buza októberre, Buza (1900.) áprilisra, Rozs októberre, Rozs áprilisra, Zab októberre, Zab áprilisra, Tengeri 1900. májusra, Repece augusztusra.

Déli egy óraok a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

Table showing closing prices for various grain types: Buza októberre, Buza (1900.) áprilisra, Rozs októberre, Rozs áprilisra, Tengeri szeptemberre, Tengeri (1900.) máj-ra, Zab októberre.

Table with exchange rates for various locations and currencies: Zab (1900) áprilisra, Repece szeptemberre, Délután fél 5 órakor zárul: Buza októberre, Buza áprilisra (1900.), Rozs októberre, Rozs áprilisra, Zab októberre, Zab áprilisra, Tengeri szeptemberre, Tengeri májusra 1900., Repece augusztusra.

A budapesti értéktözsde.

Gyenge kezdet után, mely a tegnapi külföldi esti tözsdék bágyadt zárataiban és kedvezőtlen transvaali hírekben találta magyarázatát, a mai tözsde további folyamán nyugodtabb hangulatban maradt és a helyiértékek piacán folytatólag történt vásárlásokra az értékek ármólyama emelkedő irányzatot követett, és mindvégig szilárd maradt.

A helyiértékek piacán közúti vasutársványok 9 forintra emelkedtek.

Élőtözsde. Nagyobb ingadozások után a nemzetközi értékek élénk forgalom mellett szilárd irányzattal zárultak.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 360.75-363.50. Magyar hitelrészvény 365.25-368.75. Osztrák-magyar államvasut 331.50-334.75. Rimamurányi vasmű 329.-331.-. Magyar leszámítolóbank —. Jelzálogbank részvény 233.-234.-. Közúti vasut 341.50-348.50. Kereskedelmi bank 1385.-. Salgótarjáni kőszénbánya részvény 319.-320.- forinton.

Déli tözsde. Berlini jegyzésekre mérsékelt forgalom mellett a hangulat barátságos maradt.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 363.-364.20-363.25. Magyar hitelrészvény 368.25-369.25-363.75. Osztrák-magyar államvasuti részvény 334.-335.-334.50. Rimamurányi vasmű 331.50-333.-331.25. Magyar leszámítoló bank-részvény 249.25-250.25-249.75. Jelzálogbank részvény 233.-234.25-233.75. Közúti vasut 347.-351.-347.75. Városi villamos vasut 180.50-182.-181.50. Magyar aranyjárdék 116.50. Magyar koronajárdék 95.- forinton.

Az utóközde irányzata alacsonyabb külföldi jegyzésekre mérsékelt forgalom mellett gyenge maradt. Zárul: Osztrák hitelrészvény 363.80. Magyar hitelrészvény 369.50. Leszámitolóbank 249.75. Rimamurányi vasmű részvény 333.-. Osztrák-magyar államvasut 335.25. Közúti vaspálya 347.75. Városi villamos vasut 181.50 forinton.

Leszámitoló árfolyamok:

Table listing exchange rates for various banks and locations: Magyar általános hitelbank, Osztrák hitelintézet, Magyar aranyjárdék, Magyar koronajárdék, Magyar ipar- és kereskedelmi bank, Magyar jelzálog hitelbank, Magyar leszámítoló bank, Rimamurányi vasmű, Budapesti közúti vasp. részj., Déli vasut, Osztr.-magy. államvasut, Budapest bankjegyesület, Püsti hitelbank r.t., Fiumei m. kereskedelmi bank, Felsőmagy. bányá- és kohomű.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna 44.—50.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 46.—49.— forint, Vörös erdélyi — Vörös bánsági — forint. Középszemű 56.—59.—. Nagyszemű 60.—63.—. Disznózsír: budapesti 49.50-50.— forint, vidéki — frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki — városi 4 darabos 42.—42.50 forint, 3 darabos 43.—43.50 forint, füstölt 47.50-48.— forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.50-15.— forint, 120 darabos — forint, 100 darabos 16.75-17.25 forint, 85 darabos 21.25-21.75 forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.—13.25 forint, 100 darabos 15.55-15.75 forint, 85 darabos 20.50-20.75 forint. Szilvaiz: szilvóniai 17.50-18.— forint, szerbiai 15.50-16.— forint azonnali való szállításra.

A bécsi gabontözsde.

Bécs, szeptember 30. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzetek: Őszi buza 8.51. Tavaszi buza 8.85. Őszi rozs 7.03. Tavaszi rozs 7.66. Őszi zab 5.20-5.22. Tavaszi zab 5.65. Tengeri szeptember-októberre 5.51. Tengeri május-júniusra 5.32-5.33. Repece szeptember-októberre 11.60-12.70.

A bécsi értéktözsde.

Az előközsdén nyugodt a hangulat, mert a kínálat nem volt nagy. A deport márká-bankjegyekre 2-2 1/2 krajcárra emelkedett. A déli tözsdén eleinte jó volt a hangulat, később ismét folvátodott a jobb hangulat.

Záróhírek tartott a jó hangulat, amely később nagyon szilárd volt a minisztérium megalakulásának hatása alatt.

Bécs, szeptember 30. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 116.40. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 139.50. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 99.70. Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.75. Magyar leszámítoló és pénzátlóbank 251.—. Rimamurányi vasműrészvény 333.—. Magyar koronajárdék 94.85. 4% Magyar földterhm. kötvény 93.20. Magyar hitelbank részvény 369.25. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegye 161.25. Kassa-oderbergi vasúti részvény 181.50. Magyar kereskedelmi bank 1390.

Bécs, szeptember 30. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2% papírjárdék 99.80. 4% osztrák aranyjárdék 117.75. 1860-iki sorsjegye 136.—. Osztrák hitelrészvény 196.75. Angol-osztrák bank 149.75. Bécsi bankjegyesület 268.50. Osztrák-magyar bank 902.—. Déli vasut 70.75. Dunagőzhajózási részvény 371.—. Dohányrészvény 133.—. Császári és királyi arany 5.72.—. Német bankváltó 58.97. 4 1/2% ezüst járdék 99.70. Osztrák koronajárdék 99.70. 1864-iki sorsjegye 195.50. Osztrák hitelintézet részvény 284.—. Unionbank 297.50. Osztrák Länderbank 234.50. Osztrák-magyar államvasut 335.—. Elbavölgyi vasut 250.50. Alpesi bányarészvény 276.75. 20 frankos arany 9.57. Londoni váltóár 120.65. Bécsi Tramway 440.—. Az irányzat lanyha.

Bécs, szeptember 30. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a záratok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 364.— Magyar hitelrészvény 370.—. Angol-osztrák bank 149.—. Union bank 269.50. Länderbank 298.50. bankjegyesület 234.50. osztrák-magyar államvasut részvény 335.25. eszakyugadi vasut részv. 70.75. elbavölgyi vasut 251.—. dunagőzhajós részv. 240.50. alpesi bányarészvény 132.—. májusi járdék 333.—. osztrák koronajárdék 277.10. magyar aranyj. 99.80. magyar koronajárdék 94.85. német birodalmi márká készpénz 57.70. ultimóra 59.29. török sorsjegyek —. rimamurányi vasmű —. déli vasut —. dohányrészvény —. Napoleon d'or —. Lombard —.

Külföldi értéktözsdek.

Berlin, szeptember 30. (Tözsdei tudósítás.) A transvaali kérdéssről, az angolban nagy aranykiváráiról szóló hírekre és az angol parlament egybehívásáról szóló magánjelentésekre a tözsde az egész vonalon kedvetlen volt. Nagyobb kínálat azonban nem fordult elő. A mellett Bécs is szilárdab árfolyamokat jelentett, úgy hogy a sepukalációs értékek árfolyamait tartották magukat. Kohó-és kőszénrészvények kissé javultak mérsékelt forgalom mellett. Járndékok csendesek, amerikaiak gyengék. Transvaali vasutak gyengébbek. A második tözsdórban az irányzat csond volt, mert a spekuláció bevarta a londoni tözsde irányzatát. Magánleszámitolási kamatbál 5 1/8%.

Berlin, szeptember 30. (Zárlat.) 4 1/2% papírjárdék 99.25. 4% osztrák aranyjárdék 99.80. Elbavölgyi vasut —. Magyar koronajárdék 94.40. Osztrák-magyar államvasut 141.60. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 169.15. Magyar vasúti bernházi kölcsön 100.50. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 190.10. Általános villamosági Edison 251.—. Gelsenkircheni 195.—. Laurakohó 253.30. 4 1/2% ezüstjárdék 99.40. 4% magyar aranyjárdék 97.50. Osztrák hitelrészvény 237.—. Déli vasut 31.75. Károly Lajos vasut —. Orosz bankjegy 216.50. 4% új orosz kölcsön —. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 92.50. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 155.25. Harpeni 194.50. Az irányzat gyenge.

Hamburg, szeptember 30. (Zárlat.) 4 1/2% papírjárdék 99.20. 1880. sorsjegye 140.—. Déli vasut 31.50. 4% osztrák aranyjárdék 99.40. Osztrák hitelrészvény 227.30. Osztrák-magyar államvasut 142.50. Olasz járdék 92.25. 4% magyar aranyjárdék 97.60. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, szeptember 30. (Zárlat.) 4 1/2% papírjárdék 99.35. 4% osztrák aranyjárdék 99.50. Magyar koronajárdék 94.50. Osztrák-magyar bank 150.50. Déli vasut 31.90. Elbavölgyi vasut —. Londoni váltóár 120.40. Bécsi bankjegyesület 135.50. Villamos részvény 148.90. 3% magyar aranykölcsön 82.—. 4 1/2% osztrák járdék 99.20. 4% magyar aranyjárdék 91.20. Osztrák hitelrészvény 227.30. Osztrák-magyar államvasut 142.80. Eszaky. vasut —. Bécsi váltóár 169.30. Párisi váltóár 80.85. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 277.—. Az irányzat szilárd.

Páris, szept. 30. (Zárlat.) 3% francia járdék 100.90. Olasz járdék 92.65. Osztrák-magyar államvasut 72.—. Francia törleszt. járdék —. 4% magyar aranyjárdék 99.—. Török dohányrészvény 238.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2% francia járdék 102.70. Osztrák földhitelintézet részvény —. Déli vasut —. 4% osztrák aranyjárdék 101.70. Ottomanbank 559.—. Párisi bankrészvény 1055.—. Alpesi bányá részvény —. Az irányzat szilárd.

Budapest-kobányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 30. A sertésüzlet irányzata: esendos. A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsö rönndü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm fölül sulyban) — krajcárig. Öreg közép (páronkint 300-340 kilogramm terjedő sulyban) — krajcárig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm fölül sulyban) 41 1/2-42 1/2 krajcárig. Fialat közép (páronkint 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 43-43 1/2 krajcárig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) 44-44 1/2 krajcárig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm fölül sulyban) — krajcárig. Közép (páronkint 220-280 kilogramm sulyban) — krajcárig. — Könnyű (páronkint 220 kilogramm terjedő sulyban) — krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm fölül sulyban) — krajcárig. — Közép (páronkint 250-320 kilogramm terjedő sulyban) — krajcárig. — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — krajcárig. — IV. Romániai eredeti (Stachh). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — krajcárig. — Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — krajcárig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm fölül sulyban) 42 1/2-43 krajcárig. — Közép (páronkint 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 43-43 1/2 krajcárig. — Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 43 1/2-44 krajcárig. Sertés léta zám: 1899. szept. 28. napján volt készlet 38.626 darab, 1899. szeptember hó 29. napján felhajtott 90 darab, 1899. évi szeptember 29. napján elszállított 553 darab, 1899. szeptember 30. napjára maradt készletben 138.63 darab.

UTMUTATO.

Sternberg Ármín és Testvére hangszergyár.
 cs. és kir. udv. szállított Budapest, VII. Kerepes-ut 36.
 Zongora-termek Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körút sarok)
 Zenepalotna. Megjelent! MAGYAR TILINKÓ-ISKOLA, melynek
 segélyével a tilinkó tökéletességgel és alaposan meg
 lehet tanulni játszani, — minden további magyarázat nél-
 küll. Egyszerűsödött 65 legszebb magyar s más kedvelt
 darab. Ár 1 frt 50 kr.

**Magyar általános takarékpénztár részvény-
 társaság BUDAPEST, V. József-tér 8.** Befizetett részvény-
 tőke 2 millió forint. Elvállal takarékpénztári betéteket 4%-os
 kamatozás és a legújansabb visszafizetési feltételek mellett.

Első Leánykihásítási Egylet Budapestben.
 VI. ker. Teréz-körút 40-42. szám. Alapítástól 1863. évben.
 Kifizetett nászjuttalékok 1892. december hó 31-ig 1.600.000
 frt. Legelőnyösebb feltételek kihásítási biztosításokra
 300 frttól 10.000 frtig.

**Budapesti takarékpénztár és Országos
 Zálogbölcsön Részvénytársaság.** Befizetett részvénytőke:
 10 millió korona. Tolnay Lajos, vezérigazgató; Benke
 Gyula. VI. Andrásy-ut 5.

**New-Yorki Germania életbiztosító társa-
 ság;** Európai osztály: Berlin, Leipzigerplatz 12. (a társa-
 ság saját házában). Nem kölcsönös.
 1899. végén érvényben levő biztosítások: 335 millió korona.
 tényleges vagyon: 111 „ „ „ „
 tisztá főlegleg biztosítottak javára 7 1/2 „ „ „ „
 Ingyn háború-biztosítás. Magyarországi vezérképviselő-
 ség Budapest VII. Erzsébetkörút 50. sz.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 30. —

Kinevezések. A honvédelmi miniszter dr. Gentner
 Adolf díjtalan fogalmazó gyakorlatokat segélydíjas fogalmazó
 gyakorlatnokká nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi
 miniszter Békei Józsa okleveles hegedűművészt a szabi-
 badkai állami tanítóképző intézethez segédtanítónak, Har-
 bár Jenő okleveles tanítót az alsó-vecekei állami elemi
 népiskolához rendes tanítónak kinevezte.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter
 Kalamár Gyula s Kalamárné Jurisics Julia bártnai állami
 elemi iskolai tanítót, illetve tanítónőt, meg Schaller Margit
 és Hübner Mária újpesti állami elemi iskolai tanítókat
 kölcsönösen, Antal János rászpolyáni állami elemi iskolai

tanítót a mármaroszigeti állami elemi iskolához, Hetényi
 Bódog malackai állami elemi iskolai tanítót a fehértemplomi
 állami elemi iskolához, Bodnár Margit pest-taksonyi állami
 elemi iskolai tanítónőt a dombóvi állami elemi iskolához,
 Homieszkó Gizella sztrajnyáni állami elemi iskolai tanítónőt
 a petrozsényi állami elemi iskolához áthelyezte.

Pályázatok. Irnoki állásra az enyingi járásbírósnál
 4 hét alatt; irnoki állásra a mócsi járásbírósnál 4 hét
 alatt; irnoki állásra a csik-szeredai törvényszéknél 4 hét
 alatt; fogalmazó gyakorlati állásra a nyitrai pénzügyigaz-
 gatósnál 14 nap alatt; iskolaszolgái állásra a szentgá-
 bárdi állami algimnáziumnál október 16-áig; tisztá állásra a
 magyar kir. orsz. levéltárnál 6 hét alatt.

TÁJÉKOZTATO.

KATHREINER-FÉLE
Kneipp
maláta kávé.

Nagymama nem is!

Evek óta kifőtt pótkéknak bizonyult a hátkövőhöz.
 Ideg-, szív- és gyomorbetegségek, vöröszegénységek or-
 veselget ajánlja. — Legkedveltebb kiváltat a családok
 szeszszesz szeszszesz.

Időjelzés.

— 4 m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése. —

Budapest, szeptember 30.

A keleti maximum helyét nem változtatta, míg a
 nyugati depresszió kifejlődve és valamivel dőlebbre nyo-
 mulva, ma Franciaország északi felében tartózkodik és
 egyuttal süllyesztte a légnyomást a pyrenei félszigeten
 is. Az Olaszország felett tegnap volt másodlagos depresszió
 elvezett, miután erős lecsapódásokat okozott a magyar
 tengerpart környékén. Bő esőzés volt a nyugati depresszió
 hatása alatt Franciaországban is, míg egyébként az idő
 inkább száraz. A szelek főképp a déli és keleti negyedből
 fújnak, úgy hogy ennek következményeképp a kontinens
 keleti és déli felében az idő mindenütt igen enyhé.

Hazánknak a tengerparton előfordult tetemes lecsa-
 pódásokon kívül (Fiuménél 110 milliméter) helyenkint esett
 nyugaton és egyes helyeken pedig zivatar kíséretében volt
 eső. Így zivatart jelent: Zágráb, Eger, Ungvár és Nagy-
 várad. Egyébként az idő tulajdonában borús (ködös) és az
 évszázhoz képest igen enyhé.

Külsős: Továbbra is igen enyhe, felhős idő várható,
 legfeljebb az ország nyugati felében esővel.

Viz állás.

	szept. 29.	szept. 30.		szept. 29.	szept. 30.
Inn	Schrding	2.05 1.90	Tisza	M.-Sziget	0.62 0.67
Duna	Passau	3.18 3.15		Takbánya	0.59 0.80
	Linz	0.5 0.47		V.-Námány	0.78 1.25
	Bics	0.85 1.03		Toba	1.71 1.91
	Pozsony	3.31 3.0		Tisza-Füred	0. — 0. —
	Budapest	4.0 4.71		Szolnok	2.02 2.08
	Pacs	4.72 6.09		Csongrád	2.02 2.08
	Mohács	0.24 0.51		Egered	3.05 3.02
	Gombos	0.89 0.40		Török-Bocsa	3.32 3.10
	Ujvidék	5.04 5.13		Titl	4.8 4.9
	Pancsova	2.02 3.08		Óndóva	4.0 0.88
	Orsova	3.78 3.88		Topolya	0.69 0.68
	Magyarfalva	1.4 2.63		Hód	1.86 2.10
	Zsna	0.96 1. —		Zalca	2.10 2.90
	Trenseő	0.78 0.84		Hernád	H.-Námetl
	Szerec	2.4 1.12		Márta	0.59 0.50
	Sz.-Gothárd	1.0 3.10		B.-Ufalu	0.16 0.14
	Sárvár	0.44 0.31		Kőrös	0. — 0. —
	Győr	3.92 3.30		N.-Várad	0. — 0.12
	Zákány	0.18 0.32		Martina	0.48 0.50
	Bárc	3.54 2.09		Tenke	0.18 0.18
	Eszék	3.84 3.07		Gurahos	0.28 0.34
	Mura	0. — 0. —		Borosjenő	0.09 0.12
	Szava	1.04 1.30		Béka	1. — 1.80
	Székely	3.65 4.05		Gyomra	1.43 1.62
	Mitrovica	3.82 3.56		Gy.-Fehérvár	0.36 0.88
	Óbuda	0.19 0.35		Branyiska	0.82 0.84
	Számár	1.08 1.21		Soborján	0. — 0. —
	Kraszna	N.-Majteny		Arad	0.58 0.32
	Latorca	0.05 0.09		Makó	0.27 0.93
	Hemerca	0. — 0. —		K.-Kostály	0.74 0.80
	Ungvár	0. — 0. —		Kiszert	0.75 0.90
				Temesvárad	0.12 0.24
				Beaskerek	0.08 1.04

GÖZEKE.

Egy használt, jól javított gözeke-szerelvény,
 Fowler kétgép-rendszere, jutányos áron eladó.
 Érdeklődők sziveskedjenek alantí czímhez fordulni:

JOHN FOWLER & Co.

Budapest-Kelenföld.

Ószál a haja ??? Ha igen, akkor használja a
Hair Regenerátor
 kitűnő szert, mely nem festi a haját, hanem a haj
 eredeti színet adja vissza. **Ár: 1 forint.**
 Egy doboz 100 g-ot tartalmaz.
Zoltán Béla udvari szállító gyógyszerárban:
 Budapest, V. ker., Nagykorona-utca 23. sz.

Közép-osztály,
 Frakk 5 frt.
 Nadrád 3 frt.
 Mellény 1 frt.
 Ferenc József-kabát 4 frt
 Jaquet 3 frt.
ROTHBERGER JAKAB
 Kristóf-tér 2. 1-5 emelet.

Zálogházi

cédulákat veszek.
Eladok

13 lates ezüst evőkészle-
 teket, grammja 5 kr., gi-
 randolokat, gyertyatartó-
 kat, haltalakat, tálcákat,
 grammja 6 kr., 12 darab
 ezüst evőeszköz 6 frt 50
 kr., teljes 12 személyre
 való teljes evőkészletet
 138 frttól kezdve, dus vá-
 laszték mindennemű
 ezüst műtűs tárgyak-
 ban, arany férfilancok kö-
 löggövel, grammja 85 kr.,
 masszív arany gyűrűk 2
 frt 40 krtól, tula remon-
 tor órák 6 frt.
Grünberger Ármín
 Béla
 Örököségi Budapestben,
 IV., Városház-ter 9. l. em. 23
 Harisbazar.
 Képes árjegyzéket bér-
 mentve és ingyen.

Most jelent meg:
 A magyar iparos
**Törvény-
 szükséglete**
 az ipari-, kereskedelmi-,
 váltó-, csődtörvény, a som-
 más-, bagteli és végrehaj-
 tási eljárás népszerű alak-
 ban, írományintéssel.
 Irta dr. Földes Árpád
 budapesti ügyvéd.
 Árát 1 frt 50 kr. az összeg
 előleges beküldése mellett
 küldi bérmentve

Krausz Henrik
 könyvkeres. Budapestben,
 VIII., József-körút II. sz.
 8401

Grötzner-féle
Tarelin kapsulák.
 Specificum:
**hólyagbántal-
 maknál,**
hugyvesőfolyásnál.

Könnyű kényelmes, biztos gyógy-
 mán, minden fészkedőes nélkül.
 1 doboz ára 3 koron.
 Kapható
 minden gyógyszerárban
 Főraktár Budapestben: Városi
 gyógyszerár, Városház-ter

Méhészek
 egkedvesebb képes szaklapja

Széttekintő Méhész
 utólagos fizetés mellett is
 megrendelhető. Előzet-
 hetni félévönként 1 frttal.
 Mult évfolyamok (194
 képpel) 1 frt 50 krajcár-
 jával kaphatók. Kiváratra
 mutatványt küld a kiadó-
 hivatal Sajtény,
 Csanádm. Ugyanott meg-
 rendelhetők: méhek, méz
 és órási (kérni állapot-
 ban 6-8 krmmos) házi-
 nyulak.

Szállítató izzaharisnyák:
 (Auer-hátok,
 nem szabada-
 lom-szerűek.)
 Azonnal hasz-
 náthatók, min-
 denki által
 szerelhetők.
 25 drb 6 frt
 50 " 11 "
 100 " 20 "
 bir- és vá-
 mentesen há-
 szok küldi
 "Britiss"
 izzaharisnyák, Berlin, Link-
 strasse 27/c. Képes árjegyzék
 ingyen és bérmentve.

Kiss József
 összes
 költeményei.

Első teljes kiadás, mely a
 lehova és mise a varrógép-
 ről című hosszabb költe-
 ményeket is tartalmazza.
 Ara a köntő zorképevel dí-
 szes vászonkötésben 1 frt
 50 krajcár.

**Ez a legszebb, leg-
 olcsóbb s legkedvel-
 tebb A-Z E-A-Z E**
 o c c a a a d é k . o o o
 Vissze postai bérmentes
 küldéssel 1 frt 60 kr., ha
 az összeg előre küldetik be.
 Kapható a "BUDAPESTI
 NAPLO" kiadóhivatalában

A LEGBIZTOS
ABBAN HATO
PATKÁNYMERGET KÜLDI
 dobozokban a 30, 50, és 100
MICHNIK JÁNOS
 BUCHENIARJAN
 Gácsországban.

Dupla villanydelejeskereszt
 vagy csillag.
 28967. sz. ném. bir. szab. gyógyít és föl-
 vidít kezesség mellett! Csuz, reumatizmus,
 asztma, álmatlanság, fülzúgás, nagyothalás,
 idegesség, étvágyhiány, sapkor, fogfájás, migrén,
 impotencia, fejfájás, epilepszia, valamint minden idegben
 esetében. Az a páciens, aki készülékemlő 45 nap
 alatt nem gyógyul meg, azonnali visszakapja pénzét.
 A kis készülék 2 frt. A nagy készülék 3 frt.
 Könnyebb betegségeknél hasz-
 nált betegségeknél használ-
 landó.
 Szétküldés utánvétell vagy előleges ártérítéssel.
Müller Albert, Budapest, V. Kálmán-utca 19/B. sz.

Elvünk
 a legjobb és legszebbet, legol-
 csóbb szabottárak mellett eladni.
 Ugymin: Egy Saccóbltöny tisztá
 gyapjuszövetből 12 frt feljebb;
 Egy elegáns férfifelöltő tisztá
 gyapjuszövetből 8 forinttól fel-
 jebb; Egy divatszertűk télikabát
 14 forinttól feljebb; Egy loden
 Havelok egész Felerin-gallérral
 7 frt 50 krtól feljebb; Egy angol
 dubl ulester 19 frttól feljebb; Egy
 Angol Gummi esőköpeny 14-18 fo-
 rinttól feljebb. Jó kiszolgálásért
 kezkesedik 1848 óta fennálló hí-
 neves cégünk. Az Angol szabóhoz
 Kohn Heilmann's fiait, elvitathat-
 lan legnagyobb férfi- és gyermek-
 ruha-ruház, IV. Budapest, Károly-
 körút 12. sz., földszint és I. eme-
 leten. Különlegességek gyermek-
 ruhákban kedvelt mértékszerinti
 osztály. Kérjük a címre pontosan
 ügyelni.

Dr. Palócz v. kórh. orvos,
 k. egyetemi tanár.
Budapest, Kerepes-ut 10. (félemelet).
 Rendelés 10-12-g. 3-5-g. Gyógykezelés egész
 napon át. Díjazás mérekekl. Prospektus ingyen. Tágas
 és kényelmes gyógyterem. Külön férő és nő-osztályok.
 Kitűnő eredmények még krónikus (idült) beteg-
 ségeknel is.
 Ugyanitt kapható:
 Népszerű orvosi tanácsadó
 Irta Dr. Palócz. Ár 3 korona.
 Betegségi (in-
 halatási) Villa-
 mosok műta-
 den neme.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi október hó 1-én.
Figaro lakodalmá.

Vig opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzette Mozart
Személyek:
Gróf Almaviva Takács Cherubin Ábrányiné
A grófnő M. Rottor Figaro Ney D.
Susanne Szilágyiné Marcellina Valént
Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi október hó 1-én.
A kaméliás hölgy.

Dráma 5 felvonásban. Írta: Ij. Dumas Sándor, fordította Szemeré Attila.
Személyek:
Duval A. Mihályi Varille Gyenes
Duval G. Borosányi Az orvos Mészáros
Roux Császár Arthur Faludi
Saint Gaudens Gabonyi Valentin Narcisz
Gustavo Dezső Jean Deák
Giray Hetényi Gauthier M. Márkus
Kezdeté 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi október hó 1-én.
Déltűn 2 1/2 órakor bérletek kivül, mérsékelt helyárakkal
Huszársíny.

Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban.
Este:
Harmadszor:
A tüzoltó.
Énekés 8 hézat 3 felv. és öt képbén. Írták Cottens
V. és Gavouit P. Fordította Dr. Beldi I.
Személyek:
Bodard Eöly K. Fabienne Bárdy Gabi
Justine Eötvös Adèle Blaha Sári
Graboulot Vidor Parchemin Szirmai
Impavidoso Németh Misiko Gazsi M.
Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi október hó 1-én.
Déltűn 3 órakor félhelyárakkal:
Mező fényképek.

Bohózat 3 felvonásban. Írta Blumenthal Oszkár és
Kadelburg Gusztáv. Magyarosította Heltai Jenő.
Személyek:
Kapor Kálmán Tapolczai Kázar Vilma Kalmár
Mariska, a felesége Varsányi Kájan Tobiás Gál
Göncz Bálint Balassa Ladányi Mentsky Boris Góth
Rózsa, Göncz felesége Nikó Julia Szerényi
Szóke
Munkácsi
Este:
Blaha Lujza asszony mint vendég.

Az „Arany Kakas”.

Bohózat 3 felv. Írták Blumenthal O. és Kadelburg G.
Magyarosította Fái J. Béla.
Személyek:
Szikra Julis Blaha L. Klára Nogrády
Fürge Antal Hegedüs Dr. Gyárfás Góth
Dachslmayer Szathmáry Müller Tapolczai
Erzi Varsányi L. Flóris Gyöngyi
Liza Rostagni Treziska Sugár M.
Horváth Gál Kórmós A. Kazaliczky
Kezdeté 7 1/2 órakor.

Ös-Budavára.

Ma vasárnap október hó 1-én
záró ünnepély.
Mindennemű
népies mulatságok.
4 ingyen színelőadás 4
Confetti és szerpentin.
A teljes
**honvédeknek
hangversenye.**
Belépődíj déltűn 6 óráig 20 kr., azután 50 kr.

CIRCUS HENRY

igazgató és tulajdonos
Koschke Henrik
a városligeti állatkertben.
Ma vasárnap október 1-én,
2 nagy diszelőadás
d. u. 4 órakor és este 7 1/2 órakor.
Mindkét előadásban az összes műterők és elsőrangú specialitások felépíté Henry igazgató és 5 kitűnően idomított szabadon idomított iskola-lovaival és óriási elefánt lojny. A 2 Castanelli komikus zene-fantaszta első fellépése, a jelenkor legjobbjai. A The 4 Noisets utolsó fellépése a világ legjobb műkerék-párosai. A déltűni előadásban katonák őrmesterei lefelé és gyermekek 10 éven alul valamennyi ülőhelyen felet fizetik. Karzat 20 kr. Az esti fél 8 órai előadásban
A szerencsevadászat
nagy látványos némajáték, melyben 200 személy fellép.

Budapest kávéház Andrassy-ut 27. sz.

Ma és minden este **Rácz Laci**, Rácz Pali 36-ik fia zenekarának
Hangversenye.

A Kőbányai Király Sörfőző részvénytársaság tekintetes igazgatóságának BUDAPEST-KŐBÁNYÁN.

A Góllát malátasört igen jó eredménnyel alkalmaztam különösen oly esetekben, hol az általános táplálkozás javítása mellett a megrogált és meggyengült idegrendszer megerősítése volt kívánatos; — így hosszas betegségek utáni bűdlések, ha az étvágy már jelentkezett, szoptató nőknél, stb. A Góllát sör tápláló értéke és erősítő hatása természetesen, hogy nem jelentkezhetik egész eredményében egy pár heti használat után; a legtöbb esetben annak hosszabb ideig való fogyasztása válik szükségessé, de a sör kellemes jó íze annyira kedvelt és megszokottá válik a fogyasztóknál, hogy igen szívesen isszák és általános kedvező hatása így alig maradhat ki. — Salgó-Tarján, 1899. aug. 6.
Szíves tisztelettel dr. Kovács József bányá- és vasúti orvos.

„Páris” szálloda Budapest.

Körülbélül 100 szoba és szalonok 1 főtől följ. Fűdősobák és villamvilágítás, elegáns kávéház, étterem és sörcsarnok, Bachusz-pince, látványosság.

Veres Sándor WEKERLE kávéházban hangversenye.

A zenekíséretet Hegedüs Gyula Szabad bemenet. Közkezdve zenekara szolgáltatja.

Putzer György pince-étterme

Naponta a honvédeknek átálakult Schrammel és kitűnő előnyzene hangversenye.
Színház után friss étlap.

„Otthon” kávéház

Kerepesi ut 9. sz. Fényesen újja alakítva. Naponta este 8 órakor
FARKAS PALI híres zenekara hangversenye.
Lipót- és Irányi-utca sarkán elsőrangú
fényes helyiségekben október 5-től
„Klotild” kávéház
Jelinek B. tulajdonos.

GREGORITS FERENC étterme

Duna-utca és Lipót-utca sarkok.
Hetenkint kétszer nagy katonahangverseny.
Szabad bemenet. Kezdeté 7 órakor. Magyar és francia konyha. Pontos kiszolgálás.

„Union-Szálloda”

Utazók és turistáknak kedvezmények. Vendéglő. nagy étterem, kitűnő konyha, mindig friss sör. — Telefon, villanyos világítás. Angol butorzat. Fűdősobák. Konfkipóztér-m 450 mtr. — Olvasóterem.

Gfeller József éttermei „a sashoz”

VIII., József- és Rókk Szilárd-utca sarkán.
Részvény-, udvari és dupla márciusi sör, kitűnő konyha, asztali- és csemegéborkok, palacsinták, külön termek lakodalmak és zártkörű társaságok részére.

MIAKITS M. bor- és sörcsarnoka a Mátyás királyhoz,

az URANIA színház mellett, Kerepesi ut 19., a Népszínház és Nemzeti színház között. Kitűnő magyar konyha. — Saját termései tisztán kezelt borkok. — Pontos kiszolgálás. — Mérsékelt árak.
Naponta friss bajor és udvari sörök csapóása.
Színház után friss konyha. — Mindennap zenecstély.

Margithid-kávéház BALOGH LAJOS

Ma és minden este nagy zenehangverseny és Dobroni Géza vezetése alatt
Süiberer Ede. kávé.

MargitPark kávéház a Margit-hid budai oldalán.

Naponként Pécsi Peca Károly kitűnő nemzeti zenekarának hangversenye. Villamos megállóhely. Telefon.

Olcsó kávé-eladás

STAMPFEL E. kávé be- és kiviteli üzletében Kecskeméti-utca 6.
Egy óriási mennyiségű olcsó vtele által azon helyzetbe jutottam, hogy igen finom kávét, kitűnő 1 főt és 1 főt 10 kr., a legfinomabbat 2 főt 25 kr., pörkölött, naponta kétszer friss, a legfinomabb egytűt 1 főt 30 kr. árúval. Az én kávém, melyeket közönség mellett készítek, uszá, finom ízűek, festékmentes, minden mellékis nélkül, mert ott, mint azt, holne és természetes, melynek készítése a kávé trácsát egy nagyon árulmas, nem Áruik.

GAMBRINUS Nagy sörcsarnok

Erzsébet-körút 27.
Ma és mindennap katonazene-hangverseny. Szabad bemenet

Kávé! Németh Viktor Budapest,

VIII., József-körút 44. BN. Szállit bárhova bérmentve 4 1/2 kg. gyöngy vagy hunduras kávét 6 főt 30 kr., 4 1/2 kg. afr. mocea vagy java kávét 6 főt 25 kr. — A postacsomag esetleg vegyes fajokból is összeállítható.

Kerékpár-iskola,

a legnagyobb és legegységesebb Budapesten, minden kényelemmel berendezve, (1000 m.)
Dénes és Társa, Révay-utca 18. sz.
Színházi Utmutató folytatása 18. oldalon.

Zongorák és pianinók

A világ első gyáraitól, valamint saját készítmények, melyek zeneművészek által a zenegyöngyeinek nevezették el, ez időben legszilidabban vásárolhatók.
Keresztély mintazongoratermében,
Budapest, Váci-körút 21. sz.
Ócska zongorák becsértétek és hangolások, valamint javítások lelkiismeretesen eszközöltetnek.
Váci-körút 21. sz. (Ipar-udvar).

Katona-ügyekben

legjobb, leggyorsabb és legolcsóbb eljárás és elintézés
reklamációját,
megszerez, utlevéleket, idő előtti névelése engedélyeket, eljárásokat és útkétszék összes személyes ügyében stb. a Dománke János v. osász. és kir. százados tulajdonát képező
KATONAI ÜGYIRODA
Budapest, VII., Kerepesi-ut 6. sz.

Teljes gazdasági- és iparvasutak berendezése, kéz-, ló-, gőz- vagy villamos üzemre.
Sikló-, függő- vagy sodrony-kötélpályák szab. rendszer szerint.
Szab. göcszcsapágyak 50% vonóerő- és kenőanyag megtakarítással.

ROESSEMANN és KÜHNEMANN

KOPPEL ARTHUR-FÉLE
VASUTAK.
BUDAPEST, VI., Külső Váci-ut 79.

Mozdonyok, mozdonyjavítások. Billező, téglá-, bányá- és személykocsik. Váltók, kerékpárok, fordítókorongok, sinek, vágányok, sinkapcsoló szerkek. Teljes vasuti berendezések bérbeadása.

Fölhívás!

Olcsó és jó bevásárlásra a „Józsefvárosi szőnyegházban”
VIII., Kerepesi-ut 39. Adria-szálloda mellett.
Szőnyegek: 175/240 8, 12 és 20 forint
200/300 12, 16, 22 és 28 forint
továbbá minden nagyságban és minőségben.
Futószőnyegek: 20, 25, 35, 45, 60 és feljebb méterenként.
Garmentűrés: 5 főtől feljebb
Függönyök: 2 főtől
Csipke-függönyök: 1,75-től feljebb.
Láb-, lópköröcök és fűvel-lakások.

Linoleum

világos vászon-különlegességek:
Kókusz futószőnyeg, kókusz lábtörök, továbbá kárpitos kellékek, valamint butoraszorok, szőnyegdíszítványok, matrac és szalmaszőnyegnek nagy választékban.
Tisztelettel
WEISZ ÁRPÁD
Kerepesi-ut 39. sz.
Kérem a címre ügyelni.
Mintákkal szívesen szolgálók.

Homlokzat-festék-gyár

KRONSTEINER KÁROLY
Bécs, III., Hauptstrasse 120.
(Saját házában)
Kitűntetve aranyérmekkel.
Főhercegi és hercegi uradalmak, es. és kir. katonai intézmények, vasúti, ipari, bányá- és gyári társaságok, építési vállalatok, építő-mesterek, egyzintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítják. — E homlokzatfestékek, melyek művészen feloldhatók, száraz állapotban, porakban és 40 különböző minőségben, kilonként 16 król felőli árúval állítanak és ami a festék színtiszaságát illeti, azonos az olajfestékekkel.
Mintakártya, egyzintén használati utaltás
Kívánatra ingyen is bérmentve küldetik.

Színházak, szórakozó helyek.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi október hó 1-én.
 Délután 2 1/2 órákor, mérsékelt helyárral:
Tilos a bemenet.
 Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Méroi (Merkel) Adolf. Zenéjét szerzte: Huszka Jenő. (Rendező: Szilágyi Vilmos. Karnagy: Fekete József.)
 Személyek:
 Bogár Rózsahegyí Vikí Ledovszky
 Gál Dzszeri Mártha Szilassy
 Adél Bilkei Boross Ráthonyi
 Eszter Láng Vizsga Kardos

Esté: L. Komáromi Mariska asszony felléptével.

Szulainit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írta: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzte: Davidsohn Emánuel.
 Személyek:
 Monach Szilágyi Szulainit Komáromi
 Áron Márai Abigail Ledovszky
 Absolon Beöthy Cingtang Rózsahegyí
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

a Krisztinavárosban.
 Vasárnap, 1899. évi október hó 1-én.
 D. u. 3 órákor, félhelyárral:
Három feleség.
 Bonózat 3 felvonásban.
 Esté:
Grant kapitány gyermekel.
 Látványos színmű 4 felvonásban.
 Kezdeté 7 órákor.

VÁROSLIGETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi október hó 1-én.
 D. u. 1/2 órákor félhelyárral:
Ezeregy éj
 (A varázsvilág csodái.)
 Eredeti látványos varáz és tündérsz. dalokkal és táncokkal 7 képb. Irta: Feld Mátyás.
 Esté félhelyárral.
Vasgyáros.
 Színmű 5 felvonásban.
 Kezdeté 1/2 órákor.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

0-Budán.
 Vasárnap, 1899. évi október hó 1-én.
 D. u. 3 órákor félhelyárral:
Csizmadia mint kísértet.
 Eredeti népies bohózat 4 felv.
 Esté:
Don César de Basan.
 Vigjáték.
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

DALOS SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1899. évi október hó 1-én.
Eszter.
 Bibliai melodráma 3 képb.
 Irta Zöldi Márton, a zenésített bibliai dalokat írta Méroi Andor, a zenét szerzte és összeállította Singer Nándor.
 Kezdeté 6 és fél órákor.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).
 Albrecht Ferenc, bérlelő.
Pénztárfnyitás 7. — kezdeté 8 órákor.
Ma 2 nagy előadás,
 a délutáni előadás kezdete fél 4-kor, délután először Carmellini tanár mint illuzionista, ugymint az 5 éves számféjtő művész Kövessy Ármán.
Fenomenális mutatvány.
Este 8-kor az új szenzációs októberi műsor.
Uj: Először Budapestén Uj!
A maga nemében egyedül álló kitanó orosz ének- és táncsoport
Agnamarinoff.
 Blank Henrik ur, a legjobb hasbeszélő.

Az 5 Reyval nővér

egyedül létezendő villanyos ének és tánc ütős, a bájos
Miss Milly Capell
 az 6 felülmúlhatlan sportjelenetében (lovával és kutyáival).
 Les Blavot az 6 villanyos szamarokkal. Mr. Robert kitanó equilibrista.
 Amen Ferenc dalkomikus, ugymint az ujonnan szerződött művészek,
 A mulató villanyos világítása Wüste és Rupprecht cég által épült saját gépei által eszközöltetik.
 Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. nagy dohánytözsdejében Károly-körút 26.

Dankó nóták. DANKÓ PISTA híres magyar daltársulata

Wesselényi-utca 51. szám.
MAGYAR SZÍNHÁZ-kávéház-ban
 naponként a legujabb eredeti közkezdvelt **GÖRE NÓTÁK** és **DANKÓ** egyéb remek szerzeményeinek **egyedüli előadási helye** igen kellemes szórakozó hely családok részére is. Este 8-12 óráig 12-1 óráig zene hangverseny **DANKÓ PISTA** személyes vezetésével.
Szabad bemenet. Mérsékelt kávéházi árak.
 A nagy közönség szives pártfogását kéri Hermann M. kávéés.

A kőbányai "GÓLIÁT" MALÁTÁSÓRE Királysőrfőző
 gyógyhatása mellett a legkellemesebb **üdítő ital.** Ajánlások: dr. Korányi, dr. Kétyl budapesti, — és dr. Benedikt bécsi egyetemi tanár uraktól.

Ehm János éttermei a Nemzeti Színház épületében
 (azelőtt Szikszay Ferenc).
 Ma és mindennap Banda Marci és fia! kedvelt zenekara hangversenyez. Színház után friss étlap.

Ruszt-sopron-pozsonyi borvidék
 pince-lerakata Budapest, VI. Eötvös utca 20.
 Nagy választék a legkittünb fajta magyar bortoknak nagyban és palackokban is. Árjegyzék szolgálatra. Minden rendelés díjtalanul házhoz szállítottatik.

Nappal és éjjel nyitva. A Nemzeti Kaszinóval szemben.
Angol Bar
 Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14-16.
 * * * NAPPAL ÉS ÉJJEL NYITVA. * * *
 Sárbergárdi Farkas Sándor kitünő zenekara

Walter kávéházában
 József-körút 29. sz. hangversenyt rendez. Műsor 450 nemzeti dal.

Horváth Ferenc és Társa
 palack. bornagykereskedése VI. ker., Teréz-körút 7. (Az Abbázia-kávéházzal szemben.)
 Kiváló magyar fajberek, cecne és francia pezsgők, vörös győgyborok, különlegességek raktára.

Nagyvárosi **"Colosseum"**
 Mulató
 Kerepesi-ut 63. szám.
Ma vasárnap, október hó 1-én
 nyitva 1/2 9-től reggel 5-ig.
 Süss Miksa igazgató.

FOLIES CAPRICE
 VI., Révay-utca 18. sz.
 Ma **"Menachem álmai"**
 énekes játék ballettel Leitner H.-től, zenéje Kmooh A.-tól.

Ágoston remete ... Schönberg ur
 Menachem, damaszki zsidó ... Rott ur
 Sára, felesége ... Weissné

Ezt megelőzi:
"Családi dráma"
 tragikus kimenetlű bohózat. Irta: H. H. Továbbá ballettársaság fellépte a **Enriquetta Holzer**

L'école de l'abbé,
 ballett némajáték.
 Prima ballerina Süszenbők Leopoldina k. a. — Solo-táncos Sigmund Freddy ur.

Magyar kard- és francia vitor-vivás
 Boczvolgyi Vity Károly, Lónyay-utca 7. sz. alatti legnagyobb könyvelemmel rendezett földszinti vivotermében az oktatás szeptember 1-től kezdetét vette. Vivő-leckék és szabad-mérkőzésekre való előkészítő órák a nap bármely szakában adtnak.
A díjak egyetemi polgárok és társas csoportok részére mérsékelték.

Cselédek
 biztosítását betegség esetére csak 1 frt 50 kr. évi díjért elvállalja — bármely naptól kezdődőleg — és minden mellékdíj nélkül a "Zion" jótékonyági egyesület, VII. ker., Erzsébet-körút 26. szám. Ezenkívül a "Zion"-egyesület azt az előnyt is nyújtja, hogy a cselédvátozásokat nála bejelenteni nem kell.
 (TELEFON: "ZION"-EGYESÜLET)

Semler J.

osztr. csász. és magy. kir. udvari szállító
posztókereskedés
 Budapest,
 Bécsi- és Deák Ferenc-u. sarkán.

Ajánlja a legujabb angol férfi- és női costume szöveteiket, valamint a legszebb különlegességeket ösi és tölí kabát szöveteiben. Elismerve a legjobb minőségű női posztókat a legujabb színekben. Dus választék utazóplaidék és kocsitakarókban.
 Kívánatra minták vidékre bérmentve küldetnek.

Táncitanítási jelentés
 Király-utca 3. I. em. 4.
 ezelőtt Freund B.
 Van szerencsém a t. c. közönségnek mély tisztelettel jelenteni, hogy szeptember 30-án a tánciskolai tanfolyamot megpyolttam. Kiváló tisztelettel

ANGYAL (ENGEL) A. táncmester.
 Beiratkozások naponta elfogadotnak. — Ujonnan renovált díszterem lakodalmak és ünnepekkel tartására a m. t. közönség szives rendezkedésére áll

Nincs egészségesebb, tisztább, jobb, olcsóbb savanyúvíz mint a

Kristály
 SZT. LUKÁCSFÜRDŐI HEGYIFORRÁS
 Tele-fon 43-90 Az üvegeit betét 4 kr
 1 liter 10 kr 1/2 liter 6 kr

VIDÉKRE CSOMAGOLÁS ÖNKÖLTSÉGEN SZAMITATIK.
SZT. LUKÁCSFÜRDŐ KUTVÁLLAJAI R-T-BUDAPEST

A szerencse által kegyelt
TÖRÖK A. és TÁRSA
 főáruháza.
BUDAPEST, Váci-körút 4.
 az V. magy. kir. osztályosjárszék I. osztályához ajánlja a következő számú sorsjegyeket:
38939, 44344, 44400.
 1 nyolcad... frt -75 | 1 fél... frt 3.-
 1 negyed... frt 1.50 | 1 egész... frt 6.-

Vivmány a fényképészet terén!
 Lányk kamarák remek kivitelben, simokra, szerkeszték teljesnek, kodak, minőségük jobb, továbbá utazó és műtermi kamarák és a fényképészethez tartozó összes vagyis és műszerek legpontosabb kiszolgálást mellett legolcsóbban kaphatók.
Nagy M.
 fényképészeti cikkek gyári raktárban Károly-körút 8. Működő, részére könyvelemmel rendezett laboratórium. Ingatlan szakintézet, képek kikészítése olcsón elvállaltatik.
 Telefon 10-61

Holnaptól kezdve naponta
HONVÉD-zenekar
 a karmester szem. vezetésével mellett a **NEW-YORK-kávéházban**
 *** Souterrainban ottorem. ***

GYEREKRUHÁT
 és fehérneműt, valamint egész gyermek-kelengyét, divatos és szolid kivitelben, olcsón készít
FRIEDMANNÉ
HERZ
IRÉN
 Budapest, VI. ker., Bajnok-utca 1. szám.

Szerkeszti:
Radó Antal.

A „MAGYAR KÖNYVTÁR”

eddig megjelent számai:

Szerkeszti:
Radó Antal.

A „Magyar Könyvtár” 128. száma együttvéve havi 1 frtos részletfizetésre is kapható. Az első részlet kifizetése után a 128. szám egyszerre szállítatik. Egyes szám ára 15 krajcár.

A zárjelbe tett név a fordító, illetve a közrebeszátó neve. — A csillaggal jelzett munkák szindarabok.

1. Katona József. Bánk-bán. (Beóthy Zs.)	26. Deák Ferenc 1861-iki felirati beszéde.	49. Petőfné naplója és levelei. (Jókai.)	76. Spanyol elbeszélők. (Szalai Emil.)	100. Jókai Mór. Szép Annyalka. Kis képek.	119. Salvatore Farina. Erősebb a szerelemnél. (Tóth Béla.)
2. Maupassant. Apró elbeszélések. (Tóth Béla.)	*27. Aischylosz. A Jelláncolt Prometheus. (Zilahy K.)	50. Tennyson. Arden Enoch. (Lőrinczy Zs.)	77. Nansen. Ejen és jégen át. I. A Fram útja. (Brózik K.)	101. Arany. Első lopás. Jéka ördöge. (Komáromy.) Isk. kiadás.	120. Cserai Mihály. Históriaja. (Arany.)
3. Bezsényi Dániel válogatott odái.	28. Bárony István. Vadász-történetek.	*51. Murai Károly. Huszárszerelem.	78. Ugyanaz II. rész. A A szánut.	102—105. Arany. Szemelvények Toldi szereleméből. (Moravcsik.) Isk. kiad.	121—122. Arany. Katalin. Keveháza. Szeret-László fiúve. (Radnány.) Isk. k.
4. Coppée. A kovácsok sztrájkja s más elb. költ. (Radó A.)	29. Murger-Barrrière. Bohémélet. (Radó A.)	52. Magyar népballadák. (Morvay.)	*79. Gvadányi. A peleskei nótárius. (Kardos.)	*106—108. Shakespeare. János király. (Arany.) Isk. kiadás.	*123. Ibsen. A családalom támaszai. (Lázár.)
*5. Kisfaludy K. A kérés. (Beóthy Zs.)	30. Béla király névtelen jegyzőjének könyve. (Szabó—Mika.)	53. Cavalotti. Énekek—Éneke. (Radó Antal.)	*80. Braccio. Pietro Caruso. Verga. Paraszttobozás. (Radó A.)	*109—112. Shakespeare. Hamlet. (Arany.) Isk. kiad.	124. Coppée. Ados fizess. Regény. (Tóth Béla.)
6. Siputusz. Humoreszkek.	*31. Molière. Dandin György. (Hevesi.)	54. Fay András. válogatott meséi. (Bacics.)	81. Mikszáth Kálmán. Két elbeszélés.	113. Papp D. Utolsó szerelm. (*114. Molière. Botesinálta doktor. (Gabányi.)	125. Kisfaludy Sándor. Válogatott regéli. (Szigetváry Iván.)
7. De Amicis. A bor. (Tóth Béla.)	32. Gracza György. 1848. március 15.	55. Szalagub. A medve. (Ambrovoics D.)	82. Coppée. Henriette. (B. Tölgyessy Margit.)	115. Virág Benedek költeményei. (Zlinszky.)	126. Tolsztoj N. Leo. Népies elbeszélések. (Szabó Endre.)
8. Zrínyi. Szigeti veszedelem. (Bánóczi.)	33. Bourget. Három elbeszélés. (Hevesi S.)	56. Ambrus Zoltán. A hajótörtek.	83. Matilde Serao. Lányok. (Tóth Béla.)	116. Murai Károly. Mese-mese. (Kemenes J.)	127. Beesky László. Amerikába és vissza. (Uti kalandok.)
*9. Maurier - Potter. Trilby. (Fai Béla.)	34. Szabolcska Mihály. Versek.	57. Meyer Konrád. Egy szegény fia szenvedése. (Hevesi.)	*84. Sophokles. Antigone. (Kemenes J.)	117. Kerékpáros kávé. Irta Dr. Korchmáros K.	128. Byron. Kain. Misztérium. (Mikes Lajos.)
10. Csokonai. Dorottya. (Négyessy.)	35. Turgenyev. Az ötödik kerék. (Sz. Nogaál J.)	*58—59. Jókai. Helvita.	85. Ábrányi. Márciusi dalok.	118. Orosz elbeszélők tára. (Ambrozovich.)	
11—12. Arany János válogatott balladái. Isk. kiad. (Riedl.)	36. Kossuth Lajos. 1848. júl. 11-iki beszéde.	60. Csehov. Falusi asszonyok. (Szabó Endre.)	86. Tolnai Lajos. A nagygyógyarások.		
13. Olasz elbeszélők tára. (Radó.)	37. Flammario. Csillagos esték. (Tóth B.)	61. Kölcsey válogatott beszédei.	87—88. Arany. Toldi esteje. (Bánóczi.) Isk. kiad.		
14. Petőfi. Utí rajzok.	*38. Tóth Kálmán. A király házassága.	62. Yke. Ujjászületés. Amerikai regény.	*84. Glacosa. Borus szerelm. (Radó A.)		
*15. Dumas. A kavaliershölgy. (Szemere Ákilla.)	39. Droz. Az ur, az asszony és a baba. (Béri Gy.)	63. Áldassy Antal. Pázmány Péter élete.	90. Heitai Gáspár válogatott meséi. (Imre.)		
16. Szomaházy István. Légyott hármában.	40. Vértési Arnold. Kisvárosi történetek.	64. Falk Miksa. Erzsébet királynéről.	91. Musset. Tizián fia. (Marqués Géza.)		
17. Francia elbeszélők tára. (Ambrus.)	*41. Ibsen. A népgyűlölet. (Vikár Béla.)	65. Ciceró. Az öregségről. (Fábián Gábor.)	92. Kiehlend. Elbeszélések. (Ritoók Emma.)		
*18. Rovetta. A becsstelenség. (Radó.)	42. A kuruc-világ költészete. (Kardos.)	66. Rudyard Kipling. Indiai elbeszélések. (Mikes L.)	93. Wells. Világok harca. I. rész. (Mikes Lajos.)		
19. Kisfaludy Károly válogatott költeményei. (Bánóczi.)	*43. Schiller. A messinai menyasszony. (Váradi A.)	67. Kabos Ede. A csengeri kalapok.	94. Wells. Ugyanaz II. rész.		
*20—21. Shakespeare. Szentiván-éji álom. (Arany János.) Isk. kiad.	44. Petőfi. Elbeszélések és hírlapi cikkek.	68. Szalárdy János siralmas krónikája. (Angyal D.)	95. Kölcsey válogatott versei. (Négyessy.)		
22. Kármán József. Fauni hagyományai. (Bánóczi.)	45. Poe. Rejtelmes történetek. (Tolnai V.)	69—70. Arany. Toldi. Isk. k.	96. Boccaccio válogatott elbeszélései. (Radó A.)		
*23. Byron. Manfred. (Ábrányi Emil.)	46. Jókai. Emlékbeszéd Rudolf trónörököséről.	*71. Molière. A fősvény. (Hevesi Sándor.)	97. Keleti Gusztáv. Markó Károly.		
24. Agai Adolf. Viola Vera.	47. Kozma Andor. Vig elbeszélések.	*71. Jókai. A fekete vér.	98. Francia elbeszélők. II. rész. (Ambrus Z. és Tölgyessy M.)		
*25. Sardou és Najac. Vájlunk el. (Fai Béla.)	48. Butti. Az erkölcostelen. (Tóth Béla.)	73. Plutarchos. Perikles. (Kacsókvics.)	99. Olasz elbeszélők. II. sorozat. (Tóth B.)		

„Budapesti Napló” kiadóhivatalának
Budapest, József-körút 18. szám.

Megrendelő-bárca.

Alulírott megrendelem a „Magyar Könyvtár” 128. számát 10 frt 20 kr. értékben. Kételem maramat mindaddig minden hó 1-én havonként 1 frt-ot fentnevezett cégnél befizetni, míg a teljes vételár törlesztve nincs.

A részletfizetés be nem tartása esetén a cég a részletlet postai megbízás útján beszedi. A megbízás be nem váltása esetén a számla teljes összege azonnal esedékessé válik.

Név és állás:

Lakhely és kelet:

Kivágandó és befűzendő.

Klórmentes!

Ártalmatlanságért jótállás!

Egy uj, **hasonlíthatlanul jó mosószer**

gyolcs- és pamutfehérneműhöz

Schicht-féle fehérítő-szappan

poralakban.

Előnyök:

Legnagyobb kiadósság, játszi könnyű munka, a ruha legnagyobb kiméltése, vakító fehér, teljesen szagmentes ruha és olcsó ár.

Kapható minden e szakba vágó kiskereskedésben 5, 10, 20 kros és 1 frtos csomagokban.

Tessék figyelni a védjegyre.

Budapesti képviselő: DEGGELLER KÁROLY ur.

Egy háziasszony sem fogja

megbánni az egyszerű kísérletet.

Leitersdorfer D. és Fia

FÉRFI SZABÓK

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 6. szám.

Elegáns és divatos kész felöltők, sakó-öltözetek, télikabátok, városi bundák jutányos árak mellett adatnak el.

Külön osztály méret utáni rendelésekre. Angol- és skót szövet-különlegességek. Művészi szabás. Elegáns kivitel. Jutányos árak.

Magyar ipar.

Fűtőkályhákat, takaréktűzhelyeket

állít a legjobb minőségű jótállás mellett

EHRLICH G. GUSZTÁV
magyar kályhagyára Budapesten.

Mélding-c-kályhákat,
Fekete fényezett acéllemez köpenyvel vagy különböző színre zománcozott köpenyvel, állított szappantal a legrészletesebb kivitelben.

Szabályozó tülltűzhelyek
acél vaslomez-burkolattal és tüllszárd betéttel, jótállással.

Szabályozható kályhák fatűtőre.
Ehrlich-féle kávéház és vendéglő részére alkalmazható kályhák.

Gyár: VII., Fogarasi-ut 6. Telefon 62-21.

Asztaltűzhelyeket
a legterjedtebb és el nem pusztítható zománcburkolattal minden színben és szép kivitelben. — Ehrlich-féle új

Asztaltűzhelyeket
= recés oldalfalakú vaslomezből =

Takaréktűzhelyeket
erős anyagból készítve, szép kivitelben és olcsó árak mellett.

Szelelő-rácsokat.

Mintaraktár: VII., Dohány-u. 1. sz. Telefon 60-08.

NINCS TOBBÉ POR.

A Dustless Floor Dressing Co. New-York

Higyei pormentesítő Vállalat, elvállal irodák és üzleti-helyiségek, kávéházak, vendéglők **pormentesítését**

Jótállással, az egyedül valódi amerikai Dustless porlővel.
1 liter (10 □-méterre elégséges) valódi amerikai Dustless ára 1 ft 50 kr. — 1 beeresztő szerszám 65 kr. — 1 seprő (a célra külön) 1 ft 20 kr.

DITRICHSTEIN MÓR

T ELEFON 14-59. VII. ker. Nyár-utca 34. sz. TELEFON 14-59.

Óvakodjunk az utánzatoktól!

Király-utca 41. sz. AMERIKAI ÁRUHÁZ Király-utca 41. sz.

VII., Király-utca 41. Vidéki megrendelések * * * * * postán utánvétel mellett.

Ajánlja a vas választékban és legfinomabb kivitelben női-, urifelhérművek, divatalkalmak, selymek és szabóalkalmak a legolcsóbb árak mellett * * * SPIEGEL GYULA * * *

1 vég kreasz-vászon	3.25, 4.-, 4.50, 5.-, 6.-	Női trikó-ingek	—50, —75, 1.-, 1.50	Uri ing, redős darabja	105, 1.25, 1.50, 2.-
1 lepedő-vászon	3.50, 4.-, 5.-, 6.-	téli harisnyák 3 pár	—60, —90, 1.40, 2.-	Francia Cöper-nadrág	—45, —65, —85, 1.20, 1.50
1 8/4-es	5.50, 6.-, 7.50, 9.-	keztük (minden színben)	—68, —80, 1.-	Diszes halógát	—1.05, 1.50, 2.-
1 kanavász	3.25, 4.-, 4.50, 5.-, 6.-, 8.-, 10.-	zsebkendők 6 db	—60, —90, 1.20, 1.80	Trikó-ing	—50, —75, 1.-, 1.50, 2.-, 2.50, 3.-
1 sifon	3.50, 4.-, 5.-, 6.-, 7.50	3 drb. frottir-türülköző	—1.35, 1.60, 1.80	nadrág	—50, —75, 1.-, 1.50, 2.-, 2.50
1 50 rötös Rumburger	7.25, 8.-, 10.-	6 dam.	1.25, 1.50, 2.-, 2.50	6 drb. gallér 5 réti	—70, 6 réti
Fehér damaszt terítők	1.80, 2.50, 4.-, 6.-	Derékfűzők	—60, —90, 1.20, 1.80, 2.50, 3.-	6 pár kézelő 5 réti	1.20, 6 réti
Szines	2.-, 2.50, 3.-, 4.-, 6.-	Bourett garnitür	4.50, 6.-, 8.-, 10.-	6 uri harisnya	—60, —85, 1.-, 1.50, 2.-
Női téli bluzok	1.-, 1.20, 1.50, 2.-, 3.-	függönyök	1.50, 2.-, 3.-, 5.-	Nyakkendők	—20, —30, —45, —60, —80, 1.-, 1.50
ingek	—80, —80, 1.-, 1.25, 1.50	Csipekfűggönyök méterje	—20, —30, —50, —75	Uri glacé keztük kötött	—68, —90, 1.20, —50, —75, 1.-, 1.50
szoknyák	1.-, 1.25, 1.50, 2.-, 3.-				

Nagy butor-eladás.

szekrény, 2 ajtós, diófa fényezett	34 frt	1 ebédlőszék, 6-német stíl	4 frt
ágy, diófa, fényezett	22 "	1 íróasztal, 3 fiókos	16 "
1 éjjeli szekrény, diófa, fényezett	8 "	1 hálószoba, matt diófa	125 "
1 mosdó, 2 ajtós, diófa, fényezett	14 "	1 hálószoba, faragott	170 "
1 szekrény, 2 ajtós, diófa, matt	38 "	1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat	60 "
1 ágy, magas, diófa, matt	38 "	1 garnitúra selyem-behuzat	80 "
1 éjjeli szekrény, diófa, márvánnyal	22 "	1 garnitúra plüss-behuzat	95 "
1 kredenc, 4 ajt. fiókos, faragott, feh. márv.	46 "	1 szalonasztal	10 "
1 diván, magas támla szőnyeggel	40 "	1 consol márvánnyal és tükör	26 "
1 ebédlő-asztal, diófa, matt	14 "		

Nagy válasszék egyszerű, valamint a legdiszesebb kivitelű butorokban.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
Budapest, Erzsébet- és Sas-utca sarok, I. emelet.
Árjegyzék kivanatra ingyen és bérmentve.

Most jelent meg!

Második bővített kiadásban, csinos kiállításban és tetszetős alakban

"MIRJAM"

Írta: **Dr. KISS ARNOLD** veszprémi főorvos.

Remek nyelvezettel nők számára írott magyar nyelvű zsidó

Imádságos Könyv.

ARA: Vászonkötésben 2 frt 50 kr. Bőrökötés 3 frt 50 kr. Csontutánzatú díszes kötés 5 frt. Legfinomabb bőrökötés 6 frt.

Kapható a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18. szám.

Reményihagedű tokkal, vonóval 7.-, 8.-, 10.-, 15.-, 20 frt és felebb.

Reményi cellói 12.-, 15.-, 18.-, 20.-, 25.-, 30.- frt és felebb.

Reményi cimbalmai 40.-, 50.-, 60.-, 80.-, 100.-, 120.-, 150.- frttól 500 frtig.

Reményi m. kir. szab. műhangszer ipartelepe

Budapest, Király-utca 44/1. Legdusabb raktár az összes hangszerek és alkatrészekben.

Köpes árjegyzék ingyen és bérmentve. Kivitel nagyban és kicsinyben.

KWIZDA Restitutionsfluid

Egy üveg ára 1 ft 40 krajczár.

35 év óta használják az udvari istállóokban, a hadsereg és polgári életben is az orv. visszastartásra azok után, ficamodásoknál, inak merevségénél stb., kiváló eredményekre képesít a lovat a trainingben. Csak a fenti védjeggyel valódi minőségben kapható Ausztria-Magyarország összes gyógyszerkereskedésében és drogeriáiban. — Főraktár: Kwizda Ján. Ferenc, ex. is k. austr.-magy. tanács és helygár fejed. udv. száll. KERÜLETI GYÓGYSZERÉSZ, KOEHLBERG BÉCS mellett.

MEIDINGER kályhagyár
Ehrlich J. és H.

Budapest-Bécs.
BUDAPEST, IX., Lónyai-utca 15

Eredeti Meidinger rendszerű tült, szabályozó és szellőző, valamint új szerkezetű, kizárólag fűtési kályhák. „Ideal” kiz. szab. szabályozó, tült és fűző-kályhák.

Szabad. Siemens-Ehrlich-féle kaszárnyakályhák. Új szerkezetű Meidinger Caloriferes-ek cserépburkolattal.

Központi légfűtés és szellőzők.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb
PAP-an PAP-an PAP-an

összehajtható vasgály 3 matrőccel	10.-	acél sodrony ágybetét	5.-
1 drb. rouge paplan	1.70	1 tenzerűi főtáncos	1.-
1 cachenir paplan	2.50	1 levarott szalmaszék	2.20
1 satin cachenir paplan	3.50	1 matrőc	3.50
1 szilaz cachenir paplan	4.80	1 Crinde Afrique matrőc	4.80
1 szilaz selyem paplan	7.50	1 mosdó	15.-
1 fodros atl. sely. paplan	12.-	1 párnázott ruganyos matrőc	15.-
1 jó vászon ágylepedő	1.30	1 nagy szoba szőnyeg 300/300	2.50
1 varrt nélküli	1.30	1 ablak tülpi függöny	1.50
1 drb. jó vászon chifon paplan	1.80	1 bourett ágytörő	2.25
1 drb. paneltakaró paplan	1.80		
1 drb. jó lőpkörö	1.50	Fűtőszőnyeg méterenként 25 krtól 4 frtig.	

GICHNER JANOS és TÁRSA
paplan, matrőc és kárpitosru gyárak, szőnyeg, függöny-ágy- és asztaltörő stb. nagy vált ástétkben.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
Árjegyzéket kivanatra ingyen és bérmentve küldünk. Nem tozó árakat kiserelünk, vagy a pónt visszadjuk

Malom eladás.

Sopronmegyei Kis-Geresd községében egy a Répce folyón épített

mümalom

hozá tartozó 5 hold első osztályú réttel szabad kézből eladó, a malomnak jelenlegi évi hasznóbé 1600 frt., a malom a Csorna-Szombathelyi vasút Vámoscsaládi állomásától 1/4 órai távolságra fekszik. Egyenes vevőknek értesítést ad

Fodor Béla
Kismartóban.
Utánnomás nem díjazatik.

SODOR

folyékony zénsavtartalmu acélfelület, melynek segítségével mindenki, bárhöl zénsavtartalmu, egészséges hűtő és hűtő itatókat (szodaviz, solters, limonádé, szikviz, málnalé, grapezse, pezsgő, tej stb.) készíthet az a célra azokrészített palackban a mellékelt utasítás szerint. A szensav vegyülete. A készítés egyszerű, kézzel. A főtáncok leold. 1 doboz 10 szodavizlellyel 60 kr. Egy hozzá szükséges, mintakörre használható palack 3 frt. Részletes leírás és utasítás kivanatra ingyen és bérmentve. — Képviselet a magyar korona országai részére Budapeston

Kertész Tódornál Kristóf-tér.
Geitner és Rauschnál Andrássy-ut 8.

HANGSZEREK
direkt soksz. a kitüntetett gyárból

Müller József,
SCHÖNBACH (Csehország).

Jótállás, Visszavétel.

Nagy raktár:
solo-hagedűkben, cellokban, új és régi mesterhangszerekben.

KATALOGUS INGYEN.
Régi hagedűk és cellok fizetéskepp elfogadjatnak.

Korunk főnyavalyája az idegesség
és vértelenség, melyből számtalan más kór származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a

vasas china-bor

1 üveg 1 frt 20 kr., 5 üveg franco 6 frt.

Ezen bor a saját magam által termelt ménesi sheryel van készítve és minden hasonlóval készítmények között a legtöbb chinaaljat és vasat tartalmazza.

Rozsnyai Mátyás gyógyszer, művegyészi szeti laboratoriuma Aradon.

Kapható Budapesten: **Török József** gyógyszerész úrnál, **Egger-féle** Nádor-gyógysz., valamint minden magyarországi gyógyszerháznál.

OLCSÓ KERITÉSEK! OLCSÓ KERITÉSEK!

Haidekker Sándor

sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára
BUDAPESTEN, VIII. ker., Üllői-ut 48. sz.

Gyárt és szállít: gép- és kézi-sodronyfonalokat, tűkés sodronyt, pánthuzalt; erdők, vadaskertek, baromli-udvarok, gazdasági telkek, kertek, gyümölcsösök, szőlők stb. bekerítésére olcsó árak mellett. Nyarató-, park- és erkélyrácsokat, valamint csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat vas-keretes sodronyfonal és kovacsolt vasból; ugyancsak díszes virággyász- és gyepkerítéseket és fűvédő-kosarakat. Továbbá: fűd- és kavicsrostákat; szőlőbogyózó rostákat, magtárlak-rostályokat; ökörszójakosarakat, szikralógókat; gabonaválasztó-hengereket, valamint régi választóhengereknek új sodronyköpenyvel való ellátását. Rostaszöveteket és fonatokat szelelőrostákba.

ÁRJEGYZÉKEK és KÖLTSÉGVETÉSEK INGYEN. Jutányos és pontos kiszolgálás.

Mai napság a legérdekesebb tudomány a SPIRITIZMUS,

mely egyben legalkalmasabb családi körök folytonos szórakoztatására, mert a folyton meg-megújuló e téren történt felfedezések mindig fogva tartják az érdeklődők figyelmét.

Magyarországon a következő művek jelentek meg és részben lezártított áron kaphatók:

TÓVÖLGYI TITUSZ: A lélek mint egység, 1 frt 50 kr. helyett 1 frt. Van-e másvilág? (A szellemek országából), 1 forint 50 kr. helyett 1 frt.

HAVAS ÁNDOR: Levelek a tulviharokról. Ujdonság!! 50 kr. (Ezen álnév alatt egy hírneves író rejlik).

NÉREI ODÓN: Tájékoztató a spiritizmus történetéről, elméletéről és kísérletezéséről. Ára 30 kr.

ARNOLD JÁNOS: Hogyan kell a spiritualizmussal foglalkozó családi köröket megalakítani? Ára 1 frt 20 kr.

Hogyan lett Dr. Czirják Bernát a tudós orvosnő, a legnagyobb szkeptikus spiritualista? Közli B. Mikos János. Ára 60 kr.

Megrendelhetők a pénz előleges utványozása vagy utánvét mellett

Szilágyi Béla könyvkereskedésében és antiquariumában Budapesten, IV., Károly-körút 26. szám.

Könyvjegyzékek és a „Könyvkedvelők Kalauza”, melyből az új kiadás sajtó alatt van, kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg.

A népből bemutatott számtalan megbízható, hiteltel, és szeszélyes foglalkozás után fennálló rendelő-intézet a legméltóbban ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugyesólymokat és sebeket, az énfertőzöttség védelmére, az éjszakai fűrészt, magamból, a bajlókat, a szeszélyeseket, nőknél fehérfolyást, barmennyire idegtek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magyaltalanság egyik főokozója és barmennyire is gyógyítja a gyógymód szerint, biztos sikereit, gyorsan és alaposan.

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-t doktor, volt csász. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta 6. ó. 10 óráig, este délután 4 óráig, este 7 óráig 9 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolattal és gyógyszerrel is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPSZERŰ UTMUTATÓ (más-15-ik kiadásban) megírta. A betegségeket az ezzel készített gyógyszerkezeléshez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 60 kr. A könyv 100 becsomagolva lesz elküldve, 1 frt beutalás mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvéttel megkapható.

Fontos sérvbajzosoknak.

SENZACIÓSTALALMÁNY

Egy magyar találmány sem lett oly általánosan jónak elismervé, mint a Pollitzer által felfeltalált és k. kir. szab. gyanúsított. Ez a sérvbajzók elleni újabb sérvbajzók felett a következők: 1. nem gyakorol kellemetlen nyomást. 2. Ugyanúgy, mint a szeszélyes, hordható. 3. A polttaló oly módon működik a sérvhez, hogy a sérvpajz teljesen elfedik és így a sérv károsítása lehetetlen. 4. A biztonságát a fejtalálással pedig a sérvbajzók lecsúszása meg van gátolva. Összetételét nem egy bel- és külföldi orvosi tekintély ismerteti el. Használatosságát bizonyítja továbbá azon számos károsított károsítottakról, melyek a világ minden tájáról (Német, Orosz, Francia, Orosz, Törökország, Amerika, India stb.) hoztak bebizonyított, s melyek a l. részben közölt műveletről rendelkezők. Összetételét és árát a következőkben közöljük.

Egyedül képviselőség valódi angol és francia.

GUMMI-különlegességekben.

Postai megbízással, rendelvények poston és titoktartás mellett legbiztosabban utánvétel eszközöl.

POLLITZER MÖR és FIA

os. és k. kir. szabad. orthopediai kötszerek Budapest, Deák Ferenc-utca 10. — Alapítva 1858

ÁRJEGYZÉK kívánatra zárt borítékban bérmentve küldetik. A címre ügyelni tessék.

Perlesz Fülöp Mohácson.

36 év óta fennálló szőnyegraktárunk teljes felosztása következtében hatóságilag engedélyezett szőnyeg végeladás. Óriási szőnyegraktárunk végleges eladása szabott szenzációs áron. — Az eladás csak készpénzfizetés mellett történik.

TOTTIS és KREN

IV., Bécsi-utca I. sz. Hajó-utca sarkán.

A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabalyozza, rendes vérkeringést eredményezi, a megromlott és hibás vért szerez, különben is az egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön híres bevált háziszér. I. üveg 50 kr., kettős üveg 1 frt. Postán 20 krral drágább.

Dr. Rosa-féle balzsam Prágai házikenőcs

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejrekedés és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérelések, pokolvar és genyedekeknel, továbbá körmgenyedés az ugynevezett körmgeméregnél a kézen és lábujakon, keményedekeknel, daganatoknál, mirigydaganatoknál, holttemet képződéseknél stb. 50 év óta bevált

Az emésztés minden munkáját új életre serkenti. A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt. Dohozban 25 és 35 kr-ával. Postán 6 krral drágább.

FRAGNER B. gyógyszer-től PRÁGÁBAN 203-III.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszer-tárból és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balzsam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; és a prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható háromszögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap! Elsősorú levelek ezzel rendelkezésre állnak. Raktárak Budapesten: Török József gyógyszer-tárában, Egger A. gyógyszer-tárában, Thalmyer és Seitz, Kochmeister utódai.

Főraktár B. FRAGNER Apotheke „Zum schwarzen Adler“ in Prag, a készítőnél Eck der Spornergasse Nr. 203.

GERENDAY A. és FIA
A. és F. szobrászok
első oszt. szabadalmazott
sírelmőkészítő gyárosok
BUDAPESTEN.
Főraktár és Iroda: Mária Valéria-utca 2. sz.
Gyártótelep és műterem Kerepeci-utca 90.

Avilág legjobb FÉNYMÁZA!

Aki lábbeliját szeszélyesen és tartósan szeretné gondozni, vegyen csak Fernelendé-féle cipőfénymazat világs hírbőlnek csak Fernelendé-féle termézetes borkrémet.

Mindenki kaphatja. Csak 1. oszt. 1900. évi díjazott. Bécs I. Schulerstr. 21. A szék örökéletű utánvétel kiküldetésre tessék gondosan ügyelni a nevére: St. Fernelendé.

- Gyümölcsöt,**
- 100 db szerezika alma 2.-
  - 100 db jeges alma 2.-
  - 100 db bór alma 2.-
  - 100 db óriás (citrom izli) 3.-
  - 100 db császárkörle 2.50
  - 100 drb
- a legn. fajtából 3.-
Ezeket a gyümölcsfajokat suly szerint is szállítom, és pedig: a fent jelzett almákat 18 kr-ával jelzett körle-ként, 24 kr-ával jelzett körle-ként. Rendelvényeknél kérem az utolsó vasuti állomást is megnevezni.

Perlesz Fülöp Mohácson.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvosi tapasztalatai után legméltóbban ajánlható

Dr. KAJDACS, v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiail rendelő intézete Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb hugyesólymokat, bujakórs sebeket, syphilist, az énfertőzöttség utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befolyásolva, a legmarkosabb borbétegeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrerebajokat gyógyít a legújabb gyógy-mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy nem férfiaknak külön be és kijárat. Külön váróterem.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszolattal; esetleg gyógyszerkezelés is gondoskodva lesz.

